DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2018/210 A COMISIEI

din 12 februarie 2018

privind adoptarea programului de lucru multianual LIFE pentru perioada 2018-2020

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1293/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind instituirea unui program pentru mediu și politici climatice (LIFE) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 614/2007 ([1]), în special articolul 24 alineatul (1),

având în vedere Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului ([2]), în special articolul 84 alineatul (2),

după consultarea Comitetului pentru programul LIFE pentru mediu și politici climatice,

întrucât:

(1) Pentru a asigura punerea în aplicare a programului LIFE, este necesară adoptarea unui program de lucru multianual pentru perioada 2018-2020.

(2) Pentru a stabili un cadru de punere în aplicare a celor două subprograme ale programului LIFE, programul de lucru multianual pentru perioada 2018-2020 ar trebui să specifice repartizarea orientativă a fondurilor între diversele domenii prioritare și tipuri de finanțare, temele de proiect care transpun în practică prioritățile tematice stabilite în anexa III la Regulamentul (UE) nr. 1293/2013, metodologia tehnică de selecție, criteriile de atribuire a granturilor și calendarele orientative pentru cererile de propuneri.

(3) Programul de lucru multianual pentru perioada 2018-2020 ar trebui să conțină, de asemenea, rezultate calitative și cantitative, indicatori și obiective-țintă pentru fiecare domeniu prioritar și fiecare tip de proiect, în conformitate cu indicatorii de performanță și cu obiectivele specifice stabilite pentru fiecare domeniu prioritar, pentru a facilita evaluarea rezultatelor și a impactului programului.

(4) Cele două instrumente financiare inovatoare care au fost identificate drept instrumente adecvate pentru finanțarea proiectelor, în conformitate cu articolul 17 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 1293/2013, și au fost testate pe tot parcursul programului de lucru multianual LIFE pentru perioada 2014-2017 și-au demonstrat potențialul în ceea ce privește mobilizarea de fonduri de la investitori în domeniul biodiversității și în cel al atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, eliminând astfel actualele bariere financiare din calea dezvoltării de proiecte în domeniile respective. Prin urmare, aceste instrumente-pilot ar trebui să fie utilizate în continuare.

(5) Având în vedere experiența dobândită de Banca Europeană de Investiții (BEI), precum și acoperirea geografică a BEI care îi permite să ajungă la beneficiari potențiali din întreaga Uniune, ar trebui ca punerea în aplicare a Mecanismului de finanțare a capitalului natural și a Instrumentului de finanțare privată pentru eficiență energetică, finanțate prin contribuții de la programul LIFE, să rămână în sarcina acestei instituții.

(6) Pentru a nu exista întreruperi în aplicarea Regulamentului (UE) nr. 1293/2013, prezenta decizie ar trebui să se aplice începând din ziua următoare datei la care ia sfârșit aplicabilitatea programului de lucru multianual LIFE pentru perioada 20142017.

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Programul de lucru multianual

Se adoptă programul de lucru multianual LIFE pentru perioada 2018-2020, prevăzut în anexă.

([1]) JO L 347, 20.12.2013, p. 185.
([2]) JO L 298, 26.10.2012, p. 1.

Articolul 2

Contribuția Uniunii la programul de lucru multianual

Contribuția maximă la programul de lucru multianual LIFE pentru perioada 2018-2020 este de 1 657 063 000 EUR și se utilizează pentru a finanța subprogramele și domeniile prioritare relevante, după cum urmează:

1. Suma totală de 1 243 817 750 EUR pentru subprogramul pentru mediu se repartizează după cum urmează:

   (a) 444 808 200 EUR pentru domeniul prioritar „Mediu și utilizarea eficientă a resurselor”;

   (b) 632 556 250 EUR pentru domeniul prioritar „Natură și biodiversitate”;

   (c) 143 377 300 EUR pentru domeniul prioritar „Guvernanță și informare în domeniul mediului”;

   (d) 3 000 000 EUR pentru Corpul european de solidaritate – contribuție din partea subprogramului LIFE pentru mediu;

   (e) 20 076 000 EUR pentru cheltuieli de sprijin conexe (care include suma de 2 332 160 EUR reprezentând contribuția subprogramului pentru politici climatice la bugetul agenției executive).

2. Suma totală de 413 245 250 EUR pentru subprogramul pentru politici climatice se repartizează după cum urmează:

   (a) 230 500 000 EUR pentru domeniul prioritar „Atenuarea schimbărilor climatice”;

   (b) 123 850 000 EUR pentru domeniul prioritar „Adaptarea la schimbările climatice”;

   (c) 47 549 250 EUR pentru domeniul prioritar „Guvernanță și informare în domeniul climei”;

   (d) 1 500 000 EUR pentru Corpul european de solidaritate – contribuție din partea subprogramului LIFE pentru politici climatice;

   (e) 9 846 000 EUR pentru cheltuieli de sprijin conexe.

Articolul 3

Instrumente financiare

(1) Următorul instrument financiar descris în anexă beneficiază de contribuții în conformitate cu articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1293/2013:

— Instrumentul de finanțare privată pentru eficiență energetică.

(2) Punerea în aplicare a contribuției la Instrumentul de finanțare privată pentru eficiență energetică și la Mecanismul de finanțare a capitalului natural se încredințează Băncii Europene de Investiții.

Articolul 4

Prezenta decizie se aplică de la 1 ianuarie 2018.

Prezenta decizie intră în vigoare în ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Adoptată la Bruxelles, 12 februarie 2018.

Pentru Comisie

Președintele

Jean-Claude JUNCKER

ANEXĂ

1. INTRODUCERE

În conformitate cu articolul 3 din Regulamentul (UE) nr. 1293/2013 (denumit în continuare „Regulamentul LIFE”), programul LIFE urmărește atingerea următoarelor obiective generale:

— să contribuie la tranziția către o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezistentă la schimbările climatice, și să contribuie la protejarea și îmbunătățirea calității mediului și la oprirea și inversarea tendinței de declin al biodiversității, inclusiv prin sprijinirea rețelei Natura 2000 și abordarea degradării ecosistemelor;

— să îmbunătățească dezvoltarea, punerea în aplicare și aplicarea politicii și legislației Uniunii în domeniul mediului și al climei, precum și să acționeze ca un catalizator și promotor al integrării obiectivelor de mediu și climatice în alte politici și în practica din sectoarele public și privat la nivelul Uniunii, inclusiv prin creșterea capacității acestor sectoare;

— să susțină o guvernanță mai bună în domeniul mediului și al climei la toate nivelurile, inclusiv o mai bună implicare a societății civile, a ONG-urilor și a actorilor locali; și

— să sprijine punerea în aplicare a celui de-al șaptelea program de acțiune pentru mediu.

Acest al doilea program de lucru multianual LIFE ține seama de experiența dobândită în perioada 2014-2017 și, în special, de recomandările formulate în evaluarea la jumătatea perioadei ([1]), care se referă în principal la:

1. simplificarea proceselor de depunere a solicitărilor și de raportare;

2. reproducerea rezultatelor proiectelor;

3. îmbunătățirea strategiei de comunicare.

Măsurile de simplificare a procesului de depunere a solicitărilor sunt parte integrantă a conținutului actualului program de lucru multianual LIFE (a se vedea secțiunea 5.1.1.1 de mai jos). Necesitatea continuării, a reproducerii și/sau a transferării rezultatelor proiectelor capătă o mai mare importanță în faza de atribuire (a se vedea secțiunea 5.1.1.2 de mai jos) și va primi mai mult sprijin prin intermediul achizițiilor. Simplificarea raportării va fi realizată prin proceduri de gestionare a proiectelor și prin asigurarea accesului beneficiarilor la o bază de date online prin care să se faciliteze colectarea datelor referitoare la indicatorii principali ai proiectelor. Îmbunătățirea strategiei de comunicare se realizează prin achiziții. Prin urmare, aceste măsuri nu sunt descrise detaliat în prezentul program de lucru multianual LIFE.

Prezentul program de lucru multianual LIFE se bazează și pe evoluțiile recente ale politicii UE, cum ar fi Planul de acțiune pentru economia circulară ([2]) și Planul de acțiune pentru natură, cetățeni și economie ([3]), și va realiza o punte către finanțarea viitoare a „durabilității”, astfel cum se prevede în Documentul de reflecție privind viitorul finanțelor UE ([4]). Au fost incluse următoarele modificări:

în ceea ce privește subprogramul pentru mediu:

— reducerea numărului de teme de proiect (de la 87 la 42) și punerea unui accent mai pronunțat pe orientarea solicitanților către prioritățile de politică ale UE, sporind totodată șansele proiectelor din anumite subdomenii precum biodiversitatea și economia circulară, dar și pe cele ale proiectelor cu impact puternic și direct asupra sănătății majorității cetățenilor europeni;

— reorientarea temelor de proiect referitoare la guvernanță și informare pentru a se axa mai mult pe probleme specifice de sensibilizare și de guvernanță;

([1]) A se vedea „Raportul Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor care însoțește evaluarea la jumătatea perioadei a Programului LIFE”, COM(2017) 642, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=COM:2017:642:FIN.

([2]) Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „Închiderea buclei – un plan de acțiune al UE pentru economia circulară”, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0614.

([3]) Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „Un plan de acțiune pentru natură, cetățeni și economie”, http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/action_plan/index_en.htm.

([4]) https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-eu-finances_ro.pdf.

în ceea ce privește ambele subprograme:

— o mai mare îmbunătățire a orientării către rezultate prin introducerea cerinței de a produce efecte măsurabile asupra mediului sau asupra schimbărilor climatice în toate domeniile prioritare;

— încurajarea implicării sporite a entităților private prin evidențierea avantajelor pe care le prezintă abordările apropiate de condițiile pieței, ca instrument de asigurare a durabilității pentru rezultatele proiectelor. Acțiuni de sprijin care să contribuie la dezvoltarea unor proiecte viabile din punct de vedere economic și ecologic, care să nu mai necesite decât investiția și care să mobilizeze resurse financiare publice și private suplimentare pentru extinderea și reproducerea rezultatelor;

— simplificarea procedurilor de gestionare a granturilor, în special prin testarea unei proceduri de depunere în două etape a solicitărilor pentru proiectele-pilot, demonstrative și de bune practici, precum și pentru proiectele de informare, sensibilizare și diseminare, astfel cum se propune în evaluarea la jumătatea perioadei a programului LIFE.

Necesitatea și importanța unor efecte măsurabile ale proiectelor în plan concret au fost confirmate atât în evaluarea la jumătatea perioadei a programului LIFE, cât și de către Parlamentul European (cu privire la cheltuielile UE) ([1]). Programul LIFE conține indicatori de performanță, iar programele de lucru multianuale conțin indicatori pentru rezultatele cantitative (adică de realizare) și pentru rezultatele calitative, în concordanță cu cei dintâi. Pentru a putea să raporteze acești indicatori la nivel de program, beneficiarii trebuie să prognozeze și să măsoare la nivel de proiect efectele asupra mediului, climei, guvernanței și informării, adică efectele societale, în raport cu indicatorii de realizare și de rezultat ([2]). Pentru ca aceste efecte să fie de durată, adică durabile în timp, beneficiarii trebuie să instituie și mecanisme solide prin care să se asigure că efectele proiectelor sunt extinse și reproduse astfel încât să depășească zona inițială a proiectului. Prin urmare, explicarea clară și coerentă a modului în care se va asigura continuarea, reproducerea și/sau transferul activităților și al efectelor proiectelor devine un criteriu de atribuire și mai decisiv în evaluarea propunerilor de proiecte. Prin natura lor, acele soluții la problemele legate de mediu și de schimbările climatice despre care s-a demonstrat cu succes că sunt apropiate de condițiile pieței au o șansă deosebit de mare de a fi continuate, reproduse și/sau transferate. Prin urmare, propunerile care prezintă în mod credibil și coerent o strategie care să le facă vandabile până la sfârșitul proiectului vor primi un punctaj mare la acest criteriu.

În evaluarea la jumătatea perioadei a fost analizată, în conformitate cu articolul 25 din Regulamentul LIFE, și a fost confirmată capacitatea programului LIFE de a promova sinergii în cadrul programului. Documentele de reflecție privind viitorul finanțelor UE ([3]) subliniază importanța dimensiunii sociale a politicilor europene. În cazul programului LIFE, acest lucru ar trebui să reprezinte un impuls pentru a căuta și mai multe sinergii între dimensiunea ecologică, cea economică și cea socială a dezvoltării durabile. Prin urmare, vor primi puncte suplimentare abordările cu scopuri multiple, bine concepute, care pe lângă obiectivele primare privind mediul sau politicile climatice urmăresc și obiective precum integrarea socială sau creșterea economică ([4]). De exemplu, activitățile de protecție a naturii și a biodiversității și activitățile care vizează consolidarea economiei circulare au potențialul de a contribui la construirea de comunități și la integrarea socială. Se pot întâmpina dificultăți în ceea ce privește demonstrarea viabilității economice a economiei circulare, în multe cazuri fiind important să se ia în considerare dimensiunea socială (de exemplu, prin integrarea pe piața muncii a persoanelor defavorizate).

Programul LIFE permite „alte proiecte” și „alte activități”. Această flexibilitate poate fi utilizată pentru a experimenta noi abordări, noi tipuri de proiecte și servicii de asistență pentru proiectele existente și/sau pentru implicarea unor părți interesate care nu sunt atrase de formatele tradiționale de proiecte. De exemplu, decalajul dintre aplicarea cu succes a soluțiilor în materie de mediu sau de politici climatice ale proiectelor LIFE și accesul efectiv al acestora pe piață ar putea fi eliminat în multe cazuri dacă cele mai promițătoare dintre proiectele LIFE ar beneficia de sprijin specific pentru accesul la piețe și la potențialii investitori. Sprijinul ar putea consta într-un proiect complementar care să se concentreze pe sprijinirea accesului la piață, pe gestionarea antreprenorială a fiecărui proiect și pe oferirea de îndrumări privind obținerea de fonduri, în sprijin pentru crearea de clustere ale economiei circulare și/sau pentru colaborarea în cadrul acestora sau în premii anuale pentru proiectele cu valoare adăugată pentru UE deosebit de mare. În cazul în care noul Regulament financiar va permite o mai mare flexibilitate în ceea ce privește atribuirea de sume forfetare pentru anumite rezultate, acest lucru ar putea fi utilizat și pentru consolidarea capacităților în vederea „atractivității financiare” a proiectelor de investiții și a accesului pe piață.

([1]) Decizia Parlamentului European din 27 aprilie 2017 privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului general al Uniunii Europene aferent exercițiului financiar 2015, secțiunea III – Comisia [2016/2151(DEC)], punctul 8, http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=RO&reference=P8-TA-2017-0143.

([2]) Aceștia sunt așa-numiții indicatori-cheie ai proiectelor LIFE, a se vedea și secțiunea 7 de mai jos.

([3]) https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-future-eu-finances_ro.

([4]) Studiile recente confirmă faptul că investițiile durabile necesită politici și stimulente inteligente pentru un mai mare angajament al societății și al tuturor sectoarelor, mai ales la nivelul comunităților locale și în colaborare cu cetățenii și cu IMM-urile, pe măsură ce crește implicarea acestora prin inițiative ale comunității favorizate de răspândirea tehnologiilor digitale sau în calitate de „prosumatori” (de exemplu, prin faptul că pot să producă, să depoziteze și chiar să vândă energie electrică, nu doar să o cumpere); cf. Centrul European de Strategie Politică, Note strategice CESP, ediția 25, 8 iunie 2017, p. 14.

Programul LIFE este gestionat chiar de către serviciile Comisiei și de agenția executivă (AE) căreia i-a fost delegată această sarcină spre gestionare directă. Agenția executivă acționează în limitele delegării, în conformitate cu Decizia C(2013) 9414 a Comisiei sau cu orice decizie a Comisiei de înlocuire a acesteia și sub supravegherea serviciilor Comisiei. Responsabilitatea generală pentru program îi revine Comisiei. Pot fi contractați experți externi pentru a sprijini activitățile serviciilor Comisiei și/sau ale agenției executive.

În aplicarea principiului complementarității cu alte programe de finanțare europene, prevăzut în considerentele 5, 11 și 13 și la articolul 8 din Regulamentul LIFE, punerea în aplicare a planului de lucru multianual va asigura coerența și sinergiile și va evita în cea mai mare măsură posibilă suprapunerea cu alte politici și instrumente financiare ale Uniunii, urmărindu-se complementaritatea cu programul Orizont 2020 ([1]), cu programul de cercetare și inovare al Uniunii pentru perioada 2014-2020 și cu programele de lucru ale acestuia ([2]). Acest lucru se va realiza, în principal, prin criteriile de eligibilitate pentru diferitele tipuri de proiecte și prin orientările prevăzute în ghidurile solicitantului care însoțesc cererile de propuneri ([3]), urmărindu-se complementaritatea cu programul Orizont 2020. Dubla finanțare va fi evitată prin verificare încrucișată în cadrul etapei de selecție și prin verificări *ex post*. Proiectele axate pe cercetare sau pe construirea de infrastructură de anvergură care sunt cuprinse în domeniul de aplicare al altor programe ale UE sunt excluse de la finanțarea prin intermediul programului LIFE.

Structura planului de lucru multianual urmează structura prevăzută la articolul 24 alineatul (2) din Regulamentul LIFE și abordează separat numai subprogramele pentru mediu și politici climatice, în cazul în care este necesar.

Acesta se referă la perioada 1 ianuarie 2018-31 decembrie 2020.

1.1. **Subprogramul pentru mediu**

Subprogramul pentru mediu vizează **domeniile prioritare** „Mediu și utilizarea eficientă a resurselor", „Natură și biodiversitate" și „Guvernanță și informare în domeniul mediului" (articolele 9-12 din Regulamentul LIFE). Fiecare dintre aceste domenii prioritare conține mai multe **priorități tematice**, enumerate în anexa III la Regulamentul LIFE.

Prezentul program de lucru multianual 2018-2020 definește **temele de proiect** care transpun în practică prioritățile tematice.

1.2. **Subprogramul pentru politici climatice**

Subprogramul pentru politici climatice vizează **domeniile prioritare** „atenuarea schimbărilor climatice", „adaptarea la schimbările climatice" și „guvernanță și comunicare" (articolele 13-16 din Regulamentul LIFE). Fiecare domeniu prioritar conține o serie de **domenii de politică** stabilite în secțiunea 4 de mai jos, care sunt considerate de interes deosebit pe întreaga perioadă vizată de prezentul program de lucru multianual.

2. REPARTIZAREA FONDURILOR ÎNTRE DOMENIILE PRIORITARE ȘI ÎNTRE DIVERSELE TIPURI DE FINANȚARE – ARTICOLUL 24 ALINEATUL (2) LITERA (a)

În conformitate cu articolul 4 din Regulamentul LIFE, **pachetul bugetar global pentru programul LIFE pentru perioada 2014-2020** este de 3 456 655 000 EUR, din care un procent de 75 % este alocat subprogramului pentru mediu (2 592 491 250 EUR) și un procent de 25 % este alocat subprogramului pentru politici climatice (864 163 750 EUR).

În anii 2014-2017 s-au alocat 1 349 de milioane EUR subprogramului pentru mediu și 446 de milioane EUR subprogramului pentru politici climatice. Pentru anii 2018-2020 rămân disponibile 1 657 de milioane EUR.

([1]) Regulamentul (UE) nr. 1290/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de stabilire a normelor de participare și diseminare pentru „Programul-cadru pentru cercetare și inovare (2014-2020) – Orizont 2020" și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1906/2006 (JO L 347, 20.12.2013, p. 81).

([2]) Ultimul program de lucru al Orizont 2020 se referă la perioada 2018-2020. Orizont 2020 se axează pe trei priorități, și anume generarea excelenței științifice în vederea consolidării excelenței științifice de nivel mondial a Uniunii, promovarea unei poziții de lider în sectorul industrial în vederea sprijinirii întreprinderilor, inclusiv a microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) și a inovării, precum și abordarea provocărilor societale, pentru a contracara în mod direct provocările identificate în Strategia Europa 2020 prin sprijinirea activităților care acoperă întregul spectru, de la cercetare la piață. În programul Orizont 2020, cercetarea și inovarea în domeniul mediului și al politicilor climatice sunt abordate printr-o serie de acțiuni și posibilități de colaborare, în special în cadrul provocării societale „Combaterea schimbărilor climatice, mediu, utilizarea eficientă a resurselor și materiile prime" și al provocării societale „Securitate alimentară, agricultură și silvicultură durabile, cercetare marină, maritimă și fluvială și bioeconomie". În acest context, cercetarea și inovarea în domeniul mediului își propun să realizeze o economie și o societate în care resursele și apa să fie utilizate în mod eficient și care să fie rezistente la schimbările climatice.

([3]) Pentru fiecare cerere de propuneri, ghidul solicitantului poate fi găsit pe site-ul LIFE: http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life.htm.

Regulamentul LIFE stabilește, de asemenea, procentul minim din bugetul total care urmează să fie rezervat pentru **proiecte** [81 %, articolul 17 alineatul (4) din Regulamentul LIFE] și procentul maxim al resurselor bugetare alocate proiectelor sprijinite prin granturi pentru acțiuni, care pot fi alocate **proiectelor integrate** [30 %, articolul 17 alineatul (5) din Regulamentul LIFE].

Articolul 4 din Regulamentul LIFE este în curs de revizuire pentru a include o contribuție de 4 500 000 EUR la Corpul european de solidaritate pentru proiectele care angajează tineri voluntari din întreaga UE în domeniul protecției mediului și al politicilor climatice ([1]).

Proiectele LIFE vor fi finanțate prin **granturi pentru acțiuni** sau, după caz, prin **instrumente financiare** [articolul 17 alineatul (4) din Regulamentul LIFE].

În conformitate cu articolul 24 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul LIFE, prezentul **program de lucru multianual specifică** sumele care urmează să fie alocate **pe domenii prioritare și pe tipuri de finanțare**.

Alocări globale pentru ambele subprograme, pe tipuri de finanțare

Buget 2018-2020	în milioane EUR
Proiecte și granturi de funcționare	
Granturi pentru acțiuni	1 263,44
Granturi de funcționare	36,00
Instrumente financiare	75,00
Achiziții publice	252,70
Cheltuieli de sprijin	29,92
Total general	**1 657,06**

Alocări globale pe domenii prioritare 2018-2020

Domenii prioritare	Mediu și utilizarea eficientă a resurselor	Natură și biodiversitate	Guvernanță și informare în domeniul mediului	Corpul european de solidaritate	Atenuarea schimbărilor climatice	Adaptarea la schimbările climatice	Guvernanță și informare în domeniul climei
Total pe domeniu (în milioane EUR)	444,81	632,55	143,38	4,50	230,50	123,85	47,55
Subtotal	1 627,14						
Cheltuieli de sprijin (ATA)	29,92						
Total general	**1 657,06**						

Alocările pe domenii prioritare și pe tipuri de finanțare au caracter orientativ. În cazul granturilor pentru acțiuni, alocarea finală va depinde de numărul efectiv al propunerilor de proiecte care pot să fie finanțate în cadrul fiecărui domeniu prioritar. Alocările bugetare pentru și între instrumentele financiare pot fi adaptate pe parcursul programului LIFE, ca răspuns la absorbția reală. În conformitate cu Regulamentul financiar ([2]), în limitele plafoanelor stabilite de Regulamentul LIFE, realocările între domeniile prioritare nu pot depăși 5 % din alocarea totală pentru domeniile prioritare în cauză.

([1]) Pentru informații suplimentare despre textul propunerii de regulament privind Corpul european de solidaritate și despre stadiul actual al procedurii legislative aferente, a se vedea: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/HIS/?uri=COM%3A2017%3A262%3AFIN.
([2]) Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012.

2.1. **Subprogramul pentru mediu**

Pe durata prezentului program de lucru multianual, se alocă un buget de 1 243,81 milioane EUR ([1]) subprogramului pentru mediu.

Un anumit procent din resursele bugetare alocate proiectelor sprijinite prin granturi pentru acțiuni în cadrul subprogramului pentru mediu este alocat proiectelor care sprijină conservarea naturii și a biodiversității, inclusiv proiectelor de informare și guvernanță, de asistență tehnică și pregătitoare aferente [articolul 9 alineatul (3) din Regulamentul LIFE] ([2]). Restul bugetului alocat proiectelor va reveni unor proiecte din domeniile prioritare „Mediu și utilizarea eficientă a resurselor" și „Guvernanță și informare în domeniul mediului."

Alocare orientativă pe tipuri de finanțare în cadrul subprogramului pentru mediu

Buget 2018-2020		în milioane EUR
Granturi pentru acțiuni (*)		
— Proiecte de consolidare a capacității		7,75
— Proiecte de asistență tehnică		2,95
— Alte granturi pentru acțiuni		992,37
Instrument financiar (**)		
Mecanismul de finanțare a capitalului natural (MFCN)		p.m.
Granturi de funcționare		27,00
Achiziții publice		193,67
Cheltuieli de sprijin (***)		20,07
Total general		**1 243,81**

(*) În conformitate cu articolul 17 alineatul (5) din Regulamentul LIFE, 30 % din resursele bugetare alocate proiectelor finanțate prin granturi pentru acțiuni sunt alocate proiectelor integrate. În funcție de numărul efectiv al propunerilor de proiecte integrate, resursele neutilizate vor fi folosite pentru alte proiecte finanțate prin granturi pentru acțiuni.

(**) Nivelul maxim al costurilor de gestionare legate de punerea în aplicare a instrumentelor financiare (IF) nu trebuie să depășească 7 % din pachetul bugetar total pentru instrumentele financiare.

(***) Inclusiv contribuția totală a programului LIFE la bugetul agenției executive, de 14,58 milioane EUR, din care o sumă de 2,33 milioane EUR din contribuția subprogramului pentru politici climatice.

Alocările pe domenii prioritare și pe tipuri de finanțare au caracter orientativ.

Alocările bugetare pentru și între instrumentele financiare pot fi adaptate pe parcursul programului LIFE, ca răspuns la absorbția reală. În limitele plafoanelor stabilite de Regulamentul LIFE, realocările între domeniile prioritare nu pot depăși 5 % din alocarea totală pentru domeniile prioritare în cauză.

([1]) Din motive bugetare, această sumă include o contribuție de 2,33 milioane EUR la bugetul agenției executive din partea subprogramului pentru politici climatice.

([2]) Regulamentul delegat (UE) 2018/93 al Comisiei din 16 noiembrie 2017 privind creșterea procentului de resurse bugetare alocate proiectelor sprijinite prin granturi pentru acțiuni în cadrul subprogramului pentru mediu, dedicate proiectelor care sprijină conservarea naturii și a biodiversității, în conformitate cu articolul 9 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 1293/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind instituirea unui program pentru mediu și politici climatice (LIFE) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 614/2007 (JO L 17, 23.1.2018, p. 5) (denumit în continuare „Regulamentul delegat privind creșterea procentului pentru natură și biodiversitate").

2.2. **Subprogramul pentru politici climatice**

În cadrul prezentului program de lucru multianual, bugetul pentru subprogramul pentru politici climatice este de 413,25 milioane EUR. Alocarea pe domenii prioritare este orientativă și depinde de numărul efectiv al propunerilor de granturi pentru acțiuni din fiecare domeniu prioritar, precum și de absorbția pe piață în contextul instrumentelor financiare „Instrumentul de finanțare privată pentru eficiență energetică" (unic pentru acest subprogram) și „Mecanismul de finanțare a capitalului natural".

Alocare orientativă pe tipuri de finanțare în cadrul subprogramului pentru politici climatice

Buget 2018-2020		în milioane EUR
Granturi pentru acțiuni (*)		
Proiecte de consolidare a capacității		3,00
Proiecte de asistență tehnică		0,78
Alte granturi pentru acțiuni		256,59
Instrumente financiare (**)		
Instrumentul de finanțare privată pentru eficiență energetică IFPEE		75,0
Mecanismul de finanțare a capitalului natural (MFCN)		p.m.
Granturi de funcționare		9,00
Achiziții publice		59,03
Cheltuieli de sprijin (***)		9,85
Total general		**413,25**

(*) În conformitate cu articolul 17 alineatul (5) din Regulamentul LIFE, 30 % din resursele bugetare alocate proiectelor finanțate prin granturi pentru acțiuni sunt alocate proiectelor integrate. În funcție de numărul efectiv al propunerilor de proiecte integrate, resursele neutilizate vor fi folosite pentru alte proiecte finanțate prin granturi pentru acțiuni.

(**) Nivelul maxim al costurilor de gestionare legate de punerea în aplicare a instrumentelor financiare nu trebuie să depășească 7 % din pachetul bugetar total pentru instrumentele financiare.

(***) Suma de 2,33 milioane EUR reprezentând contribuția subprogramului pentru politici climatice la bugetul agenției executive este inclusă în contribuția totală a programului LIFE

3. TEMELE DE PROIECT CARE TRANSPUN ÎN PRACTICĂ PRIORITĂȚILE TEMATICE STABILITE ÎN ANEXA III PENTRU SUBPROGRAMUL PENTRU MEDIU [ARTICOLUL 24 ALINEATUL (2) LITERA (b) DIN REGULAMENTUL LIFE]

În conformitate cu considerentul 36 și cu articolul 24 din Regulamentul LIFE, planul de lucru multianual conține o listă neexhaustivă de teme de proiect care transpun în practică prioritățile tematice, eforturile fiind axate pe priorități strategice și pe domenii de acțiune concrete în domeniul mediului și în domeniile conexe ale guvernanței și informării, în cadrul subprogramului pentru mediu. În conformitate cu considerentul 22 din Regulamentul LIFE, la evaluarea valorii adăugate pentru Uniune a proiectelor din cadrul subprogramului pentru mediu, Comisia ar trebui să acorde o atenție specială contribuției lor la prioritățile tematice puse în aplicare prin temele de proiect. Astfel, temele de proiect sunt un instrument prin care se acordă puncte suplimentare proiectelor care abordează domenii de politică importante din punct de vedere strategic, Comisia rămânând totodată deschisă propunerilor judicioase din alte domenii, precum și încorporării de idei noi pentru a reacționa la noile provocări.

Un anumit procent din resursele rezervate proiectelor sprijinite prin granturi pentru acțiuni va fi alocat pentru proiectele care sprijină conservarea naturii și a biodiversității ([1]). Creșterea alocării în comparație cu Regulamentul LIFE+ restrânge bugetul disponibil pentru proiectele aferente altor priorități tematice ale subprogramului pentru mediu, reprezentând deci un motiv în plus pentru o mai bună concentrare a utilizării fondurilor în domeniile respective.

Trebuie precizat că nu se exclude finanțarea proiectelor pe teme care nu sunt incluse în această listă. Proiectele de înaltă calitate care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție aplicabile pot să obțină totuși finanțare. Prin urmare, întocmirea acestei liste pentru întreaga durată a programului de lucru multianual asigură atât flexibilitatea necesară pentru atingerea obiectivelor programului LIFE, cât și stabilitatea necesară pentru ca potențialii solicitanți să planifice, să pregătească și să înainteze propuneri.

3.1. **Domeniul prioritar „mediu și utilizarea eficientă a resurselor”**

În conformitate cu articolul 10 litera (a) din Regulamentul LIFE, temele de proiect corespunzătoare acestui domeniu prioritar și prioritățile tematice conexe enumerate în anexa III la Regulamentul LIFE trebuie să urmărească în special realizarea obiectivului specific „**dezvoltarea, testarea și demonstrarea unor abordări politice sau de conducere, a celor mai bune practici și a unor soluții**, inclusiv dezvoltarea și demonstrarea unor tehnologii inovatoare, la provocările legate de mediu care să poată fi reproduse, transferate sau integrate, inclusiv în ceea ce privește legătura dintre mediu și sănătate, precum și în sprijinul politicilor și legislației în materie de eficiența resurselor, inclusiv al Foii de parcurs pentru o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”. Printre abordările de conducere inovatoare se numără în special realizarea de experimente comune de către actori publici, privați și ai societății civile în cadrul lanțurilor valorice de la care se așteaptă să se obțină impacturi pozitive directe și măsurabile asupra mediului. Toate proiectele aferente acestui domeniu prioritar trebuie să fie, prin urmare, fie proiecte-pilot, fie proiecte demonstrative în sensul articolului 18 literele (a) și (b) din Regulamentul LIFE, dar nu trebuie să se axeze pe cercetare. Este permisă într-o mică măsură doar cercetarea aplicată, ca parte a acțiunilor pregătitoare și/sau de monitorizare. În ceea ce privește proiectele demonstrative din acest domeniu prioritar care se încadrează la una dintre temele de proiect enumerate mai jos, se acordă prioritate proiectelor care pun în practică, testează, evaluează și diseminează acțiuni, metode sau abordări care sunt **noi sau necunoscute la nivelul întregii Uniuni**.

Performanța programului LIFE în ceea ce privește obiectivele sale din cadrul acestui domeniu prioritar legate de proiectele-pilot și demonstrative, în special contribuția sa la tranziția la o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și la protejarea și îmbunătățirea calității mediului, se măsoară în raport cu îmbunătățirile aduse mediului care pot fi atribuite proiectelor LIFE. Prin urmare, toate proiectele LIFE din acest domeniu prioritar trebuie să includă acțiuni care să aibă drept rezultat **efecte directe și măsurabile asupra mediului pe toată durata proiectului**.

Anexa III la Regulamentul LIFE

(a) ***Priorități tematice din domeniul apei, inclusiv pentru mediul marin***: *activități pentru punerea în aplicare a obiectivelor specifice din domeniul apei, stabilite în Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și al șaptelea program de acțiune pentru mediu, în special*:

(i) abordări integrate pentru punerea în aplicare a Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([2]);

(ii) activități pentru punerea în aplicare a Directivei 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([3]);

(iii) activitățile de punere în aplicare a programului de măsuri al Directivei 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([4]) *în vederea obținerii unei stări ecologice bune a apelor marine*;

(iv) activități pentru a asigura utilizarea eficientă și în condiții de siguranță a resurselor de apă, îmbunătățind gestionarea cantitativă a apei, conservând un grad ridicat de calitate a apei și evitând utilizarea necorespunzătoare și deteriorarea resurselor de apă.

([1]) Conform modificărilor introduse de Regulamentul delegat privind creșterea procentului pentru natură și biodiversitate.
([2]) Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (JO L 327, 22.12.2000, p. 1).
([3]) Directiva 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații (JO L 288, 6.11.2007, p. 27).
([4]) Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin (Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin) (JO L 164, 25.6.2008, p. 19).

Abordarea calității apei, a inundațiilor și a gestionării secetei într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor reprezintă o provocare majoră în cadrul UE. Pentru a răspunde provocărilor și oportunităților din sectorul apei, este necesară o abordare holistică în rândul mai multor actori. În concordanță cu punerea în aplicare a Directivei-cadru privind apa, a Directivei privind inundațiile și a priorităților Parteneriatului european pentru inovare în domeniul apei, proiectele ar trebui să se axeze pe conceperea și, mai ales, pe realizarea de acțiuni care să poată ajuta statele membre să se înscrie pe direcția unei gestionări cu adevărat integrate a resurselor de apă, promovând abordările ecosistemice acolo unde este cazul. În contextul acțiunilor care vizează punerea în aplicare a Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin", ar trebui acordată o atenție specială presiunilor și impacturilor emergente, precum și promovării unui mai bun management integrat al zonelor costiere și a unei mai bune amenajări a spațiului maritim. În ceea ce privește industria apei, tehnologiile și procesele utilizate pentru a asigura furnizarea serviciilor legate de apă (producția de apă potabilă sau epurarea apelor uzate) sunt pe cale să ajungă la maturitate. În concordanță cu domeniile prioritare ale Parteneriatului european pentru inovare în domeniul apei, provocarea actuală este dublă: (i) asigurarea unei puneri în aplicare corespunzătoare, într-un mod care să conducă la rezultate eficiente din punctul de vedere al costurilor și al resurselor și conforme din punct de vedere juridic; și (ii) asigurarea capacității de remediere a problemelor care apar în acest domeniu.

Prin urmare, se va acorda prioritate următoarelor teme de proiect:

Apă, inundații și secetă – secțiunea A litera (a) punctele (i)-(ii) din anexa III

1. Realizarea unor acțiuni de **gestionare a riscului de inundații și/sau de secetă** prin aplicarea a cel puțin una dintre următoarele măsuri:

   — soluții bazate pe natură constând în măsuri de retenție naturală a apei care sporesc infiltrarea și stocarea apei și elimină poluanții prin procese naturale sau similare celor naturale, inclusiv prin renaturalizarea morfologiei râurilor, a lacurilor, a estuarelor și a coastelor și/sau prin recrearea habitatelor aferente, inclusiv a unor zone inundabile și mlăștinoase;

   — instrumente și tehnici de prevenire și de protecție pentru sprijinirea politicilor în domeniu, a amenajării teritoriului, a reducerii riscurilor, a rezilienței post-eveniment și a gestionării situațiilor de urgență; și/sau

   — abordări integrate de evaluare și gestionare a riscurilor, care iau în considerare vulnerabilitatea socială și vizează îmbunătățirea rezilienței, asigurând totodată acceptarea la nivel social.

2. Proiecte de soluționare a problemei **presiunilor hidromorfologice** identificate în planurile de management al bazinelor hidrografic și cauzate de utilizarea terenurilor sau a apei, în vederea atingerii unei stări bune a apelor sau a unui potențial hidrologic bun, astfel cum prevăd obiectivele Directivei-cadru privind apa.

3. **Gestionarea integrată a nutrienților și a poluării organice** de origine umană și/sau agricolă prin eliminarea directă a poluării. Acțiunile preconizate ar trebui să fie identificate în urma unei analize cuprinzătoare a decalajului ([1]), care să definească măsurile necesare la nivel de bazin hidrografic sau de zonă de captare pentru îndeplinirea cerințelor Directivei-cadru privind apa și ale Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin", ținând seama de rezultatele obținute ca urmare a cerințelor Directivei privind tratarea apelor urbane reziduale ([2]), ale Directivei privind nitrații ([3]), ale Directivei privind apa pentru scăldat ([4]) și ale Directivei privind apele subterane ([5]).

4. Reducerea presiunilor exercitate de **poluanții chimici** în mediul acvatic prin reducerea la sursă a emisiilor de substanțe prioritare și de alte substanțe chimice identificate ca poluanți specifici bazinelor hidrografice, prin utilizarea de înlocuitori adecvați ([6]) sau de tehnologii alternative.

5. Punerea în aplicare a unor **măsuri de economisire a apei** în vederea reducerii presiunilor cantitative și calitative asupra corpurilor de apă din bazinele expuse stresului hidric identificate în planul de management al bazinului hidrografic relevant.

([1]) O analiză a decalajului dintre starea actuală a corpurilor de apă și reducerea presiunilor necesară pentru a atinge obiectivul de stare bună derivat din prevederile articolului 11 alineatul (1) din Directiva-cadru privind apa, conform căruia statele membre trebuie să elaboreze programe de măsuri „care să țină seama de rezultatele analizelor prevăzute la articolul 5" (analiza presiunilor și a impacturilor) „în vederea realizării obiectivelor stabilite la articolul 4" (starea bună). Articolul 11 alineatul (8) prevede, de asemenea, că programele de măsuri trebuie revizuite la fiecare șase ani. Pentru informații suplimentare, consultați Ghidul din 2016 privind raportarea în conformitate cu DCA, http://cdr.eionet.europa.eu/help/WFD/WFD_521_2016/Guidance/WFD_ReportingGuidance.pdf, în special capitolul 10.1.8.2, pagina 245 (descrierea elementelor pe care trebuie să le raporteze statele membre ca indicatori de decalaj pentru fiecare tip semnificativ de presiune sau substanță chimică) și secțiunile 10.1.4 și 10.1.5.

([2]) Directiva 91/271/CEE a Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale (JO L 135, 30.5.1991, p. 40).

([3]) Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole (JO L 375, 31.12.1991, p. 1).

([4]) Directiva 2006/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 februarie 2006 privind gestionarea calității apei pentru scăldat și de abrogare a Directivei 76/160/CEE (JO L 64, 4.3.2006, p. 37).

([5]) Directiva 2006/118/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind protecția apelor subterane împotriva poluării și a deteriorării (JO L 372, 27.12.2006, p. 19).

([6]) „Înlocuitorii adecvați" sunt alte substanțe chimice care produc aceleași efecte dorite, cu un impact redus asupra mediului.

Gestionarea mediului marin și a zonelor costiere – secțiunea A litera (a) punctul (iii) din anexa III

1. Aplicarea unor instrumente, tehnologii sau practici prin care **să se asigure sustenabilitatea activităților umane legate de mediul marin**, inclusiv prin reducerea presiunii exercitate de activitățile umane asupra mediului marin și prin remedierea a cel puțin una dintre următoarele teme de interes major:

   — zgomotul subacvatic;

   — perturbarea fundului mării;

   — mineritul marin;

   — pescuitul;

   — agricultura; și/sau

   — navigația.

2. Proiecte care vizează **prevenirea și reducerea deșeurilor sau a contaminanților marini**, prin aplicarea de soluții la sursa terestră și/sau în largul mării.

Industria apei – secțiunea A litera (a) punctul (iv) din anexa III

1. Aplicarea unor tehnologii pentru apă potabilă și a unor sisteme de epurare a apelor uzate urbane care folosesc **procese eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor** pentru furnizarea serviciilor legate de apă ([1]), proceduri și/sau procese de control la fața locului pentru **reducerea sau eliminarea deversărilor de poluanți și/sau agenți patogeni emergenți** în cadrul efluenților proveniți de la epurarea apelor uzate.

2. Aplicarea unor instrumente care să asigure **furnizarea serviciilor legate de apă într-un mod eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor**, în conformitate cu Directiva privind apa potabilă și cu Directiva privind tratarea apelor urbane reziduale, pentru populația care trăiește în **zone rurale** ([2]).

3. **Îmbunătățirea eficienței și a eficacității** soluțiilor și/sau a opțiunilor de epurare a **apei reciclate/recuperate**, prin punerea în aplicare a uneia sau a mai multora dintre următoarele măsuri:

   — concepte pentru alimentarea (alternativă) cu apă, epurarea apelor uzate, reutilizarea, recuperarea și reciclarea resurselor ([3]);

   — metode de controlare la sursă și tehnologii eficiente din punctul de vedere al costurilor aplicate la fața locului pentru evacuările de poluanți emergenți și de agenți patogeni în sistemul de epurare a apelor uzate;

   — centre de inovare în epurarea apelor în regiunile care în prezent duc lipsa unor sisteme de canalizare și a unor instalații de epurare și de salubrizare corespunzătoare, cu aplicarea de tehnologii inteligente și de sisteme descentralizate, cu accent pe sursele alternative de apă;

   — abordări sistematice pentru a evitarea pierderilor de apă, de energie și de resurse în producția industrială și în infrastructura pentru apă și ape uzate.

Anexa III la Regulamentul LIFE

(b) ***Priorități tematice pentru deșeuri***: *activități pentru punerea în aplicare a obiectivelor specifice pentru deșeuri stabilite în Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și al șaptelea program de acțiune pentru mediu, în special*:

(i) abordări integrate pentru punerea în aplicare a planurilor și programelor din domeniul deșeurilor;

(ii) activități pentru punerea în aplicare și dezvoltarea legislației Uniunii în domeniul deșeurilor, acordând atenție îndeosebi primelor puncte ale ierarhiei Uniunii în domeniul deșeurilor (prevenire, reutilizare și reciclare);

(iii) activități pentru asigurarea eficienței utilizării resurselor și cele privind impactul produselor pe durata întregului ciclu de viață, modelele de consum și dematerializarea economiei.

În cazul deșeurilor, Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor și al șaptelea program de acțiune pentru mediu au ca scop atingerea următoarelor obiective generale până în 2020:

— reducerea cantității de deșeuri produse;

— maximizarea reciclării și a reutilizării;

([1]) De exemplu, care vizează reducerea energiei consumate pentru epurarea și gestionarea apei, precum și a pierderilor de apă.

([2]) Populația care trăiește în zone rurale este populația care locuiește în afara zonelor urbane. Zonele urbane sunt identificate prin următoarea metodă: 1. pentru celulele de caroiaj de 1 km² se aplică un prag de densitate a populației (300 de locuitori pe km²); 2. pentru grupările de celule de caroiaj care depășesc pragul de densitate se aplică un prag al dimensiunii minime (5 000 de locuitori). Pentru informații suplimentare, a se vedea: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Urban-rural_typology.

([3]) De exemplu, a nutrienților (P, N, K) și a compușilor organici din sol.

— limitarea incinerării la materialele nereciclabile; și

— limitarea depozitării la gropile de gunoi la deșeurile nereciclabile și nerecuperabile.

Prin urmare, se va acorda prioritate următoarelor teme de proiect:

Punerea în aplicare a legislației în materie de deșeuri – secțiunea A litera (b) punctele (i)(ii) din anexa III

1. Punerea în aplicare a unor metode de **gestionare** (colectare separată, sortare și reciclare) **a deșeurilor** în regiunile ultraperiferice ale UE ([1]) sau pe insulele ([2]) cu o populație rezidentă de mai puțin de 250 000 de locuitori ([3]).

2. Punerea în aplicare a unor **soluții inovatoare** în vederea uneia dintre următoarele acțiuni:

   — colectarea separată și reciclarea **deșeurilor de echipamente electrice și electronice** (DEEE) **și/sau a bateriilor și a acumulatorilor** sau reciclarea DEEE și/sau a bateriilor și a acumulatorilor;

   — dezmembrarea și reciclarea **vehiculelor scoase din uz** (VSU);

   — **demontarea selectivă** a construcțiilor sau a clădirilor, cu obținerea de materiale sau produse reciclate cu valoare adăugată ([4]);

   — sortarea și reciclarea cu valoare adăugată a **materialelor plastice** ([5]);

   — colectarea separată și reciclarea **deșeurilor biologice**; și/sau

   — reciclarea **materialelor compozite pentru recuperarea materiilor prime critice**.

   Notă explicativă:

   În completarea acestor soluții inovatoare și a proiectului LIFE, în timpul și după perioada proiectului ar trebui urmărite și celelalte operațiuni relevante de gestionare a deșeurilor, în conformitate cu ierarhia deșeurilor.

3. **Identificarea** ([6]) **și separarea substanțelor periculoase conținute în deșeuri**, pentru a permite reciclarea cu valoare adăugată ([7]) a deșeurilor tratate și eliminarea în condiții de siguranță a substanțelor periculoase în cadrul proiectului.

Deșeurile și utilizarea eficientă a resurselor – secțiunea A litera (b) punctul (iii) din anexa III

1. Aplicarea unor **noi modele de afaceri și/sau de consum și/sau a unor noi abordări pentru susținerea utilizării eficiente a resurselor** în sectoarele industriale prioritare stabilite în Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor ([8]) și în planul de acțiune al UE pentru economia circulară ([9]), cu accent pe durabilitatea, reutilizarea, repararea și reciclarea produselor și pe procesele alternative vânzării de produse. Aplicarea noilor modele de afaceri și a noilor abordări ar trebui să ducă la următoarele rezultate chiar din timpul derulării proiectului:

   — o reducere a utilizării resurselor (adică a consumului de materiale, de energie și/sau de apă, în funcție de principalele efecte); și

([1]) Guadelupa, Réunion, Mayotte, Guyana Franceză și Martinica, Saint-Martin (Franța); Madeira, Insulele Azore (Portugalia); Insulele Canare (Spania), a se vedea: http://ec.europa.eu/regional_policy/ro/policy/themes/outermost-regions/.

([2]) Insulele sunt definite ca fiind teritorii cu o suprafață de minimum 1 km^2; cu o distanță de minimum 1 km între insulă și continent; cu o populație rezidentă de peste 50 de locuitori; fără legătură fixă (pod, tunel, dig) între insulă și continent. A se vedea definiția în publicația „Regional focus" nr. 01/2011, „Regional typologies: a compilation"; Politica regională a Uniunii Europene; http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/focus/2011_01_typologies.pdf.

([3]) Potrivit celor mai recente date puse la dispoziția publicului de către autoritățile competente relevante.

([4]) Prin „valoare adăugată" se înțelege reciclarea în produse de înaltă calitate, adică nu în agregate. Pentru descrierea conceptului, a se vedea: Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „Spre o economie circulară: un program «deșeuri zero» pentru Europa", COM(2014) 398 final din 2 iulie 2014, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A52014DC0398.

([5]) Se includ aici și ambalajele din plastic.

([6]) Inclusiv caracterizarea.

([7]) Prin „valoare adăugată" se înțelege reciclarea în produse de înaltă calitate, adică nu în agregate. Pentru descrierea conceptului, a se vedea: Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „Spre o economie circulară: un program «deșeuri zero» pentru Europa", COM(2014) 398 final din 2 iulie 2014, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A52014DC0398.

([8]) Comunicarea COM(2011) 571 final din 20 septembrie 2011 a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, „Foaie de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor", http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:52011DC0571R(01).

([9]) Comunicarea COM(2015) 614 final din 2 decembrie 2015 a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „Închiderea buclei – un plan de acțiune al UE pentru economia circulară", http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52015DC0614.

— sprijinirea transformării în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) ([1]); și/sau

— integrarea dimensiunii sociale în modelul de afaceri.

Notă explicativă:

Procesele alternative cuprind, printre altele, utilizarea în comun sau închirierea, refabricarea, simbioza industrială, optimizarea lanțurilor alimentare, a transporturilor și a mobilității, sustenabilitatea clădirilor și a construcțiilor/demolărilor.

Anexa III la Regulamentul LIFE

(c) ***Priorități tematice pentru eficiența utilizării resurselor, inclusiv a solurilor și a pădurilor, și economia verde și circulară***: *activități pentru punerea în aplicare a Foii de parcurs către o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și a celui de-al șaptelea program de acțiune pentru mediu, care nu sunt acoperite de alte priorități tematice menționate în prezenta anexă, în special*:

(i) activități pentru simbioza industrială și transferul de cunoștințe și dezvoltarea de noi modele pentru trecerea spre o economie circulară și verde;

(ii) activități pentru Strategia tematică pentru protecția solului (Comunicarea Comisiei din 22 septembrie 2006 intitulată „Strategia tematică pentru protecția solului"), acordând atenție îndeosebi atenuării și compensării impermeabilizării solurilor, precum și îmbunătățirii modalității de folosire a terenurilor;

(iii) activități pentru sistemele de monitorizare a pădurilor și pentru sistemele de informare privind pădurile, precum și pentru prevenirea incendiilor forestiere.

Proiectele din cadrul priorităților tematice pentru eficiența utilizării resurselor, inclusiv a solurilor și pădurilor, și economia verde și circulară se vor axa pe punerea în aplicare a Foii de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor, a planului de acțiune al UE pentru economia circulară ([2]), a Strategiei tematice pentru protecția solului ([3]) și a Strategiei forestiere a UE pentru 2013 ([4]).

În ceea ce privește simbioza industrială, transferul de cunoștințe și tranziția către o economie circulară și verde, ar trebui acordată o atenție deosebită performanței ecologice și circulare/eficiente din punctul de vedere al resurselor a întreprinderilor, politicii de protecție a consumatorilor, noilor modele de afaceri și de consum și lanțurilor valorice. Sprijinul public pentru economia circulară s-a îndreptat până acum cu predilecție către „reciclare", în timp ce proiectele care vizează reutilizarea, repararea și refabricarea sunt subreprezentate ([5]). Dacă se va aplica de-a lungul lanțurilor valorice (locale), economia circulară are un mare potențial de a crea efecte sociale pozitive, de exemplu în ceea ce privește integrarea pe piața muncii a persoanelor defavorizate și formalizarea activităților din economia subterană. Proiectele care vizează economia circulară sunt invitate să ia în considerare și aceste aspecte alături de impactul măsurabil direct asupra mediului. Aceste lanțuri valorice vor aborda sectoarele prioritare, promovând astfel și punerea în aplicare a viitoarei „Strategii privind materialele plastice în economia circulară" ([6]).

În ceea ce privește protecția solului, este necesară o mai bună gestionare a solurilor și, în special, limitarea și atenuarea impermeabilizării acestora. Datele privind solul colectate în cadrul proiectului ar trebui să fie transmise bazelor de date relevante de la nivel regional, național și/sau al UE.

Este de așteptat ca proiectele care vizează pădurile să contribuie la monitorizarea pădurilor prin transmiterea tuturor datelor relevante pe care le pot genera sistemelor informatice forestiere europene actuale sau viitoare. Pe de altă parte, este necesar să se găsească abordări silvicole alternative la plantarea de arborete echiene din aceeași specie, care să fie eficiente din punctul de vedere al costurilor și apropiate de natură sau similare, pentru a stimula mai puternic biodiversitatea și reziliența. Ar trebui depuse eforturi deosebite pentru a preveni izbucnirea incendiilor forestiere, pentru a reduce la minimum condițiile de răspândire a acestora și pentru a spori reziliența generală a pădurilor, în special în zonele protejate, cum ar fi siturile Natura 2000 care cuprind o mare pondere a pădurilor și care reprezintă coloana vertebrală a acțiunilor UE de protejare a naturii.

([1]) Pentru definiția IMM-urilor, a se vedea: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=URISERV%3An26026.

([2]) Comunicarea COM(2015) 614 final din 2 decembrie 2015 a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „Închiderea buclei – un plan de acțiune al UE pentru economia circulară", http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52015DC0614.

([3]) Comunicarea COM(2006) 231 final a Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Strategie tematică pentru protecția solului, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52006DC0231.

([4]) https://ec.europa.eu/agriculture/forest/strategy_en.

([5]) A se vedea Raportul AEM nr. 6/2017. „Circular by design – products in the circular economy" („Economia circulară prin proiectare – Produse în economia circulară"), p. 23: 5 % din totalul proiectelor UE de cercetare și dezvoltare în domeniul proiectării de produse vizează proiectarea ecologică; 1 % vizează refabricarea, 2 % repararea, dar 8 % se axează pe reciclare.

([6]) http://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-new-boost-for-jobs-growth-and-investment/file-strategy-on-plastics-in-the-circular-economy.

Prin urmare, se va acorda prioritate următoarelor teme de proiect:

Eficiența utilizării resurselor, economia verde și circulară – secțiunea A litera (c) punctul (i) din anexa III

Punerea în aplicare a conceptului de economie circulară cu vizarea a cel puțin unul dintre sectoarele prioritare ale planului de acțiune al UE pentru economia circulară ([1]) și cu asigurarea utilizării de resurse secundare, rebuturi și/sau deșeuri de calitate superioară în cadrul unui lanț valoric sau al unor lanțuri valorice diferite. Realizarea economiei circulare ar trebui să ducă la următoarele rezultate chiar din timpul derulării proiectului:

— sprijinirea transformării în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri); și/sau

— integrarea dimensiunii sociale în lanțul (lanțurile) valoric(e).

Solul – secțiunea A litera (c) punctul (ii) din anexa III

1. Realizarea de acțiuni în concordanță cu Orientările privind impermeabilizarea solurilor ([2]), cu o eficiență sporită comparativ cu soluțiile pieței, în vederea obținerii unei **dezvoltări spațiale la nivel regional sau național fără ocuparea altor terenuri și fără intensificarea impermeabilizării solurilor**. Aceste acțiuni trebuie să constea în cel puțin una dintre următoarele măsuri:

   — acțiuni de limitare și/sau alte acțiuni de decontaminare axate pe siturile contaminate;

   — atenuarea impermeabilizării solurilor; și/sau

   — compensarea impermeabilizării solurilor.

2. Aplicarea unor **practici sustenabile integrate de gestionare a solurilor**, în concordanță cu documentul „Voluntary Guidelines for Soil Sustainable Management" (Orientări voluntare pentru gestionarea durabilă a solurilor) ([3]), prin intermediul rețelelor sau al organizațiilor regionale, naționale sau transnaționale.

Pădurile – secțiunea A litera (c) punctul (iii) din anexa III

Pe lângă datele privind indicatorii care se referă la habitatele și ecosistemele forestiere și la serviciile acestora, proiectele LIFE care vizează pădurile ar trebui să ofere și date privind indicatorii relevanți din cadrul criteriilor 1, 2, 4 și 5 din documentul „Updated Pan-European Indicators for Sustainable Forest Management" („Indicatori paneuropeni actualizați pentru gestionarea durabilă a pădurilor") ([4]).

1. Aplicarea eficace și eficientă a unor instrumente, metodologii, tehnici, tehnologii și echipamente pentru aplicarea unor **metode de gestionare a pădurilor apropiate de natură și a unor alternative silvicole similare** ([5]) **în locul gestionării mai intensive** ([6]) **a pădurilor** și/sau al metodelor de gestionare bazate pe **plantarea de arborete echiene din aceeași specie**, cu o **rentabilitate** comparabilă cu cea a operațiunilor la scară medie sau largă utilizate într-un context de gestionare a pădurilor echivalent, dar mai intensiv și/sau care implică arborete echiene din aceeași specie ([7]).

([1]) Comunicarea COM(2015) 614 final din 2 decembrie 2015 a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „Închiderea buclei – un plan de acțiune al UE pentru economia circulară", http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52015DC0614. Sectoarele prioritare sunt următoarele: materialele plastice, materiile prime critice, deșeurile alimentare, biomasa și bioprodusele și deșeurile provenite din activități de construcție și demolări.

([2]) Documentul de lucru al serviciilor Comisiei, Bruxelles SWD(2012) 101 final din 12 aprilie 2012, „Orientări privind cele mai bune practici în vederea limitării, atenuării sau compensării impermeabilizării solurilor", http://ec.europa.eu/environment/soil/pdf/soil_sealing_guidelines_en.pdf.

([3]) Adoptat de Consiliul FAO la 5 decembrie 2016 și avizat de UE și de statele membre, http://www.fao.org/3/a-bl813e.pdf.

([4]) Declarația ministerială de la Madrid din 22 octombrie 2015, adoptată de către reuniunea la nivel de experți a Forest Europe, 30 iunie-2 iulie 2015, Madrid, Spania, http://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/11/III.-ELM_7MC_2_2015_MinisterialDeclaration_adopted-2.pdf#page=5.

([5]) De exemplu, operațiuni forestiere la scară mică.

([6]) Philipp S. Duncker, Susana M. Barreiro, Geerten M. Hengeveld, Torgny Lind, William L. Mason, Slawomir Ambrozy și Heinrich Spiecker, Classification of Forest Management Approaches: a new conceptual framework and its applicability to European forestry (Clasificarea metodelor de gestionare a pădurilor: un nou cadru conceptual și aplicabilitatea sa pentru silvicultura europeană), Ecology and Society 17(4): 51. http://dx.doi.org/10.5751/ES-05262-170451, p. 50: „Diversele metode de gestionare a pădurilor sau diversele sisteme silvicole pot fi ordonate de-a lungul unui gradient al intensității gestionării, în funcție de metodele și practicile silvicole utilizate (selectarea speciilor, pregătirea amplasamentului, plantarea, îngrijirea, rărirea, recoltarea finală, utilizarea agenților chimici etc.) Alegerea acestor metode și practici va avea drept consecință un anumit impact asupra structurilor și funcțiilor ecosistemice ale pădurilor, inclusiv asupra biodiversității și a altor criterii de sustenabilitate ale acestora. Gestionarea „intensivă" a pădurilor acordă de obicei prioritate considerentelor de natură economică și mai ales obiectivelor legate de producerea biomasei, în timp ce rolul motivelor de îngrijorare privind ecologia și al celorlalte funcții și sisteme ecosistemice este prin comparație minor. Printre metodele și operațiunile tipice ale acestei abordări se numără ciclurile de rotație scurte, arboretele echiene, posibilitatea de a utiliza specii de arbori neautohtone, aplicarea de agenți chimici, tăierea la ras ca regim de recoltare finală, utilizarea intensivă a utilajelor și aratul solului sau aplicarea de îngrășăminte și văruirea."

([7]) De exemplu: utilaje noi, potrivite pentru îndepărtarea parțială a copacilor, care să rezolve problema variabilității reduse a structurii arboretelor; prevenirea deteriorării solului; modele noi de inventariere și sisteme informatice de planificare și gestionare a arboretelor; tehnologii de supraveghere de la distanță pentru prevenirea exploatărilor forestiere ilegală; tehnologie de gater specializată etc.

Notă explicativă:

„Gestionarea apropiată de natură a pădurilor" (denumită uneori și „silvicultură ecologică" sau „silvicultură prin regenerare sub adăpost") se caracterizează prin practici care încearcă să imite procesele naturale și care urmăresc să îmbine exploatarea economică a pădurilor cu conservarea naturii. Rezultatul constă în păduri gestionate în mod activ, dar mixte, bogate și multietajate, relativ apropiate de pădurile naturale. Acest concept include gestionarea activă a pădurilor cu recoltare de lemn și, prin urmare, nu trebuie să fie confundat cu abordările care intenționează în mod explicit să păstreze procesele naturale, de exemplu în zonele cu viață sălbatică. Practicile utilizate în mod obișnuit pot să varieze ușor de la o țară la alta, dar este de așteptat să cuprindă următoarele elemente: utilizarea de specii de arbori native sau adaptate zonei, regenerare naturală, folosire redusă a utilajelor, includerea de măsuri de conservare a naturii, excluderea utilizării de îngrășăminte sau pesticide, un ciclu lung de rotație și recoltare de trunchiuri individuale sau de grupuri ([1]).

2. Metode de testare și de punere în aplicare ([2]) pentru **transformarea pădurilor care sunt în prezent foarte predispuse la incendii** în arborete mai reziliente, cu un risc mai scăzut de acumulare a combustibilului și de răspândire a incendiilor, pe baza unor practici silvicole și de gestionare a terenurilor care să favorizeze pădurile seminaturale de foioase sau mixte, să excludă exploatarea excesivă a corpurilor de apă aferente și/sau să asigure o utilizare sustenabilă a terenurilor, reducând riscul de incendiu și/sau intensitatea incendiilor.

Anexa III la Regulamentul LIFE

(d) ***Priorități tematice pentru mediu și sănătate, inclusiv produsele chimice și zgomotul ambiental***: *activități de sprijin pentru punerea în aplicare a obiectivelor specifice din domeniul mediului și al sănătății stabilite în al șaptelea program de acțiune pentru mediu, în special*:

(i) activități de sprijin pentru punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului ([3]) (REACH) și a Regulamentului (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului ([4]) (Regulamentul privind produsele biocide) pentru a asigura o utilizare mai sustenabilă, mai economică și în condiții mai bune de siguranță a produselor chimice (inclusiv a nanomaterialelor);

(ii) activități de sprijin pentru facilitarea punerii în aplicare a Directivei 2002/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([5]) (Directiva privind zgomotul ambiental) pentru a atinge niveluri ale zgomotului ambiental care să nu aibă efecte negative semnificative asupra sănătății umane și care să nu prezinte riscuri semnificative pentru aceasta;

(iii) activități de sprijin pentru evitarea accidentelor majore, facilitând în special punerea în aplicare a Directivei 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului ([6]) (Directiva Seveso III).

În ceea ce privește mediul și sănătatea, ar trebui studiate noi metode de reducere a impactului produselor chimice, al zgomotului ambiental și al accidentelor industriale asupra mediului și sănătății umane.

Prin urmare, se va acorda prioritate următoarelor teme de proiect:

Produsele chimice – secțiunea A litera (d) punctul (i) din anexa III

Reducerea impactului pe care îl are asupra mediului sau asupra sănătății umane cel puțin una dintre următoarele categorii:

— **substanțele identificate ca periculoase pentru sănătatea umană sau pentru mediu în baza Regulamentului privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor (CLP)** ([7]);

([1]) Din Duncker, P. S., S. M. Barreiro, G. M. Hengeveld, T. Lind, W. L. Mason, S. Ambrozy și H. Spiecker. 2012. *Classification of forest management approaches: a new conceptual framework and its applicability to European forestry* (Clasificarea metodelor de gestionare a pădurilor: un nou cadru conceptual și aplicabilitatea sa pentru silvicultura europeană). Ecology and Society 17(4): 51.

([2]) Metodele și abordările vor varia, de exemplu în funcție de mărimea exploatației forestiere, de tipul de proprietate, de tipul pădurii și de regiunea biogeografică etc.

([3]) Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice, de modificare a Directivei 1999/45/CE și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 793/93 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 1488/94 al Comisiei, precum și a Directivei 76/769/CEE a Consiliului și a Directivelor 91/155/CEE, 93/67/CEE, 93/105/CE și 2000/21/CE ale Comisiei (JO L 396, 30.12.2006, p. 1).

([4]) Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide (JO L 167, 27.6.2012, p. 1).

([5]) Directiva 2002/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind evaluarea și gestiunea zgomotului ambiental (JO L 189, 18.7.2002, p. 12).

([6]) Directiva 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului (JO L 197, 24.7.2012, p. 1).

([7]) Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, de modificare și de abrogare a Directivelor 67/548/CEE și 1999/45/CE, precum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 (JO L 353, 31.12.2008, p. 1), astfel cum a fost modificat ultima dată în vederea adaptării la progresul tehnic și științific: https://echa.europa.eu/ro/regulations/clp/legislation.

— **efectele combinării substanțelor chimice**, inclusiv ale **perturbatorilor endocrini**;

— **nanomaterialele**;

— **produsele biocide și/sau pesticidele**.

Acest lucru trebuie să se realizeze prin una sau mai multe dintre următoarele acțiuni:

— o utilizare mai sigură sau mai sustenabilă;

— reducerea la minimum a expunerii la substanțele chimice toxice din produse sau din mediu; și/sau

— înlocuirea lor cu substanțe mai sigure sau cu soluții nechimice.

Zgomotul ambiental – secțiunea A litera (d) punctul (ii) din anexa III

La această rubrică se va acorda prioritate proiectelor din zonele urbane, în vederea îmbunătățirii situației pentru un număr maxim de persoane.

Reducerea **zgomotului generat de drumurile din zone urbane dens populate**, prin utilizarea de suprafețe și/sau anvelope cu nivel de zgomot redus, ale căror costuri pe ciclul de viață sunt comparabile cu cele ale suprafețelor și/sau ale anvelopelor standard și care asigură totodată o reducere semnificativă a zgomotului ambiental.

Accidentele industriale – secțiunea A litera (e) punctul (iii) din anexa III

Facilitarea punerii în aplicare a **Directivei Seveso III** (Directiva 2012/18/UE) privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, prin introducerea unor instrumente metodologice deosebit de eficiente din punctul de vedere al costurilor în vederea **cartografierii riscurilor pentru sănătatea umană și pentru mediu** și a eliminării **efectelor de domino**. Proiectele trebuie să prevadă aplicarea demonstrativă a acestor instrumente de către diverse părți responsabile și să aplice măsuri de prevenire sau de reducere a riscurilor pe baza acestora.

Anexa III la Regulamentul LIFE

(e) ***Priorități tematice pentru calitatea aerului și emisii, inclusiv pentru mediul urban***: *activități de sprijin pentru punerea în aplicare a obiectivelor specifice pentru aer și emisii stabilite în Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și al șaptelea program de acțiune pentru mediu, în special*:

(i) abordări integrate pentru punerea în aplicare a legislației privind calitatea aerului;

(ii) activități de sprijin pentru facilitarea respectării normelor Uniunii privind calitatea aerului și a normelor conexe privind emisiile atmosferice, inclusiv a Directivei 2001/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([1]) *(Directiva privind plafoanele naționale de emisie);*

(iii) activități de sprijin pentru o mai bună punere în aplicare a Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului ([2]) *(Directiva privind emisiile industriale), punând accentul în special pe îmbunătățirea procesului de definire și punere în aplicare a celor mai bune tehnici disponibile, asigurând accesul ușor al publicului la informații și îmbunătățind contribuția Directivei privind emisiile industriale la inovare.*

Prioritatea tematică intitulată „calitatea aerului și emisii, inclusiv pentru mediul urban” se axează pe punerea în aplicare a legislației privind calitatea aerului și pe o abordare cuprinzătoare a problemelor de mediu urbane. Poluarea atmosferică rămâne cea mai gravă problemă de sănătate a mediului în Europa, cu o rată a mortalității de peste 10 ori mai mare decât cea cauzată de accidentele rutiere și având totodată un impact semnificativ asupra ecosistemelor (de exemplu, 70 % dintre siturile Natura 2000 suferă de eutrofizare din cauza poluării atmosferice). Această problemă ar trebui abordată în conformitate cu viitoarea Strategie a UE privind calitatea aerului pentru perioada până în 2030. Proiectele trebuie să se refere la particulele în suspensie și/sau la NO_2, nu la CO_2. Dacă obiectivul principal este reducerea emisiilor de CO_2, proiectul trebuie să fie depus în cadrul subprogramului pentru politici climatice.

Directiva privind emisiile industriale (DEI) reprezintă un instrument esențial pentru prevenirea și controlul poluării din sursele punctuale de mari dimensiuni. Experiența legată de punerea în aplicare a DEI (și a directivei anterioare, Directiva privind prevenirea și controlul integrat al poluării) a permis identificarea unor nevoi suplimentare în ceea ce privește informarea publicului și introducerea de tehnici emergente.

([1]) Directiva 2001/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2001 privind plafoanele naționale de emisie pentru anumiți poluanți atmosferici (JO L 309, 27.11.2001, p. 22).

([2]) Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) (JO L 334, 17.12.2010, p. 17).

Prin urmare, se va acorda prioritate următoarelor teme de proiect:

Legislația privind calitatea aerului și Directiva privind plafoanele naționale de emisie – secțiunea A litera (e) punctele (i)-(ii) din anexa III

Sub rezerva existenței unei dispoziții explicite contrare, în general proiectele privind calitatea aerului ar trebui să se axeze pe zonele urbane, pentru a viza un număr cât mai mare de persoane.

1. **Îmbunătățirea calității aerului și reducerea emisiilor de particule în suspensie** în zonele cu consum ridicat de combustibil solid precum biomasa, cărbunele și turba pentru încălzirea locuințelor. Aceste proiecte trebuie să aplice una sau mai multe dintre următoarele categorii de soluții:

   — tehnice ([1]);

   — de gestionare;

   — de reglementare; și/sau

   — bazate pe stimulente ([2]).

2. **Mobilitate durabilă a transportului rutier**, cu vizarea emisiilor de poluanți atmosferici, a căror reducere este esențială pentru a contribui la respectarea standardelor privind calitatea aerului, și cu accent pe unul sau mai multe dintre următoarele rezultate:

   — condiții reale de conducere mai puțin poluante;

   — utilizarea de vehicule electrice sau mai puțin poluante pe două sau trei roți și/sau analiza nevoilor de infrastructură conexe și realizarea acestei infrastructuri la scară de testare;

   — utilizarea de vehicule electrice sau cu emisii foarte scăzute ([3]);

   — utilizarea de combustibili alternativi;

   — programe inovatoare de modernizare a vehiculelor ([4]);

   — tehnologii alternative de transmisie ([5]);

   — sisteme cu impact ridicat asupra accesului la trafic (cum ar fi zonele cu emisii scăzute și sistemele de tarifare rutieră) bazate pe criterii de acces avansate și/sau pe etichete; și/sau

   — utilizarea de platforme logistice inovatoare ([6]).

3. **Mobilitatea sustenabilă a aviației și a echipamentelor mobile fără destinație rutieră**, cu vizarea reducerii emisiilor, în special a celor generate de echipamentele mobile fără destinație rutieră existente care nu fac (încă) obiectul Regulamentului (UE) 2016/1628 al Parlamentului European și al Consiliului ([7]).

4. **Reducerea emisiilor de amoniac, de metan și de particule în suspensie din agricultură** pentru a sprijini punerea în aplicare a Codului de bune practici actualizat al CEE-ONU pentru reducerea emisiilor din agricultură ([8]).

([1]) De exemplu, pretratarea combustibililor, tehnologii cu nivel ultrascăzut de praf, tehnologii de ardere cu eficiență ridicată și curate și tehnologii de control, combinații cu energie din surse regenerabile fără emisii, stocarea căldurii.

([2]) Vă rugăm să rețineți că plata directă a stimulentelor către terți nu este eligibilă în cadrul programului LIFE, în conformitate cu articolul II.11 din Modelul de acord de grant prin programul LIFE.

([3]) Vehicule cu emisii foarte scăzute în sensul programului de lucru Orizont 2020, http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2016_2017/main/h2020-wp1617-transport_en.pdf. Acestea pot include mijloacele de transport public.

([4]) Produsele avute în vedere ar putea fi automobile, precum și vehiculele motorizate pe două și trei roți.

([5]) Cum ar fi, de exemplu, electromobilitatea și mobilitatea pe bază de hidrogen.

([6]) De exemplu, pentru „ultimul kilometru” al livrării produselor.

([7]) Regulamentul (UE) 2016/1628 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 septembrie 2016 privind cerințele referitoare la limitele emisiilor de poluanți gazoși și de particule poluante și omologarea de tip pentru motoarele cu ardere internă pentru echipamentele mobile fără destinație rutieră, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1024/2012 și (UE) nr. 167/2013 și de modificare și abrogare a Directivei 97/68/CE (JO L 252, 16.9.2016, p. 53). De exemplu, cele din transportul pe căi navigabile interioare, din infrastructura portuară și din șantierele de construcții. Se pot regăsi aici trecerea la alți combustibili (inclusiv la electricitate), folosirea de combustibili cu emisii scăzute (de exemplu, carburant de aviație cu emiterea unui număr mic de particule) și modernizarea prin instalarea de tehnologii de reducere a emisiilor. Acțiunile pot fi completate de punerea în aplicare a unor politici urbane conexe, de abordări în materie de reglementare și de planificare. Aceste acțiuni ar trebui să conducă la o reducere măsurabilă a nivelului emisiilor de poluanți atmosferici, cum ar fi cele de particule în suspensie și de NO_2.

([8]) http://www.unece.org/index.php?id=41358.

Directiva privind emisiile industriale – secțiunea A litera (e) punctul (iii) din anexa III

Aplicarea **tehnicilor de prevenire și reducere a poluării** menționate în Directiva privind emisiile industriale drept tehnici emergente.

Mediul urban – secțiunea A litera (e) din anexa III

Aplicarea unor **politici urbane integrate și a unor abordări integrate în materie de reglementare pentru planificarea și proiectarea sustenabilă și/sau pentru sprijinirea soluțiilor tehnice inovatoare**, în vederea îmbunătățirii a cel puțin unul dintre următoarele aspecte:

— transportul public urban și mobilitatea;

— eficiența energetică sau a utilizării resurselor sau soluții ([1]) pentru materiale sau energie din surse regenerabile fără emisii sau cu emisii scăzute ([2]);

— producția locală de alimente; și/sau

— starea ecosistemelor urbane și a serviciilor acestora ([3]).

3.2. **Domeniul prioritar „natură și biodiversitate”**

În conformitate cu articolul 11 litera (a) din Regulamentul LIFE, temele de proiect corespunzătoare acestui domeniu prioritar și prioritățile tematice conexe enumerate în anexa III la Regulamentul LIFE trebuie să urmărească realizarea obiectivului specific „contribuția la dezvoltarea și punerea în aplicare a politicii și a legislației Uniunii Europene în domeniul naturii și biodiversității, inclusiv a Strategiei Uniunii în domeniul biodiversității pentru 2020, a Directivei 92/43/CEE a Consiliului ([4]) și a Directivei 2009/147/CE a Parlamentului European a Consiliului ([5]), prin aplicarea, dezvoltarea, testarea și demonstrarea de abordări, bune practici și soluții”.

Programul LIFE a fost un instrument esențial de sprijinire a punerii în aplicare a Directivei privind păsările și a Directivei privind habitatele în ultimii 25 de ani, fiind esențial și, în unele cazuri, de importanță crucială pentru asigurarea instituirii rețelei Natura 2000. Verificarea adecvării directivelor privind natura ([6]) și planul de acțiune pentru natură, cetățeni și economie ([7]) subliniază necesitatea unei majorări a finanțării pentru acest domeniu prioritar, lucru realizat prin regulamentul delegat prin care s-a modificat articolul 9 alineatul (4) din Regulamentul LIFE. Domeniul prioritar „natură și biodiversitate” al programului LIFE va continua să își concentreze resursele financiare asupra siturilor Natura 2000 pentru a asigura îndeplinirea integrală a angajamentelor referitoare la obiectivul 1 din Strategia în domeniul biodiversității și, în același timp, va promova proiectele care vizează obiectivele 2, 3, 4 și 5 din Strategia în domeniul biodiversității pentru 2020.

Proiectele LIFE natură și LIFE biodiversitate sunt menite să se completeze reciproc și, dacă este cazul, să vină în completarea altor priorități tematice legate de natură și de biodiversitate; de exemplu, un proiect care vizează Natura 2000 ar trebui să abordeze și problema speciilor alogene invazive dacă este cazul. Astfel, pentru a evita inconsecvențele, principiile care se aplică în cadrul uneia dintre prioritățile tematice se vor aplica și în cadrul celei complementare. Dacă proiectele care pun în aplicare obiectivele specifice 2, 3, 4 și/sau 5 din Strategia în domeniul biodiversității pentru 2020 se desfășoară (chiar și parțial) în situri Natura 2000, măsurile propuse trebuie să fie în conformitate cu obiectivele de conservare a sitului, cu planul de management al sitului sau cu instrumentele echivalente și/sau cu actul de desemnare a ariilor speciale de conservare. În plus, proiectele LIFE care vizează pădurile ar trebui să ofere și date privind indicatorii relevanți din cadrul criteriilor 1, 2, 4 și 5 din documentul „Updated Pan-European Indicators for Sustainable Forest Management” („Indicatori paneuropeni actualizați pentru gestionarea durabilă a pădurilor”) ([8]).

([1]) Inclusiv soluții complementare la activitățile Convenției primarilor.
([2]) Energie din surse regenerabile fără emisii sau cu emisii scăzute. Proiectul trebuie să se refere la particulele în suspensie și/sau la NO_2, nu la CO_2. Dacă obiectivul principal este reducerea emisiilor de CO_2, proiectul trebuie să fie depus în cadrul subprogramului pentru politici climatice.
([3]) http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/ecosystem_assessment/pdf/102.pdf.
([4]) Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO L 206, 22.7.1992, p. 7).
([5]) Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice (JO L 20, 26.1.2010, p. 7).
([6]) Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD(2016) 472 final din 16 decembrie 2016, „Verificarea adecvării legislației UE privind natura (Directiva privind păsările și Directiva privind habitatele) – Directiva 2009/147/CE și Directiva 92/43/CEE” (denumit în continuare „Verificarea adecvării Directivei privind păsările și a Directivei privind habitatele”).
([7]) Comunicarea COM(2017) 198 final din 27 aprilie 2017 a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „Un plan de acțiune pentru natură, cetățeni și economie”.
([8]) Declarația ministerială de la Madrid din 22 octombrie 2015, adoptată de către reuniunea la nivel de experți a Forest Europe, 30 iunie-2 iulie 2015, Madrid, Spania, http://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/11/III.-ELM_7MC_2_2015_MinisterialDeclaration_adopted-2.pdf#page=5.

Anexa III la Regulamentul LIFE

(a) ***Priorități tematice pentru natură***: *activități pentru punerea în aplicare a Directivelor 92/43/CEE și 2009/147/CE, în special*:

(i) activități care urmăresc îmbunătățirea stadiului de conservare al habitatelor și al speciilor, inclusiv al speciilor și habitatelor marine, și a speciilor de păsări care prezintă interes pentru Uniune;

(ii) activități în sprijinul seminariilor biogeografice ale rețelei Natura 2000;

(iii) abordări integrate pentru punerea în aplicare a cadrelor de acțiune prioritară.

Următoarele teme de proiect care contribuie la obiectivul 1 al Strategiei în domeniul biodiversității pentru 2020, în vederea punerii depline în aplicare a Directivei privind păsările și a Directivei privind habitatele, sunt considerate prioritare:

1. Îmbunătățirea stadiului de conservare al tipurilor de habitate sau al speciilor de interes comunitar ([1]), în conformitate cu Directiva UE privind păsările și cu Directiva UE privind habitatele, fiind vizate **situri Natura 2000 propuse sau desemnate pentru aceste tipuri de habitate sau de specii** ([2]).

2. Proiectele menite să îmbunătățească stadiul de conservare al tipurilor de habitate sau al speciilor de interes comunitar, cu condiția ca **stadiul** acestora **să nu fie „favorabil/sigur și nu se află în declin"** sau „**necunoscut**" conform celor mai recente evaluări generale prezentate de statele membre la nivelul geografic relevant, în conformitate cu articolul 17 din Directiva privind habitatele, sau celor mai recente evaluări efectuate în conformitate cu articolul 12 din Directiva privind păsările și conform evaluărilor privind păsările efectuate la nivelul UE.

3. Punerea în aplicare a **componentei marine** a Directivei privind habitatele și a Directivei privind păsările și a dispozițiilor conexe în conformitate cu descriptorul 1 din Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin", în cazul în care aceste proiecte se axează pe una sau mai multe dintre următoarele acțiuni:

— completarea și finalizarea inventarelor naționale pentru înființarea rețelei de situri marine offshore Natura 2000;

— refacerea și gestionarea siturilor marine Natura 2000, inclusiv întocmirea și punerea în aplicare a planurilor de management al siturilor;

— acțiuni de soluționare a conflictelor legate de specii, de habitate sau de situri dintre conservarea mediului marin și pescari sau alți „utilizatori marini", precum și acțiuni care combină măsurile de conservare cu o utilizare sustenabilă a siturilor Natura 2000; și/sau

— abordări demonstrative sau inovatoare pentru evaluarea sau monitorizarea impactului activităților umane asupra habitatelor și a speciilor marine critice și aplicarea acestora ca instrument de orientare a măsurilor concrete de conservare.

Anexa III la Regulamentul LIFE

(b) ***Priorități tematice pentru biodiversitate***: *activități pentru punerea în aplicare a strategiei Uniunii în domeniul biodiversității pentru 2020, în special*:

(i) activități care urmăresc să contribuie la atingerea obiectivului specific 2;

(ii) activități care urmăresc să contribuie la atingerea obiectivelor specifice 3, 4 și 5.

Următoarele teme de proiect se axează pe punerea în aplicare a obiectivelor 2, 3, 4 și 5 din Strategia în domeniul biodiversității pentru 2020, cu condiția să vizeze în principal obiectivele generale și specifice prevăzute la articolele 3 și 11 din Regulamentul LIFE și, deci, să poată fi finanțate prin programul LIFE.

([1]) Referirea la sintagma „de interes comunitar" utilizată în acest context se interpretează ca însemnând „de interes pentru Uniune".
([2]) Cadrul de acțiuni prioritare relevant, planurile de acțiuni privind habitatele și/sau speciile sunt instrumente de punere în aplicare pentru această temă de proiect.

Se va acorda prioritate temelor de proiect enumerate mai jos:

1. Elaborarea și punerea în practică a unor **planuri de infrastructură ecologică** ([1]) și a unor acțiuni care **să îmbunătățească starea ecosistemelor și serviciile pe care le furnizează acestea** ([2]) și/sau **conectivitatea** între siturile Natura 2000 și/sau alte zone protejate.

   Elaborarea și aplicarea unor **metode și/sau tehnici conexe infrastructurii ecologice care să fie reproductibile pe scară largă** și care să atenueze în mod real impacturile negative ale **infrastructurii energetice sau de transport** asupra biodiversității, prin îmbunătățirea conectivității. Aceste tehnici și/sau metode ar trebui să fie **mai eficiente din punctul de vedere al costurilor decât soluțiile echivalente din punct de vedere calitativ** care sunt deja oferite pe piață și, după caz, să conducă la soluții diseminate în mod gratuit sau la elaborarea de standarde tehnice.

2. Elaborarea și aplicarea unor instrumente care să vizeze **integrarea biodiversității în deciziile financiare și de afaceri** astfel încât să se asigure, prin conservarea și restabilirea biodiversității realizate în cursul proiectului, că **nu se produce un declin net al biodiversității** și/sau că **se furnizează servicii ecosistemice care generează venituri mai mari** ([3]).

3. Vizarea unor **specii sau habitate periclitate** care **nu sunt incluse în anexele la Directiva privind habitatele**, dar au statutul de **„pe cale de dispariție" sau un statut mai defavorabil** în Lista roșie europeană a speciilor ([4]) sau a habitatelor ([5]) sau în Lista roșie a IUCN pentru speciile care nu sunt cuprinse în Listele roșii europene ([6]).

4. Soluționarea problemei **speciilor alogene invazive** ([7]) prin testarea și punerea în aplicare a următoarelor trei etape pe o scară spațială adecvată, într-un cadru cuprinzător:

   — prevenirea introducerii de specii alogene invazive, în special prin blocarea căilor prioritare de introducere a acestora;

   — instituirea unui sistem de detectare timpurie și de eradicare rapidă; și

   — eradicarea, controlarea sau limitarea răspândirii speciilor alogene invazive stabilite.

   Proiectele ar trebui să fie concepute pentru a îmbunătăți cadrele tehnice, administrative și/sau juridice existente la nivelul relevant – sau pentru a introduce cadre noi –, în special în ceea ce privește speciile incluse pe lista speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 al Parlamentului European și al Consiliului ([8]), dar fără a se limita la acestea.

   Notă explicativă: În cazul în care una dintre etape a fost deja realizată independent de proiect sau dacă nu poate fi realizată în contextul proiectului, acțiunile proiectului trebuie să fie cel puțin plasate în mod clar într-un cadru mai larg care să lege toate cele trei etape.

3.3. **Domeniul prioritar „guvernanță și informare în domeniul mediului"**

În conformitate cu articolul 12 litera (a) din Regulamentul LIFE, temele de proiect corespunzătoare acestui domeniu prioritar și prioritățile tematice conexe enumerate în anexa III la Regulamentul LIFE trebuie să urmărească realizarea obiectivului specific „promovarea sensibilizării publicului în probleme de mediu, inclusiv atragerea de sprijin din partea publicului și a părților interesate pentru elaborarea politicii Uniunii în domeniul mediului și promovarea cunoștințelor privind dezvoltarea durabilă și de noi modele de consum sustenabil".

([1]) Infrastructura ecologică (IE) reprezintă o rețea planificată în mod strategic, alcătuită din zone naturale și seminaturale împreună cu alte elemente de mediu, care este concepută și gestionată astfel încât să ofere o gamă largă de servicii ecosistemice. Aceasta integrează spații verzi (sau albastre în cazul ecosistemelor acvatice) și alte elemente fizice ale zonelor terestre (inclusiv de coastă) și marine. Pe uscat, infrastructurile ecologice sunt prezente atât în mediul rural, cât și în cel urban. A se vedea http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52013DC0249.

([2]) http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/ecosystem_assessment/pdf/MAESWorkingPaper2013.pdf.

([3]) Pentru exemple, a se vedea, de exemplu, Platforma pentru mediul de afaceri și biodiversitate http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/resources/index_en.htm.

([4]) http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm.

([5]) http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/redlist_en.htm.

([6]) http://www.iucnredlist.org/.

([7]) Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive (JO L 317, 4.11.2014, p. 35), precum și în cadrul obiectivului specific 5 din Strategia în domeniul biodiversității sau în vederea contribuirii la atingerea nivelului de protecție stabilit în descriptorul 2 – specii neindigene de la punctul 2 al anexei I la Directiva 2008/56/CE.

([8]) Lista este actualizată regulat, de exemplu prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1141 al Comisiei din 13 iulie 2016 de adoptare a unei liste a speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1143/2014 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 189, 14.7.2016, p. 4).

Anexa III la Regulamentul LIFE

Domeniul prioritar „Guvernanță și informare în domeniul mediului”:

(a) campanii de informare, comunicare și sensibilizare în conformitate cu prioritățile celui de-al șaptelea program de acțiune pentru mediu;

(b) activități care să sprijine asigurarea unui proces de controlare eficient, precum și măsuri de promovare a respectării reglementărilor în contextul legislației Uniunii în domeniul mediului, precum și în sprijinul unor sisteme și instrumente de informare privind punerea în aplicare a legislației Uniunii în domeniul mediului.

Campanii de informare, comunicare și sensibilizare – secțiunea C litera (a) din anexa III

La evaluarea valorii adăugate europene a proiectelor propuse se va lua în considerare întinderea geografică a campaniilor de informare, comunicare și sensibilizare.

Sensibilizarea publicului țintă relevant cu privire la problemele de mediu, la politicile, instrumentele și/sau legislația UE în domeniul mediului, cu scopul de a schimba percepțiile și de a încuraja adoptarea unor comportamente și practici ecologice și/sau implicarea directă a cetățenilor. Solicitanții trebuie să furnizeze dovezi substanțiale ale faptului că schimbarea gradului de conștientizare ([1]) în domeniul (domeniile) vizat(e) de proiect reprezintă un factor esențial în sprijinul aplicării corecte și/sau al dezvoltării viitoare a politicilor, a instrumentelor și/sau a legislației UE în domeniul mediului. Activitățile de sensibilizare ar trebui să aibă cea mai mare întindere relevantă pentru problema specifică vizată ([2]). Problemele de mediu, politicile, instrumentele și/sau legislația UE în domeniul mediului care sunt vizate ar trebui să prezinte legătură directă cu una sau mai multe dintre temele enumerate la următoarele trei priorități ([3]):

Creștere verde:

— consumul sustenabil, cu accent pe prevenirea deșeurilor, în special a celor din plastic, a celor alimentare și a celor marine;

— tranziția către economia circulară, în special prin aplicarea unor modele de afaceri sustenabile și prin sustenabilitatea producției, a produselor și a serviciilor ([4]).

Conectarea cu cetățenii:

— Natura 2000 și beneficiile punerii în aplicare a legislației europene în domeniul naturii, în conformitate cu planul de acțiune pentru natură, cetățeni și economie ([5]);

— speciile alogene invazive;

— utilizarea în siguranță a produselor chimice;

— beneficiile oferite de natură, inclusiv infrastructura ecologică și serviciile ecosistemice conexe.

Realizarea obiectivelor:

— calitatea aerului în zonele urbane și efectele sale asupra sănătății; și/sau

— beneficiile punerii în aplicare a legislației în domeniul apei.

([1]) Gradul de conștientizare este definit aici ca proporția din publicul țintă care cunoaște ideea/termenul/produsul/conceptul/provocarea legată de mediu/etc. care face obiectul activității propuse în cadrul proiectului LIFE. A se vedea și diferențierea făcută în cadrul indicatorilor-cheie ai proiectelor LIFE (http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/pmtools/life2014_2020/documents/160215_LIFEproject_level_outcome_indicators.pdf), între „transmiterea mesajului” (*reaching*) [Transmiterea mesajului este definită ca furnizarea cu succes a informațiilor specifice proiectului către publicul țintă (publicul larg sau grupuri de părți interesate), reprezentat de fiecare dintre membrii săi. Se poate deduce din unele modele comportamentale că mesajul a ajuns la persoanele respective] și „sensibilizare” [Sensibilizarea este definită ca sporirea cu succes a cunoștințelor și a înțelegerii domeniului de interes al proiectului în rândul publicului țintă (publicul larg sau grupuri de părți interesate), reprezentat de fiecare dintre membrii săi], aceasta din urmă reprezentând fundamentul schimbării de comportament.

([2]) Prin urmare, ca principiu general, aceste propuneri ar trebui să vizeze în întregime, de exemplu, un stat membru, mai multe state membre sau întreaga Uniune Europeană, un întreg sector al pieței, o zonă metropolitană majoră, o specie în întregul său, o regiune biogeografică sau toate regiunile care se confruntă cu o problemă asemănătoare.

([3]) Preluate din Planul strategic 2016-2020 al DG Mediu: https://ec.europa.eu/info/publications/strategic-plan-2016-2020-environment_en

([4]) Inclusiv clădiri sustenabile.

([5]) Comunicarea COM(2017) 198 final din 27 aprilie 2017 a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „Un plan de acțiune pentru natură, cetățeni și economie”, http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/action_plan/index_en.htm.

Activități care să sprijine asigurarea unui proces de controlare eficient, precum și măsuri de promovare a respectării reglementărilor — secțiunea C litera (b) din anexa III

Sisteme de informare, calitatea administrației publice și abordări voluntare

1. **Îmbunătățirea sistemelor de informare în domeniul mediului** utilizate de autoritățile publice pentru **colectarea, prelucrarea, stocarea și diseminarea electronică a informațiilor de mediu**, prin dezvoltarea și furnizarea de sisteme noi sau îmbunătățirea celor existente, dacă sunt disponibile. Proiectele ar trebui să îmbunătățească punerea în aplicare a politicii UE în domeniul mediului și să respecte obligațiile de raportare ale UE.

   Notă explicativă:

   Îmbunătățirile pot lua forma unei reduceri a sarcinii administrative, a unui schimb mai bun de informații în cadrul autorităților și între acestea, a unor utilizări finale mai bune ale informațiilor despre mediu, inclusiv a raportării, și a unor servicii mai bune pentru utilizatorii finali, inclusiv pentru public.

   În ceea ce privește datele de monitorizare chimică, proiectele ar trebui să îmbunătățească disponibilitatea datelor și accesibilitatea datelor de monitorizare chimică pentru procesele de reglementare prin utilizarea Platformei de informații pentru monitorizarea chimică (IPCHEM), conectând și corelând datele de monitorizare chimică cu datele privind sănătatea umană și a mediului.

2. **Îmbunătățirea capacității și a calității administrației publice în ceea ce privește planurile, programele, analizele, studiile și evaluările și/sau autorizările, derogările și alte decizii referitoare la anumite activități**, inclusiv în parteneriat cu entități private dacă este cazul, în vederea reducerii sarcinii administrative, optimizând totodată rezultatele de mediu și integrând, după caz, conservarea naturii.

   Trebuie să fie vizate una sau mai multe dintre următoarele:

   Planuri, programe, analize, studii și evaluări

   — **planuri privind calitatea aerului** ([1]);

   — **programe naționale de control al poluării atmosferice** ([2]);

   — **planuri de management al bazinelor hidrografice** ([3]) împreună cu programele de măsuri, analizele și studiile aferente;

   — **planuri de amenajare a spațiului maritim** împreună cu programele de măsuri aferente, precum și strategii pentru mediul marin în vederea asigurării unor sinergii cu planurile de management al siturilor Natura 2000 și al bazinelor hidrografice;

   — **planuri de gestionare a riscurilor de inundații** ([4]);

   — **planuri de acțiune împotriva nitraților** ([5]);

   — **planuri de gestionare a deșeurilor** ([6]);

   — **planuri de management al siturilor Natura 2000** ([7]);

   — **planuri de gestionare a pădurilor impuse de Regulamentul privind dezvoltarea rurală**, pentru a asigura păduri cu o biodiversitate mai mare;

([1]) De exemplu, cele prevăzute în Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa (JO L 152, 11.6.2008, p. 1).
([2]) Directiva (UE) 2016/2284 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2016 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, de modificare a Directivei 2003/35/CE și de abrogare a Directivei 2001/81/CE (JO L 344, 17.12.2016, p. 1).
([3]) Directiva 2000/60/CE. A se vedea articolele 5, 11 și 13.
([4]) Directiva 2007/60/CE.
([5]) Directiva 91/676/CEE.
([6]) Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive (JO L 312, 22.11.2008, p. 3).
([7]) Directiva 92/43/CEE și Directiva 2009/147/CE.

— **planuri de amenajare a teritoriului și alte planuri care necesită o evaluare strategică de mediu** ([1]), în vederea unei mai bune luări în considerare a ecosistemelor ([2]) și a serviciilor acestora ([3]);

— **evaluări ale serviciilor ecosistemice și activități conexe** ([4]); și/sau

Decizii referitoare la:

— **emisiile industriale**;

— **gestionarea deșeurilor**;

— **poluarea și captarea apei** ([5]);

— **protejarea naturii** ([6]).

Notă explicativă:

În cazul planurilor, al programelor sau al altor măsuri vizate, îmbunătățirea capacității și a calității administrației publice poate consta în una sau mai multe dintre următoarele acțiuni: implicarea și sprijinirea părților interesate; consultarea publicului; optimizarea conținutului documentelor; monitorizarea punerii în aplicare a măsurilor vizate și respectarea acestora, schimbul de bune practici și utilizarea unor metode eficace de întocmire, revizuire și evaluare de mediu a măsurilor vizate. Creșterea capacității de monitorizare, de exemplu prin tehnici de monitorizare în timp real și foarte dispersate, stabilite în mod coerent în mai multe localități, mărește baza de informații și posibilitățile nu doar de evaluare a planurilor, ci și de creare a unor planuri noi și dinamice.

În ceea ce privește planurile de management al siturilor Natura 2000 și deciziile legate de protecția naturii, ar trebui să se țină seama de recomandările formulate în cadrul seminarelor biogeografice Natura 2000. În ceea ce privește deciziile legate de protecția naturii, acestea se referă la cerințele de autorizare în temeiul articolului 6 alineatele (3) și (4) din Directiva privind habitatele și la normele de protecție a speciilor în temeiul articolelor 12 și 16 din Directiva privind habitatele și al articolelor 5 și 9 din Directiva privind păsările.

Evaluarea include măsurarea și modelarea, precum și stabilirea de inventare ale emisiilor și/sau îmbunătățirea celor existente.

Deciziile sunt decizii ale autorităților competente pentru asigurarea respectării legislației relevante a UE în domeniul mediului.

3. **Dezvoltarea, promovarea, punerea în aplicare și/sau armonizarea** uneia sau a mai multora dintre următoarele **abordări voluntare și a utilizării acestora** de către entitățile care urmăresc reducerea impactului activităților, al produselor și al serviciilor lor asupra mediului:

— **verificarea de către terți** a performanței tehnologiilor inovatoare atunci când acestea sunt gata să fie lansate pe piață, de exemplu prin verificarea tehnologiilor de mediu (VTM) ([7]);

— **norme privind categoriile de amprentă de mediu a produsului (PEFCR) și/sau norme sectoriale privind amprenta de mediu a organizațiilor (OEFSR)** la nivel european pentru produsele și sectoarele care încă nu intră sub incidența PEFCR/OEFSR existente și baze de date conexe de înaltă calitate, pe baza **metodologiei europene de stabilire a amprentei de mediu** ([8]) și a celor mai recente orientări disponibile ([9]);

— **acțiuni, servicii, rețele și noi modele de afaceri** pentru promovarea utilizării produselor refabricate, reparate, recondiționate și/sau reutilizate, legate și de durabilitatea și de uzura planificată a produselor, și/sau pentru promovarea utilizării etichetelor ecologice recunoscute oficial, cum ar fi **eticheta ecologică a UE**;

([1]) Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (JO L 197, 21.7.2001, p. 30).
([2]) Inclusiv a ecosistemelor solului.
([3]) Cartografierea biodiversității, aprecierea și/sau evaluarea ecosistemelor și a serviciilor acestora în conformitate cu primul raport în acest domeniu: http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/ecosystem_assessment/pdf/MAESWorkingPaper2013.pdf.
([4]) Strategia UE în domeniul biodiversității, acțiunea 5.
([5]) Inclusiv analiza necesară pentru stabilirea unor politici eficiente de tarifare a apei.
([6]) În conformitate cu Directiva 92/43/CEE și cu Directiva 2009/147/CE.
([7]) https://ec.europa.eu/environment/ecoap/etv_en.
([8]) Recomandarea 2013/179/UE a Comisiei din 9 aprilie 2013 privind utilizarea unor metode comune pentru măsurarea și comunicarea performanței de mediu pe durata ciclului de viață a produselor și organizațiilor (JO L 124, 4.5.2013, p. 1).
([9]) https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/wikis/display/EUENVFP/Documents+of+common+interest

— **caiete de sarcini și/sau instrumente de monitorizare a gradului de adoptare** comune pentru autoritățile publice cu nevoi similare de achiziții, pentru a încuraja adoptarea **achizițiilor publice verzi și circulare**;

— corelarea stimulentelor normative, financiare sau care țin de reputație cu performanța de mediu prin utilizarea **EMAS**;

— evaluarea **performanței de mediu a clădirilor** prin utilizarea cadrului de indicatori de bază pentru clădiri ([1]).

Asigurarea respectării legislației în domeniul mediului și accesul la justiție

1. **Sprijin pentru asigurarea respectării legislației în domeniul mediului** prin elaborarea și aplicarea de strategii transfrontaliere, naționale sau regionale bazate pe riscuri, sau prin punerea în aplicare a celor existente, pentru **promovarea, verificarea și asigurarea respectării legislației** prin intermediul unei combinații între dreptul administrativ, dreptul penal și răspunderea pentru daune aduse mediului cu privire la una sau mai multe dintre următoarele:

   — **infracțiuni și contravenții în materie de deșeuri;**

   — **trafic cu specii sălbatice de faună și floră;**

   — **infracțiuni și contravenții împotriva naturii și a speciilor sălbatice, inclusiv exploatarea forestieră ilegală;**

   — **poluare din surse difuze sau punctuale a apei și/sau captare ilegală a apei;**

   — **surse punctuale și mobile de poluare atmosferică.**

   Notă explicativă:

   Termenul „bazate pe riscuri” se referă la evaluarea, în primul rând, a probabilității ca anumite categorii de persoane să comită infracțiuni și, în al doilea rând, a gravității preconizate a impactului asupra mediului și asupra sănătății umane. Cu cât este mai mare probabilitatea comiterii de infracțiuni și cu cât este mai mare impactul preconizat, cu atât mai presantă este necesitatea de a interveni. Tipul de intervenție ar trebui să reflecte natura riscurilor și să vizeze diminuarea acestora pe cât posibil.

2. **Sprijin pentru asigurarea respectării legislației în domeniul mediului** prin crearea sau, dacă există, prin întărirea **rețelelor** transfrontaliere, naționale sau regionale **de practicieni sau de experți** în materie de asigurare a respectării legislației în domeniul mediului și/sau prin crearea sau, dacă există, prin îmbunătățirea **calificărilor și a formării profesionale** ([2]) pentru a îmbunătăți respectarea instrumentelor obligatorii ale UE în domeniul mediului, utilizându-se o combinație de drept administrativ, drept penal și răspundere pentru daune aduse mediului pentru promovarea, verificarea și asigurarea respectării legislației.

   Notă explicativă:

   Printre practicienii în materie de asigurare a respectării legislației în domeniul mediului se pot număra cei care lucrează pentru autorități și organisme cu responsabilități de asigurare a respectării legislației, cum ar fi autoritățile locale, regionale, polițienești și vamale, agențiile și inspectoratele de mediu, organele supreme de audit public și organele judiciare. Printre ei se pot regăsi și organizații neguvernamentale, cadre universitare și cercetători specializați în unul sau mai multe aspecte ale asigurării respectării legislației. În ceea ce privește calificările și formarea profesională, proiectele ar trebui să asigure acreditările academice și să maximizeze potențialul tehnologiei informației prin mijloace precum webinare și cursuri online deschise și în masă (MOOC), pentru ca învățământul la distanță să devină accesibil cât mai multor practicieni într-un mod cât mai eficient din punctul de vedere al costurilor.

3. **Dezvoltarea și utilizarea de instrumente și acțiuni inovatoare pentru promovarea, monitorizarea și asigurarea respectării legislației** prin crearea și utilizarea de noi instrumente și a acțiuni încadrate în una sau mai multe dintre categoriile de mai jos sau, în cazul în care există deja, prin îmbunătățirea celor existente:

   — **sisteme și tehnici** bazate pe riscuri **menite să promoveze respectarea legislației**;

   — **sisteme și tehnici** bazate pe riscuri **pentru monitorizarea eficace a respectării** instrumentelor obligatorii ale UE în domeniul mediului și pentru obținerea de dovezi și analize ale problemelor de conformitate pe care să se poată baza în mod temeinic acțiunile subsecvente;

([1]) http://susproc.jrc.ec.europa.eu/Efficient_Buildings/; indicatori de bază: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/Efficient_Buildings/documents.html.

([2]) Proiectele ar trebui să asigure acreditarea academică a calificărilor și a formării profesionale și să maximizeze potențialul tehnologiei informației prin mijloace precum webinare și cursuri online deschise și în masă (MOOC), pentru ca învățământul la distanță să devină accesibil cât mai multor practicieni într-un mod cât mai eficient din punctul de vedere al costurilor.

— sisteme și tehnici bazate pe riscuri **pentru acțiuni subsecvente eficace și pentru asigurarea efectivă a aplicării legislației** ca răspuns la nerespectarea sau la respectarea deficitară a instrumentelor obligatorii ale UE în domeniul mediului, cu utilizarea dreptului administrativ, a dreptului penal și a răspunderii pentru daune aduse mediului.

Notă explicativă

Sistemele și tehnicile bazate pe riscuri urmăresc să înțeleagă cât de bine trebuie să respecte proprietarii de terenuri, industria, IMM-urile, utilitățile publice sau alte entități („părțile responsabile") obligațiile care le revin în temeiul instrumentelor obligatorii ale UE în domeniul mediului și care este impactul nerespectării acestora asupra sănătății umane și a mediului. Pe baza acestei înțelegeri, sistemele și tehnicile respective urmăresc încurajarea respectării legislației și descurajarea nerespectării acesteia, prin acțiuni de promovare, de monitorizare și de punere în aplicare.

Sistemele și tehnicile de promovare ar putea să implice utilizarea de orientări, servicii de consiliere, campanii de sensibilizare, acorduri de parteneriat sau sisteme de automonitorizare care să ajute părțile responsabile să respecte legislația. Sistemele și tehnicile de monitorizare ar putea să presupună verificări la fața locului, supraveghere (inclusiv prin folosirea de sateliți și drone), controale prin sondaj, culegere de informații, analize ale industriei, anchete polițienești, analize ale datelor și audituri de mediu. Tehnicile de monitorizare ulterioară și de punere în aplicare pot avea o acoperire la fel de largă.

4. **Îmbunătățirea gestionării de către autoritățile publice a plângerilor și a mesajelor pe teme de mediu primite din partea publicului**, inclusiv în parteneriat cu entități private dacă este cazul, prin elaborarea și furnizarea de noi **sisteme și tehnici de gestionare a plângerilor și a mesajelor** primite din partea publicului sau, dacă există deja, prin îmbunătățirea celor existente, cu scopul de a optimiza acuratețea informațiilor furnizate, de a ușura interacțiunea între autorități și public, de a reduce la minimum sarcina administrativă și de a contribui la punerea în aplicare cu succes a instrumentelor obligatorii ale UE în domeniul mediului.

Notă explicativă:

Printre sistemele și tehnicile de gestionare a plângerilor și a comunicărilor se pot număra sisteme electronice de gestionare a plângerilor, linii telefonice de urgență, observatoare cetățenești și alte platforme științifice cetățenești. Platformele științifice cetățenești pot, printre altele, să permită autorităților naționale, regionale și locale competente să implice cetățenii în monitorizarea stării mediului și în alte forme de monitorizare, generând totodată date mai armonizate și mai ușor de folosit.

5. **Promovarea accesului la justiție în probleme de mediu și/sau la mediere** în rândul publicului larg, al ONG-urilor, al juriștilor, al organelor judiciare, al administrațiilor publice sau al altor părți interesate, în vederea îmbunătățirii cunoașterii, a înțelegerii și a aplicării acestor mijloace de soluționare a litigiilor în domeniul mediului, cu un accent deosebit pe:

— protejarea **sănătății și a bunăstării** oamenilor prin cerințele instrumentelor UE în materie de aer, apă și deșeuri vizate de prioritățile tematice LIFE;

— **protejarea naturii, a biodiversității** și **a calității apei** prin intermediul instrumentelor privind natura, biodiversitatea și apa vizate de prioritățile tematice LIFE;

— aplicarea efectivă a **Directivei privind răspunderea pentru mediul înconjurător** ([1]).

Proiectele ar trebui să valorifice know-how-ul și modulele de formare existente în domeniul dreptului mediului, elaborate de către Comisie ([2]).

4. CORELAREA OBIECTIVELOR GENERALE CU GRANTURILE PENTRU ACȚIUNI DIN CADRUL SUBPROGRAMULUI PENTRU POLITICI CLIMATICE

În concordanță cu obiectivele generale ale Regulamentului LIFE și pentru a asigura valoarea adăugată pentru UE, punerea în aplicare a granturilor pentru acțiuni va fi corelată cu cele trei domenii prioritare pentru politici climatice menționate la articolul 13 din Regulamentul LIFE: atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea la schimbările climatice și guvernanța și informarea în domeniul climei, precum și cu obiectivele specifice prevăzute la articolele 14, 15 și 16 din Regulamentul LIFE. Nu sunt prevăzute priorități tematice și teme de proiect pentru granturile pentru acțiuni puse în aplicare în cadrul subprogramului pentru politici climatice; mai jos se enumeră însă domeniile de politică relevante pentru politicile climatice, iar cererile anuale de propuneri conțin, de asemenea, domenii de activitate mai detaliate în legătură cu domeniile de politică de mai jos.

([1]) Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului (JO L 143, 30.4.2004, p. 56).
([2]) http://ec.europa.eu/environment/legal/law/training_package.htm.

Programul LIFE va contribui la transformarea Uniunii într-o societate cu emisii scăzute de dioxid de carbon și reziliență la schimbările climatice, sprijinind punerea în aplicare a politicii UE privind clima și pregătind Uniunea Europeană pentru provocările în domeniul politicilor climatice care vor surveni în următorii ani și în următoarele decenii. În această privință, prioritățile sunt următoarele: punerea în aplicare a cadrului de politici privind clima și energia pentru 2030 și a obiectivelor Foii de parcurs pentru 2050, precum și a Acordului de la Paris și a politicii de adaptare. Se vor facilita tehnologiile emergente de atenuare a schimbărilor climatice, prin bune practici, demonstrații și proiecte-pilot, în vederea unei finanțări succesive în cazurile adecvate. Politica UE privind clima va fi strâns legată de bunele practici și inițiativele locale și va evidenția exemple de abordări noi și îmbunătățite menite să realizeze tranziția către o societate cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezilientă la schimbările climatice. Pentru a reuși, ar trebui să fie examinate și tehnologiile/soluțiile existente cu emisii scăzute de dioxid de carbon, pentru a se identifica obstacolele netehnologice care împiedică pătrunderea pe piață. De asemenea, LIFE va sprijini punerea în aplicare a strategiei UE de adaptare la schimbările climatice, pentru a contribui la o Uniune mai rezilientă la schimbările climatice ([1]).

În ceea ce privește atenuarea schimbărilor climatice, proiectele ar trebui să demonstreze la nivel național, regional sau subregional punerea în aplicare a unor strategii sau a unor planuri de gestionare a amenajării teritoriului cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Se încadrează aici și integrarea la nivel intersectorial a măsurilor de reducere a emisiilor și de utilizare eficientă a resurselor, precum și promovarea unor instrumente de stimulare a schimbării comportamentului. Se va acorda sprijin și pentru lansarea de noi abordări (orașe și regiuni-model), după caz prin intermediul Convenției globale a primarilor pentru climă și energie ([2]), legate de producția, consumul și guvernarea cu impact transformațional.

În ceea ce privește domeniul prioritar al adaptării, ar trebui să se acorde sprijin pentru punerea în aplicare a unor strategii de adaptare, punându-se accentul pe o serie de domenii esențiale cu valoare adăugată pentru UE, inclusiv pe proiecte la nivel regional sau transfrontalier și, după caz, printr-o adaptare ecosistemică. Proiectele vor avea potențialul de a fi demonstrative și transferabile și ar trebui să vizeze promovarea unor soluții de adaptare inovatoare, în special prin mobilizarea sectorului privat și, după caz, prin intermediul Convenției globale a primarilor. De asemenea, proiectele ar trebui să promoveze sinergii între adaptarea la schimbările climatice și atenuarea acestora, precum și politici de reducere a riscului de dezastre.

Politica actuală și viitoare a UE privind clima ar putea fi sprijinită prin depunerea de solicitări în următoarele domenii ale acesteia:

(a) Atenuarea schimbărilor climatice

— eforturile statelor membre și ale autorităților regionale/locale de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră în sectoare care nu sunt incluse în schema UE de comercializare a certificatelor de emisii [Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([3]) privind „EU ETS"] și în Decizia privind repartizarea eforturilor [Decizia 406/2009/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([4])]: transporturi și combustibili, agricultură, construcții (de exemplu, eficiența energetică a clădirilor), exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultura;

— elaborarea și punerea în practică a contabilizării gazelor cu efect de seră și a atenuării schimbărilor climatice în sectorul exploatării terenurilor;

— dezvoltarea unor practici de gestionare a terenurilor care să aibă impact asupra emisiilor și asupra eliminării emisiilor, de exemplu ca măsuri suplimentare celor sprijinite prin fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI); Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului ([5]);

— acțiuni care îmbunătățesc funcționarea schemei de comercializare a certificatelor de emisii și au impact asupra producției industriale energointensive și care generează gaze cu efect de seră;

([1]) Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: O strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice [COM(2013) 216 final].

([2]) http://www.conventiaprimarilor.eu/index_ro.html.

([3]) Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului (JO L 275, 25.10.2003, p. 32).

([4]) Decizia nr. 406/2009/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind efortul statelor membre de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră astfel încât să respecte angajamentele Comunității de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2020 (JO L 140, 5.6.2009, p. 136).

([5]) Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 320).

— gazele fluorurate cu efect de seră și substanțele care diminuează stratul de ozon, în special proiecte care să contribuie la punerea în aplicare a Protocolului de la Montreal și a amendamentului său de la Kigali, precum și a Regulamentului UE privind gazele fluorurate cu efect de seră; și/sau

— monitorizarea gazelor cu efect de seră și raportarea realizată în domeniu de către autorități.

(b) Adaptarea la schimbările climatice

— adaptare urbană și amenajare a teritoriului care să limiteze impacturile schimbărilor climatice;

— reziliența infrastructurii, inclusiv introducerea infrastructurii albastre-verzi și a metodelor de adaptare ecosistemice;

— gospodărirea sustenabilă a apelor în zonele predispuse la secetă, gestionarea inundațiilor și managementul zonelor costiere;

— reziliența sectorului agricol, a silviculturii și a turismului, inclusiv în zonele insulare și montane; și/sau

— sprijin pentru regiunile ultraperiferice ale UE: pregătire pentru fenomene meteorologice extreme, în special în zonele costiere.

(c) Guvernanță și informare în domeniul climei

— elaborarea și punerea în aplicare a unor strategii naționale privind clima și energia pentru 2030 și/sau a unor strategii naționale până la jumătatea secolului;

— oferirea de stimulente pentru schimbarea comportamentului, integrarea acțiunilor de reducere a emisiilor și de eficientizare a utilizării resurselor în diverse sectoare;

— evaluarea de către autorități a funcționării EU ETS;

— consolidarea capacităților, sensibilizarea utilizatorilor finali și a lanțului de distribuție a echipamentelor cu privire la gazele fluorurate cu efect de seră;

— monitorizarea, evaluarea și evaluarea *ex post* a politicii privind clima; și/sau

— bune practici și activități de sensibilizare care să răspundă nevoilor de adaptare.

5. METODOLOGIA TEHNICĂ PENTRU PROCEDURA DE SELECȚIE A PROIECTELOR ȘI CRITERIILE DE SELECȚIE ȘI DE ATRIBUIRE A GRANTURILOR [ARTICOLUL 24 ALINEATUL (2) LITERA (d) DIN REGULAMENTUL LIFE]

În continuare sunt descrise metodologia tehnică a procedurii de selecție a proiectelor și, în cazul granturilor, principalele criterii specifice de eligibilitate ([1]) și de atribuire, în conformitate cu articolele 2 și 19 din Regulamentul LIFE. Întrucât metodologia și criteriile sunt, în esență, aceleași pentru tipurile identice de proiecte din cadrul celor două subprograme, se face referire explicită la unul dintre subprograme numai în cazul în care există diferențe.

Pentru toate tipurile de granturi, în cadrul criteriului de atribuire „valoarea adăugată pentru UE: sinergii” vor fi evaluate și luate în considerare complementaritatea și utilizarea optimă a finanțării UE, inclusiv a finanțării pentru activități complementare din partea altor instrumente financiare ale Uniunii, astfel cum se prevede la articolul 8 din Regulamentul LIFE. Pentru a evita suprapunerile nedorite, solicitanții trebuie să prezinte motivele pentru care au ales să solicite finanțare LIFE și nu alte finanțări din partea Uniunii, în cazul în care există astfel de alte finanțări care ar putea de asemenea să sprijine proiecte sau acțiuni similare.

Proiectele finanțate într-un domeniu prioritar trebuie să evite subminarea obiectivelor de mediu sau climatice dintr-un alt domeniu prioritar, cu excepția cazului în care acest impact este explicat și justificat în mod clar în propunere, iar posibilele alternative și măsuri de atenuare și de adaptare au fost corect planificate, după caz.

Se vor furniza detalii suplimentare în ghidurile privind depunerea și evaluarea solicitărilor, care vor fi publicate odată cu cererile de propuneri corespunzătoare. În cadrul prezentului program de lucru multianual LIFE și al Regulamentului LIFE, selecția proiectelor poate fi adaptată și simplificată în cadrul fiecărei cereri anuale de propuneri.

([1]) Sensul termenului „selecție” de la articolul 24 alineatul (2) litera (d) din Regulamentul LIFE include sensul termenului „eligibilitate” de la articolul 19 din Regulamentul LIFE și de la articolul 131 din Regulamentul financiar.

5.1. **Granturi pentru acțiuni**

Nu vor fi selectate propunerile solicitanților care urmează să fie excluși sau care nu îndeplinesc criteriile generale de eligibilitate prevăzute la articolul 131 din Regulamentul financiar.

În plus, propunerile trebuie să îndeplinească cerințele de admisibilitate (de exemplu, depunerea solicitării exclusiv în format digital pentru unele proiecte) și criteriile de eligibilitate (de exemplu, respectarea Orientărilor privind eligibilitatea entităților israeliene și a activităților acestora în teritoriile ocupate de Israel începând cu iunie 1967 pentru granturi, premii și instrumente financiare finanțate de UE începând cu 2014 ([1])) aplicabile tuturor granturilor LIFE pentru acțiuni, care vor fi menționate în mod explicit și în ghidurile respective ale solicitanților.

Criteriile de eligibilitate aplicabile diferitelor tipuri de proiecte sunt menționate în secțiunea relevantă de mai jos. Criteriile care se aplică în același mod unor tipuri de proiecte diferite sunt menționate în secțiunea 5.1.1 [Proiecte în sensul articolului 18 literele (a), (b), (c) și (h) din Regulamentul LIFE].

În conformitate cu articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul LIFE, persoanele juridice stabilite în afara Uniunii pot să participe la proiectele menționate la articolul 18 din Regulamentul LIFE cu condiția ca beneficiarul care coordonează proiectul să aibă sediul în Uniune și ca activitatea ce urmează a fi desfășurată în afara Uniunii să îndeplinească cerințele prevăzute la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul LIFE. Prin urmare, aceste activități trebuie să fie necesare pentru atingerea obiectivelor de mediu și climatice ale Uniunii și pentru a asigura eficacitatea acțiunilor („intervențiilor") prevăzute de proiecte și care se derulează în statele membre în care se aplică tratatele.

În conformitate cu articolul 7 din Regulamentul LIFE, cooperarea cu organizațiile internaționale relevante, precum și cu instituțiile și cu organismele acestora este posibilă în cursul punerii în aplicare a programului LIFE în cazul în care este necesară pentru atingerea obiectivelor generale menționate la articolul 3 din Regulamentul LIFE.

În plus, propunerile vor fi selectate numai în cazul în care, pe baza unor documente justificative specifice privind performanța lor în anii precedenți, solicitanții pot să demonstreze:

— capacitate operațională – solicitantul trebuie să aibă competențele și calificările profesionale necesare pentru finalizarea proiectului; și

— capacitate financiară – solicitantul trebuie să dețină surse de finanțare stabile și suficiente pentru a menține activitatea pe toată durata proiectului și pentru a contribui la finanțarea acestuia.

Pentru selectarea organismelor publice și a organizațiilor internaționale în funcție de capacitatea financiară a acestora se aplică Articolul 131 din Regulamentul financiar.

5.1.1 *Proiecte în sensul articolului 18 literele (a), (b), (c) și (h) din Regulamentul LIFE*

Selectarea proiectelor-pilot, a proiectelor demonstrative, a proiectelor de bune practici și a proiectelor de informare, sensibilizare și diseminare în sensul articolului 18 literele (a), (b), (c) și (h) din Regulamentul LIFE urmează aceeași metodologie tehnică de selectare a proiectelor și este supusă unor criterii de eligibilitate și de atribuire similare, astfel cum se prezintă în continuare.

5.1.1.1 Metodologia tehnică de depunere a proiectelor și procedura de selecție

Având în vedere propunerea formulată în evaluarea la jumătatea perioadei și experiența pozitivă a procedurilor în două etape din cadrul altor programe ale UE, prezentul program de lucru multianual LIFE introduce o procedură în două etape pentru acele domenii prioritare în care până acum potențialii solicitanți cu idei de proiecte de mare valoare adăugată pentru UE și fără experiență în privința programului LIFE par să fi fost descurajați de nivelul de detaliere necesar pentru evaluarea unei propuneri complete de proiect, având în vedere șansele relativ mici de succes. În cadrul procedurii în două etape, li se va cere să prezinte o propunere completă numai solicitanților ale căror propuneri prezintă o probabilitate ridicată de a fi selectate [a se vedea secțiunea 5.1.1.2 litera (b)].

Prin urmare, în prezentul program LIFE sunt prevăzute două proceduri:

— o procedură în două etape, care constă în prezentarea unei note explicative, urmată de propunerea completă;

— o procedură cu o singură etapă, care constă doar în prezentarea propunerii complete.

([1]) JO C 205, 19.7.2013, p. 9.

Alegerea uneia dintre aceste două proceduri va fi făcută de către agenția executivă, în acord cu Comisia (Direcția Generală Mediu și Direcția Generală Politici Climatice), ținând seama de constrângerile de natură organizațională și operațională ale fiecărei cereri de propuneri.

În cazul cererii de propuneri 2018, pentru subprogramul pentru mediu se va utiliza procedura în două etape. Pe baza feedbackului primit de la beneficiari, această procedură poate fi extinsă în următorii ani și la subprogramul pentru politici climatice.

Evaluarea propunerilor complete în cadrul procedurii cu o singură etapă este descrisă în secțiunile 5.1.1.2 și 5.1.1.3.

Procedura în două etape va fi organizată după cum urmează:

(a) Procedura în două etape

Etapa 1

— Cererea de propuneri

— Depunerea unei note explicative

Solicitantul depune o notă explicativă de maximum 10 pagini, care cuprinde următoarele:

— formulare administrative cu privire la beneficiarii participanți la proiect;

— o prezentare a conținutului proiectului, care include o descriere a principalului aspect de mediu vizat de proiect, parteneriatul avut în vedere, dificultățile care ar putea apărea și planul de intervenție pentru soluționarea acestora, precum și strategia aleasă pentru a asigura rezultate durabile, care să depășească durata proiectului; și

— bugetul proiectului pe categorii de costuri.

— Evaluarea și clasificarea notelor explicative

Criterii de eligibilitate pentru notele explicative

Pe baza notei explicative, agenția executivă identifică propunerile care îndeplinesc criteriile de eligibilitate [a se vedea secțiunea 5.1.1.2 litera (a)].

Criterii de atribuire pentru notele explicative

Propunerile vor fi clasificate în funcție de merit, adică în funcție de punctajul obținut pe baza criteriilor de atribuire „calitatea generală a propunerii” și „valoarea adăugată globală pentru UE”.

Propunerile care nu ating pragul minim în privința unuia sau a ambelor criterii vor fi excluse.

În cazul propunerilor cu punctaj egal la criteriul de atribuire „calitatea generală a propunerii”, se va acorda prioritate celor care obțin un scor mai mare la criteriul „valoarea adăugată globală pentru UE”. În cazul în care vor exista propuneri cu punctaj egal la ambele criterii, departajarea finală va fi decisă de către comisia de evaluare.

— Lista proiectelor selectate

Lista lungă a deponenților de note explicative care vor fi invitați să prezinte o propunere completă va cuprinde propunerile cel mai bine clasate pentru care contribuțiile solicitate din partea UE însumează de 2 până la 2,5 ori bugetul disponibil. Agenția executivă va stabili acest factor pe baza rezultatelor clasificării, ținând seama de amploarea propunerilor și de experiența acumulată în privința procedurii în două etape. Lista lungă va cuprinde câte o sublistă pentru fiecare domeniu prioritar. În cazul în care cererea din cadrul unui domeniu prioritar va fi insuficientă, listele corespunzătoare celorlalte domenii prioritare pot fi extinse.

Etapa 2

— Depunerea propunerii complete

Solicitanții care au prezentat note explicative eligibile clasificate drept propuneri care pot fi luate în considerare în vederea finanțării sunt invitați să depună o propunere completă. În privința acțiunilor, a parteneriatului și a bugetului este permisă o anumită flexibilitate între nota explicativă și propunerea completă. Însă această flexibilitate nu poate duce la schimbări în ceea ce privește natura propunerii cuprinse în nota explicativă. Bugetul se poate abate de la cel din nota explicativă cu cel mult 10 %.

— Evaluarea și clasificarea propunerilor complete

Propunerile vor fi evaluate și clasificate pe baza criteriilor de atribuire descrise în secțiunea 5.1.1.2.

— Elaborarea listei finale a proiectelor care urmează să fie finanțate și a listei de rezervă

După o etapă de revizuire, proiectele selectate vor fi propuse pentru finanțare, în limita bugetului disponibil. Se va alcătui o listă de rezervă cu proiectele care ocupă primele locuri în rândul celor care nu pot fi finanțate din bugetul disponibil. Lista de rezervă va cuprinde suplimentar încă 20 % din bugetul disponibil al programului LIFE.

— Semnarea acordului de grant

(b) Procedura cu o singură etapă

— Cererea de propuneri

— Depunerea propunerii complete

Solicitanții depun o propunere completă.

— Evaluarea și clasificarea propunerilor complete

Propunerile vor fi evaluate și clasificate în raport cu criteriile de eligibilitate și de atribuire și vor fi clasificate conform celor descrise în secțiunea 5.1.1.2.

— Elaborarea listei finale a proiectelor care urmează să fie finanțate și a listei de rezervă

După o etapă de revizuire, proiectele selectate vor fi propuse pentru finanțare, în limita bugetului disponibil. Se va alcătui o listă de rezervă cu proiectele care ocupă primele locuri în rândul celor care nu pot fi finanțate din bugetul disponibil. Lista de rezervă va cuprinde suplimentar încă 20 % din bugetul disponibil al programului LIFE.

— Semnarea acordului de grant

5.1.1.2 Criterii de eligibilitate și de atribuire

Criteriile de eligibilitate (a) se vor aplica notelor explicative, în cazul procedurii în două etape, și propunerilor complete, în cazul procedurii cu o singură etapă.

Criteriile de atribuire (b) se vor aplica conform celor descrise în secțiunea 5.1.1.1 de mai sus:

(a) Criterii de eligibilitate

O notă explicativă sau o propunere completă pentru un proiect în sensul articolului 18 literele (a), (b), (c) sau (h) din Regulamentul LIFE nu va fi selectată pentru evaluarea meritului dacă propunerea de proiect nu demonstrează că proiectul:

— contribuie la realizarea unuia sau a mai multora dintre obiectivele generale prevăzute la articolul 3 din Regulamentul LIFE și dintre obiectivele specifice aplicabile prevăzute la articolele 10, 11, 12 și 14, 15, 16 din Regulamentul LIFE;

— se încadrează în domeniul prioritar al subprogramului LIFE, prevăzut la articolul 9 sau la articolul 13 din Regulamentul LIFE, pentru care a fost prezentată propunerea de proiect; și

— corespunde unuia dintre următoarele tipuri de proiecte, definite la articolul 2 literele (a), (b), (c) și (h) din Regulamentul LIFE:

„Proiectele-pilot” sunt proiecte care aplică o tehnică sau o metodă care nu a mai fost aplicată sau testată anterior sau în altă parte, care oferă avantaje potențiale de mediu sau climatice în comparație cu bunele practici actuale și care pot fi aplicate ulterior la o scară mai mare în situații similare.

„Proiectele demonstrative" sunt proiecte care pun în practică, testează, evaluează și diseminează acțiuni, metode sau abordări care sunt noi sau necunoscute în contextul specific al proiectului, cum ar fi cel geografic, ecologic, socio-economic, și care ar putea fi aplicate în altă parte în condiții similare.

„Proiectele de bune practici" sunt proiecte care aplică tehnici, metode și abordări adecvate, eficiente din punctul de vedere al costurilor și inovatoare, luând în considerare contextul specific al proiectului.

„Proiectele de informare, sensibilizare și diseminare" sunt proiecte care vizează sprijinirea comunicațiilor, diseminarea informațiilor și sensibilizarea cu privire la subprogramul pentru mediu sau pentru politici climatice.

Proiectele-pilot și proiectele demonstrative din cadrul domeniului prioritar *Mediu și utilizarea eficientă a resurselor* și proiectele-pilot, proiectele demonstrative și proiectele de bune practici din cadrul domeniilor prioritare *Atenuarea schimbărilor climatice și Adaptarea la schimbările climatice* trebuie să cuprindă acțiuni care să producă efecte directe substanțiale și măsurabile asupra problemei (problemelor) de mediu și/sau climatice vizate.

Proiectele-pilot, proiectele demonstrative și proiectele de bune practici din cadrul domeniului prioritar *Natură și biodiversitate* trebuie să dedice cel puțin 25 % din bugetul eligibil unor acțiuni de conservare concrete (vor fi posibile excepții limitate în funcție de nevoile specifice de politică; acestea vor fi identificate în mod explicit în ghidul solicitantului). Acțiunile de conservare concrete sunt acele acțiuni care au efecte directe substanțiale și măsurabile asupra problemei (problemelor) de mediu și climatice vizate, în cazul de față ducând la ameliorarea sau la încetinirea/stoparea/inversarea declinului stării de conservare sau a situației ecologice a speciilor, a habitatelor, a ecosistemelor sau a serviciilor ecosistemice vizate (pentru mai multe detalii, consultați ghidul solicitantului).

Proiectele-pilot, demonstrative, de bune practici sau de informare, sensibilizare și diseminare din cadrul domeniilor prioritare privind *guvernanța și informarea în domeniul mediului sau în domeniul climei* trebuie să cuprindă acțiuni care să producă efecte directe sau indirecte substanțiale și măsurabile asupra problemei (problemelor) de mediu și/sau climatice vizate, prin producerea unor efecte directe substanțiale și măsurabile asupra aspectului (aspectelor) vizat(e) din domeniul guvernanței, al informării și/sau al sensibilizării și diseminării legate de mediu și/sau de climă.

Efectele urmărite care țin de guvernanță și de informare în domeniul mediului și/sau al politicilor climatice trebuie să fie măsurabile și măsurate sau modelate pe baza măsurătorilor chiar din timpul derulării proiectului.

Ca măsură de evitare a suprapunerii cu alte programe ale UE ([1]), proiectele axate pe **cercetare** ([2]) sau dedicate construirii de **infrastructură mare** nu intră în sfera de aplicare a programului LIFE și, prin urmare, **nu sunt eligibile**.

Proiectele LIFE nu trebuie să aibă rolul de a finanța măsuri de compensare care derivă din obligațiile existente în temeiul legislației naționale sau a UE.

(b) Criterii de atribuire

Criteriile de atribuire se aplică tuturor domeniilor prioritare, cu excepția cazului în care se prevede altfel. Proiectele concurează între ele doar în cadrul aceluiași domeniu prioritar.

Criterii de atribuire specifice pentru notele explicative

Pentru a fi luate în considerare pentru clasificare, toate notele explicative din etapa 1 a procedurii în două etape trebuie să obțină cel puțin un scor de trecere pentru următoarele criterii de atribuire:

1. **calitatea generală a propunerii**: acest criteriu se va axa pe claritatea propunerii (inclusiv a descrierii contextului preoperațional), pe fezabilitatea acesteia și pe raportul cost-beneficii orientativ. **Maximum 20 de puncte (punctajul minim de trecere fiind 5)**;

2. **valoarea adăugată globală pentru UE**: acest criteriu se va axa pe contribuția proiectului la prioritățile programului LIFE, pe impactul preconizat și pe sustenabilitatea rezultatelor proiectului. **Maximum 30 de puncte (punctajul minim de trecere fiind 10)**.

([1]) Considerentul 11 din Regulamentul LIFE.
([2]) În cazul propunerilor axate pe cercetare se poate verifica dacă îndeplinesc condițiile pentru cererile relevante de propuneri din cadrul programului Orizont 2020: http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/index.html.

Criterii de atribuire pentru propunerile complete

Atât în cazul procedurii în două etape, cât și în cel al procedurii cu o singură etapă, propunerile complete vor fi evaluate și punctate în funcție de merit, în conformitate cu următoarele criterii de atribuire și cu următorul sistem de punctare:

— Coerența și calitatea tehnică

Coerența tehnică înseamnă că acțiunile propuse în cadrul proiectului trebuie să fie măsuri adecvate și fezabile, menite să ducă la obținerea realizărilor și a rezultatelor prevăzute ale proiectului. Nici acțiunile, nici realizările și rezultatele preconizate nu trebuie să contravină vreunuia dintre obiectivele urmărite de programul LIFE. Calitate tehnică înseamnă că acțiunile proiectului trebuie să vizeze maximizarea eficienței și a eficacității în raport cu realizările și rezultatele urmărite. Acțiunile proiectului trebuie să fie bine planificate și descrise cu claritate.

— Coerența și calitatea financiară

Pe baza acestui criteriu vor fi evaluate contribuțiile financiare ale beneficiarilor și ale cofinanțatorilor, bugetul propus și coerența acestuia cu acțiunile propuse și cu normele aplicabile, precum și raportul cost-eficacitate și raportul cost-beneficii al abordării propuse, prin prisma rezultatelor preconizate ale acțiunilor considerate suficient de coerente din punct de vedere tehnic și de o calitate tehnică acceptabilă. Bugetul trebuie să fie transparent, adică elementele de cost ar trebui să fie descrise suficient de detaliat.

— Valoarea adăugată pentru UE: amploarea și calitatea contribuției la obiectivele specifice ale domeniilor prioritare ale celor două subprograme LIFE

Se va evalua măsura în care fiecare propunere considerată suficient de coerentă din punct de vedere tehnic și financiar și de o calitate acceptabilă poate să contribuie la realizarea unuia sau a mai multora dintre obiectivele specifice ale domeniilor prioritare ale celor două subprograme LIFE prevăzute la articolele 10, 11 și 12 din Regulamentul LIFE (în cazul subprogramului LIFE pentru mediu) și la articolele 14, 15 și 16 (în cazul subprogramului LIFE pentru politici climatice), precum și calitatea acestei contribuții. Evaluarea în funcție de acest criteriu ia în considerare, în special, amploarea și calitatea contribuției la obiectivele specifice vizate (impactul); amploarea efectelor asupra mediului și/sau a climei care sunt preconizate a se înregistra la sfârșitul proiectului ca urmare a acțiunilor acestuia, comparativ cu situația estimată sau măsurată la începerea proiectului. De asemenea, se va lua în considerare relevanța contextelor teritoriale, sociale și de politică ([1]) preconizate a fi influențate de acțiunile proiectului.

Efectele preconizate trebuie să fie formulate având în vedere indicatorii și unitățile de măsură aplicabile la nivel de proiect, pe care proiectele vor trebui să le raporteze în baza de date a indicatorilor-cheie ai proiectelor LIFE (KPI) creată în acest scop ([2]). Astfel, de exemplu, propunerile pentru domeniul prioritar „natură și biodiversitate” din cadrul LIFE vor fi evaluate pe baza efectelor preconizate asupra structurilor și funcțiilor habitatelor, asupra situației speciilor și/sau asupra stării ecologice a ecosistemelor și a situației serviciilor ecosistemice. Această evaluare ia în considerare numai acțiunile considerate fezabile pe baza evaluării coerenței tehnice și financiare.

— Valoarea adăugată pentru UE: sustenabilitatea (potențialul de continuare, reproducere, transfer):

Sustenabilitatea pe termen mediu și lung a rezultatelor proiectului reprezintă capacitatea de menținere a acestora după derularea proiectului, fie prin continuare, fie prin reproducere sau prin transfer.

Continuarea înseamnă utilizarea continuă, după încheierea duratei proiectului, a soluțiilor aplicate în cadrul proiectului, limitată la entitățile implicate în proiect, dar cu posibilitatea extinderii pe o arie geografică mai largă. Simpla continuare și menținere a rezultatelor proiectului va fi suficientă pentru obținerea unui punctaj de trecere, iar extinderea geografică va fi evaluată în funcție de aria preconizată, ceea ce o face comparabilă cu reproducerea sau cu transferul.

Reproducerea se referă la faptul că soluțiile aplicate în cadrul proiectului sunt folosite din nou, în același mod și în aceleași scopuri, de către alte entități/sectoare, în timpul proiectului sau după încheierea acestuia.

([1]) Contextul relevant specific proiectului, definit pe baza contextului mai amplu (regiune biogeografică; extindere teritorială definită cu ajutorul standardului geocodului pentru corelarea subdiviziunilor țărilor în scopuri statistice, NUTS; corp de apă; ecosistem și serviciile conexe; sit Natura 2000) și cadrul specific relevant al proiectului, definit prin lungimea și/sau suprafața zonei în care se vor desfășura acțiunile, precum și prin numărul de persoane care vor fi influențate în funcție de domeniul principal pe care se axează proiectul – mediu, politici climatice sau guvernanță și informare în aceste domenii.

([2]) Pe site-ul programului LIFE este disponibilă o versiune demonstrativă: http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/pmtools/index.htm.

Transferul se referă la faptul că soluțiile aplicate în cadrul proiectului sunt utilizate într-un mod diferit sau pentru un scop diferit din domeniul mediului, al politicilor climatice sau al guvernanței și al informării conexe, de către aceleași entități/sectoare sau de către altele, în timpul proiectului sau după încheierea acestuia.

Solicitanții trebuie să demonstreze în propunerile lor că soluțiile (adică tehnicile, metodele, metodologiile, abordările și/sau acțiunile sau activitățile de sprijin pentru comunicare, diseminare de informații și sensibilizare) care urmăresc efecte pozitive directe și/sau indirecte cu privire la obiectivele conexe ale Regulamentului LIFE au potențialul de a fi continuate, reproduse și/sau transferate.

Reușita continuării, a reproducerii și/sau a transferului necesită o strategie care să conțină sarcini menite să multiplice impactul soluțiilor proiectelor și să mobilizeze adoptarea la scară mai largă, atingând o masă critică pe parcursul proiectului și/sau pe termen scurt și mediu după încheierea proiectului LIFE. Acest lucru înseamnă mai mult decât transferul de cunoștințe și colaborarea în rețea și implică punerea în practică a soluțiilor elaborate și/sau aplicate în cadrul proiectului inclusiv după încheierea acestuia, în alt loc sau pentru alt scop.

Solicitanții trebuie să ofere o descriere clară și credibilă a strategiei și a măsurilor prevăzute pentru asigurarea acestui lucru, inclusiv o explicație privind următoarele:

— modul în care se preconizează că vor fi susținute soluțiile la nivel de proiect după încheierea acestuia, inclusiv efectele sociale și economice de durată generate;

— măsura în care ar fi necesar sau util un sprijin public suplimentar, printre altele sub formă de împrumuturi prin instrumente financiare inovatoare, pentru extinderea, reproducerea sau transferarea soluțiilor; și

— în special pentru proiectele cu participanți cu caracter comercial și cu participanți aflați de-a lungul unor lanțuri valorice, măsura în care se preconizează să se realizeze sau să se mențină „maturitatea financiară” („disponibilitatea investițională”/„atractivitatea financiară”) a acestor soluții pe durata proiectului.

— Valoarea adăugată pentru UE: sinergii și transnaționalitate:

— Sinergiile (inclusiv scopuri multiple, integrare/complementaritate, achiziții publice ecologice, etichetă ecologică și valorificarea rezultatelor cercetărilor finanțate de UE):

Sinergiile pot fi realizate prin abordări cu scopuri multiple și prin integrarea și/sau complementaritatea cu alte politici și mecanisme de finanțare ale UE. Propunerile vor primi puncte suplimentare pentru sinergii, în funcție de amploarea și de calitatea acestora.

Un **mecanism de execuție cu scopuri multiple** înseamnă că propunerea nu intenționează să atingă doar obiectivele principale specifice din domeniul mediului și/sau al politicilor climatice ale proiectului, ci totodată își propune să atingă și alte scopuri (de exemplu, urmărește îmbunătățirea gestionării deșeurilor și integrarea socială). În acest concept sunt cuprinse și strategiile de realizare a sustenabilității sociale și economice alături de dimensiunea ecologică și/sau climatică a sustenabilității (de exemplu, în economia circulară, diferiți actori realizează de-a lungul lanțului valoric prelungirea ciclurilor de viață ale produselor și integrează șomerii de lungă durată pe piața muncii).

Vor fi evaluate în mod favorabil propunerile de proiecte care, deși axate pe o problemă specifică de mediu sau de politici climatice, îmbunătățesc **integrarea** acestor obiective specifice din domeniul mediului sau al politicilor climatice în alte domenii de politică și/sau realizează **complementaritatea** cu acestea, creând astfel sinergii cu obiectivele altor politici ale Uniunii. Se pot acorda până la opt puncte suplimentare pentru mecanisme cu scopuri multiple, pentru integrare sau complementaritate sau pentru orice combinație a acestora.

De asemenea, se pot obține sinergii prin intermediul achizițiilor publice ecologice și prin utilizarea sistemului de etichetare ecologică, în ceea ce privește integrarea obiectivelor de producție ecologică și de prestare de servicii ecologice, precum și în ceea ce privește valorificarea rezultatelor cercetărilor din cadrul programului Orizont 2020 sau al programelor anterioare. Astfel, angajamentul de a realiza **achiziții publice ecologice** ([1]) și/sau preferința pentru produsele și/sau serviciile **sistemelor de etichetare ecologică recunoscute oficial**, cum ar fi eticheta ecologică a UE ([2]), printr-un mecanism clar de execuție, primesc fiecare câte un punct în plus.

([1]) Pentru achizițiile publice ecologice, a se vedea http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm, în special http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm și http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm.

([2]) http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/eu-ecolabel-products-and-services.html.

Se va acorda un punct în plus și pentru **valorificarea** rezultatelor proiectelor de cercetare și inovare în domeniul mediului și al climei finanțate prin programul Orizont 2020 sau prin programele-cadru anterioare, dacă există dovezi suficiente privind valoarea adăugată a acestei valorificări pentru proiect.

— Transnaționalitatea

Propunerile cu această abordare vor fi favorizate în cazul în care cooperarea transnațională între statele membre este esențială pentru a garanta atingerea obiectivelor proiectului. Pe baza acestui criteriu, unei propuneri i se pot acorda până la patru puncte suplimentare dacă există dovezi suficiente privind valoarea adăugată a abordării transnaționale ([1]).

— *Criteriile specifice și sistemul de punctare pentru proiectele din cadrul subprogramului pentru mediu*

Criteriile specifice și sistemul de punctare din cadrul subprogramului pentru mediu reflectă faptul că prioritățile tematice (anexa III la Regulamentul LIFE) și temele de proiecte corespunzătoare (secțiunea 3 de mai sus) sunt definite numai în cadrul subprogramului pentru mediu.

— Valoarea adăugată pentru UE: contribuția la temele de proiect

Propunerile LIFE care se încadrează în mod clar la temele de proiect care transpun în practică prioritățile tematice prevăzute în anexa III pentru subprogramul pentru mediu, astfel cum sunt definite în programul de lucru multianual, vor primi puncte suplimentare în cadrul acestui criteriu.

Propunerile de proiecte din domeniul prioritar Mediu și utilizarea eficientă a resurselor vor primi 5 puncte dacă se încadrează pe deplin în una dintre temele de proiect enumerate în secțiunea 3 la acest domeniu prioritar. Dacă, în plus, soluția (soluțiile) (adică tehnicile, metodele, acțiunile, metodologiile sau abordările în sensul articolului 2 din Regulamentul LIFE) la problema de mediu vizată este (sunt) nouă (noi) sau necunoscută (necunoscute) în Uniunea Europeană, proiectul va primi încă 5 puncte.

Propunerile de proiecte din cadrul domeniilor prioritare Natură și biodiversitate și Guvernanță și informare în domeniul mediului vor primi 10 puncte dacă se încadrează pe deplin în una dintre temele de proiecte din cadrul acestui domeniu prioritar.

	Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
Coerență și calitate tehnică și financiară			
1	Coerență și calitate tehnică	10	20
2	Coerență și calitate financiară (inclusiv raportul cost-beneficii)	10	20
Valoare adăugată pentru UE:			
3	Amploarea și calitatea contribuției la obiectivele specifice ale domeniilor prioritare ale subprogramului LIFE pentru mediu	10	20
4	Sustenabilitate (continuare, reproducere, transfer)	8	15
	Punctaj general (de trecere)	50 (*)	

([1]) Înțelesul termenului „transnațional”, astfel cum este prevăzut în Regulamentul LIFE, se referă numai la cooperarea între statele membre, precum și la cooperarea între statele membre și țările terțe care participă la programul LIFE în temeiul articolului 5 din Regulamentul LIFE. Deși sunt posibile în conformitate cu articolul 6 din Regulamentul LIFE, activitățile desfășurate în afara Uniunii sau în țările și teritoriile de peste mări nu vor obține puncte suplimentare în cadrul acestui criteriu de atribuire.

	Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
	Puncte suplimentare		
5	Contribuția la temele de proiect	—	0 sau 5 sau 10
6	— Sinergii [inclusiv scopuri multiple și integrare/complementaritate (max. 8 puncte), achiziții publice ecologice (max. 1 punct), etichetă ecologică (max. 1 punct) și valorificarea rezultatelor cercetărilor UE (max. 1 punct)] — Transnaționalitate (max. 4 puncte)	—	15
	Punctaj maxim		**100**

(*) O propunere de proiect trebuie să obțină cel puțin punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu de atribuire, iar suma punctajelor acordate în baza criteriilor pentru care s-a stabilit un punctaj minim trebuie să fie mai mare sau egală cu 50 de puncte.

— *Criteriile specifice și sistemul de punctare pentru proiectele referitoare la politici climatice*

Criteriile specifice și sistemul de punctare din cadrul subprogramului pentru politici climatice reflectă necesitatea de concentrare a atenției asupra domeniilor prioritare ale acestui subprogram, precum și asupra domeniilor de politică ale subprogramului pentru politici climatice cuprinse în secțiunea 4. În plus, cererile anuale de propuneri vor conține mai multe domenii de activitate detaliate în legătură cu domeniile de politică, pentru a reflecta noile provocări și evoluții din domeniul politicilor climatice.

— Valoarea adăugată pentru UE: relevanța propunerilor pentru domeniile de politică ale subprogramului pentru politici climatice, precum și pentru domeniile de activitate detaliate din cererile anuale de propuneri

În cadrul acestui criteriu, propunerile care abordează domeniile de politică ale subprogramului pentru politici climatice și domeniile de activitate detaliate din cererile anuale de propuneri pot să primească puncte suplimentare (conform secțiunii 5 din tabelul următor).

	Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
Coerență și calitate tehnică și financiară			
1	Coerență și calitate tehnică	10	20
2	Coerență și calitate financiară (inclusiv raportul cost-beneficii)	10	20
Valoare adăugată pentru UE			
3	amploarea și nivelul de calitate al contribuției la domeniile prioritare ale subprogramului LIFE pentru politici climatice și la obiectivele specifice conexe prevăzute la articolele 14, 15 și 16 din Regulamentul LIFE	10	20
4	Sustenabilitate (continuare, reproducere, transfer)	8	15
	Punctaj general (de trecere)	50 (*)	

	Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
Puncte suplimentare Valoarea adăugată pentru UE: contribuția la punerea în aplicare a Acordului de la Paris			
5	Contribuția la domeniile de politică ale subprogramului pentru politici climatice prevăzute în secțiunea 4	—	0 sau 5
	Contribuția la domeniile de activitate detaliate cuprinse în cererea anuală de propuneri pentru subprogramul LIFE pentru politici climatice	—	0 sau 5
6	— Sinergii [inclusiv scopuri multiple și integrare/complementaritate (max. 8 puncte), achiziții publice ecologice (max. 1 punct), etichetă ecologică (max. 1 punct) și valorificarea rezultatelor cercetărilor UE (max. 1 punct)] — Transnaționalitate (max. 4 puncte)	—	15
	Punctaj maxim		**100**

(*) O propunere de proiect trebuie să obțină cel puțin punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu de atribuire, iar suma punctajelor acordate în baza criteriilor pentru care s-a stabilit un punctaj minim trebuie să fie mai mare sau egală cu 50 de puncte.

5.1.2 *Proiecte integrate în sensul articolului 2 litera (d) și al articolului 18 litera (d) din Regulamentul LIFE*

În conformitate cu articolul 2 litera (b) din Regulamentul LIFE, „proiecte integrate" înseamnă proiecte care pun în aplicare la scară teritorială extinsă, în special la scară regională, multiregională, națională sau transnațională, strategii sau planuri în domeniul mediului sau al climei impuse de legislația specifică a Uniunii în domeniul mediului sau al climei și dezvoltate în conformitate cu alte acte ale Uniunii, sau dezvoltate de către autoritățile statelor membre, în special în domeniile naturii, incluzând, printre altele, gestionarea rețelei Natura 2000, apa, deșeurile, aerul, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, asigurând, în același timp, implicarea părților interesate și promovarea coordonării cu cel puțin o altă sursă de finanțare relevantă a Uniunii, națională sau privată și mobilizarea acesteia.

Procesul de depunere și de selecție a proiectelor integrate (denumite în continuare „PI") se bazează pe o procedură în două etape, astfel cum se prevede în Regulamentul LIFE. Aceasta ar trebui să ușureze activitatea potențialilor solicitanți și să asigure primirea de către aceștia a celor mai bune îndrumări din partea agenției executive pe parcursul procesului. Fluxul de lucru este structurat astfel încât să asigure punerea în aplicare progresivă și calibrarea fiecărei propuneri. În limitele permise de regulile de alocare tematică și repartizare geografică din Regulamentul LIFE, în toate etapele procesului de evaluare se va aplica în mod strict principiul egalității de tratament a tuturor propunerilor.

5.1.2.1 Metodologia tehnică de depunere a proiectelor și procedura de selecție

Etapa 1:

— Cererea de propuneri

— Depunerea unei note explicative

Solicitantul depune o scurtă notă explicativă în care prezintă conținutul proiectului, planul sau strategia care urmează să fie pusă în aplicare prin acesta și un plan financiar pentru punerea în aplicare generală a planului sau a strategiei.

— Evaluarea notei explicative și etapa de întrebări și răspunsuri

Pe baza notei explicative, agenția executivă identifică și enumeră propunerile care îndeplinesc criteriile de eligibilitate. Solicitanții ale căror propuneri îndeplinesc aceste criterii vor fi invitați să participe la o etapă de întrebări și răspunsuri scrise, în timpul căreia pot să adreseze întrebări legate de elaborarea unei propuneri complete. La sfârșitul etapei, agenția executivă va face publice întrebările și răspunsurile într-un mod anonimizat, pentru a-i ajuta pe toți solicitanții în mod egal în procesul de întocmire a propunerii complete. După caz, agenția executivă va completa întrebările și răspunsurile cu îndrumări referitoare la eventualele dificultăți tipice întâmpinate de către solicitanți și care s-au manifestat în mod vizibil în notele explicative.

Etapa 2:

— Depunerea propunerii complete:

Solicitanții ale căror note explicative sunt eligibile sunt invitați să depună o propunere completă.

— Evaluarea propunerii complete

În urma unei evaluări aprofundate, agenția executivă elaborează o „listă lungă preliminară" a propunerilor clasificate ca putând fi luate în considerare pentru finanțare. Clasificarea se bazează pe criterii de merit, adică pe punctajul primit, iar în cadrul subprogramului pentru mediu se bazează și pe respectarea regulii conform căreia un anumit procent din resursele alocate granturilor pentru acțiuni trebuie să fie alocate pentru sprijinirea conservării naturii și a biodiversității, precum și pe respectarea criteriilor privind repartizarea geografică prevăzute la articolul 19 alineatul (4) din Regulamentul LIFE. Comisia verifică, de asemenea, capacitatea financiară și tehnică a solicitanților de a realiza proiectul.

— Elaborarea listei finale a proiectelor care urmează să fie finanțate și a listei de rezervă

După o etapă de revizuire, proiectele selectate vor fi propuse pentru finanțare, în limita bugetului disponibil. Se va alcătui o listă de rezervă cu proiectele care ocupă primele locuri în rândul celor care nu pot fi finanțate din bugetul disponibil. Lista de rezervă va cuprinde suplimentar încă 20 % din bugetul disponibil al programului LIFE.

— Semnarea acordului de grant

Deși procedura în două etape va fi aplicabilă pe întreaga durată a programului de lucru multianual, Comisia poate să adapteze procesul descris mai sus în funcție de experiența acumulată.

La întocmirea unui clasament al proiectelor integrate, agenția executivă asigură echilibrul geografic prin alocarea orientativă a cel puțin trei proiecte integrate către fiecare stat membru, pentru a se asigura că articolul 19 alineatul (4) din Regulamentul LIFE este respectat pe întreaga perioadă de finanțare 2014-2020.

5.1.2.2 Criterii de eligibilitate și de atribuire

Următoarele criterii de eligibilitate se vor aplica atât notei explicative, cât și propunerii complete.

(a) Criterii de eligibilitate

O propunere este respinsă în cazul în care nu îndeplinește unul sau mai multe dintre următoarele criterii:

1. acoperire teritorială vastă: punerea în aplicare a planului sau a strategiei vizate a Uniunii va acoperi o zonă teritorială vastă, mai precis de nivel regional, multiregional, național sau transnațional. Poate fi acceptabilă și o abordare interurbană pentru proiectele integrate care abordează gestionarea calității aerului, precum și pentru proiectele integrate din cadrul subprogramului pentru politici climatice;

2. mobilizarea altor surse de finanțare: în plus față de proiectul integrat propriu-zis și de cofinanțarea specifică necesară acestuia în conformitate cu Regulamentul LIFE [articolul 20 alineatul (1) literele (a) și (c)], va fi mobilizată cel puțin încă o altă sursă de finanțare relevantă a Uniunii, națională sau privată, pentru punerea în aplicare a planului sau a strategiei vizate a Uniunii;

3. implicarea principalelor părți interesate: principalele părți interesate vor fi implicate în punerea în aplicare a planului sau a strategiei vizate a Uniunii.

(i) Criteriu de eligibilitate specific pentru proiectele din cadrul subprogramului pentru mediu

Proiectul integrat nu este eligibil dacă nu are ca obiectiv punerea în aplicare a unuia dintre următoarele planuri sau strategii de mediu impuse de legislația specifică a Uniunii în domeniul mediului, elaborate în conformitate cu alte acte ale Uniunii sau de către autoritățile statelor membre:

(a) cadrele de acțiuni prioritare în conformitate cu articolul 8 din Directiva privind habitatele, care pot include acțiuni privind infrastructura ecologică, ce contribuie la coerența rețelei Natura 2000 într-un context transfrontalier;

(b) planurile de gestionare a deșeurilor în conformitate cu articolul 28 din Directiva-cadru privind deșeurile;

(c) planurile de management al bazinelor hidrografice în conformitate cu anexa VII la Directiva-cadru privind apa; sau

(d) planurile privind calitatea aerului în conformitate cu Directiva privind calitatea aerului sau programele naționale de control al poluării atmosferice în conformitate cu Directiva privind plafoanele naționale de emisie.

(ii) Criteriu de eligibilitate specific pentru proiectele din cadrul subprogramului pentru politici climatice

Proiectul integrat trebuie să aibă ca obiectiv punerea în aplicare a unuia dintre următoarele planuri sau strategii din domeniul climei impuse de legislația specifică a Uniunii în acest domeniu, elaborate în conformitate cu alte acte ale Uniunii sau de către autoritățile statelor membre în unul dintre următoarele domenii:

(a) strategie sau plan de acțiune specific la nivel național, regional sau local în materie de adaptare;

(b) plan de acțiune urban sau comunitar care inițiază tranziția către o societate cu emisii scăzute de dioxid de carbon și/sau reziliență la schimbările climatice;

(c) strategie de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră sau foaie de parcurs către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon, specifică la nivel național, regional sau de industrie/sector.

(b) Criterii de atribuire

Următoarele criterii de atribuire se vor aplica doar propunerilor complete. Toate propunerile care îndeplinesc criteriile de eligibilitate (și de selecție) sunt acceptate pentru o evaluare aprofundată a calității acestora în etapa de atribuire. O propunere admisă în această etapă va fi punctată pe baza următoarelor criterii de atribuire:

Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
1. Coerență și calitate tehnică	10	20
2. Coerență și calitate financiară (inclusiv raportul cost-beneficii)	10	20
Valoare adăugată pentru UE		
Criterii de trecere/respingere		
3. Amploarea și calitatea contribuției la realizarea obiectivelor	10	20
4. Sustenabilitate (continuare, reproducere și/sau transfer)	8	15
Puncte suplimentare:		
5. Amploarea și calitatea mobilizării altor fonduri, în special fonduri ale Uniunii	—	10
6. Sinergii [inclusiv scopuri multiple și integrare/complementaritate (max. 8 puncte), achiziții publice ecologice (max. 1 punct), etichetă ecologică (max. 1 punct) și valorificarea rezultatelor cercetărilor UE (max. 1 punct)] — Transnaționalitate (max. 4 puncte)	—	15
Punctaje generale (de trecere)	**50** (*)	**100**

(*) O propunere de proiect trebuie să obțină cel puțin punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu de atribuire, iar suma punctajelor acordate în baza criteriilor pentru care s-a stabilit un punctaj minim trebuie să fie mai mare sau egală cu 50* de puncte.

Următoarele criterii de atribuire sunt specifice proiectelor integrate sau conțin elemente specifice acestora:

— Valoarea adăugată pentru UE: amploarea și calitatea contribuției la realizarea obiectivelor

Se va evalua măsura în care fiecare propunere contribuie la unul sau mai multe dintre obiectivele generale și specifice ale Regulamentului LIFE, astfel cum sunt prevăzute la articolele 3, 10, 11 și 12 (subprogramul LIFE pentru mediu) și la articolele 3, 14, 15 și 16 (subprogramul LIFE pentru politici climatice) din noul Regulament LIFE.

Următoarele aspecte specifice vor fi verificate în funcție de domeniile prioritare în care se încadrează proiectul:

— *Criterii specifice pentru proiectele din cadrul subprogramului pentru mediu*

— Proiecte integrate de punere în aplicare a programelor-cadru prioritare pentru rețeaua NATURA 2000:

Valoarea adăugată pentru UE va trebui să fie argumentată prin prisma contribuției proiectului la realizarea obiectivului 1 din Strategia UE în domeniul biodiversității și a obiectivelor generale din Directiva privind habitatele și din Directiva privind păsările, în special prin prisma contribuției la îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și a tipurilor de habitate de interes comunitar (Directiva privind habitatele) și/sau a stării speciilor de păsări (Directiva privind păsările), precum și din perspectiva specială a integrării infrastructurii ecologice dacă este cazul.

— Proiecte integrate de punere în aplicare a planurilor de management al bazinelor hidrografice:

Valoarea adăugată pentru UE va trebui să fie argumentată prin prisma contribuției proiectelor integrate la îndeplinirea obiectivelor Directivei-cadru privind apa. Acțiunile propuse ar trebui să vizeze presiunile semnificative care afectează capacitatea mediului de a reține apa, precum și utilizarea unor măsuri cu impact scăzut (de exemplu, a infrastructurii ecologice) pentru depoluare. Presiunile de acest tip ar trebui să fi fost identificate în evaluările realizate de către statele membre în vederea elaborării planurilor de punere în aplicare a legislației și a politicilor UE relevante (de exemplu, Directivacadru privind apa, Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin”, Directiva privind tratarea apelor urbane reziduale, Directiva privind apa potabilă, Directiva privind apa pentru scăldat, Directiva privind inundațiile și/sau planurile pentru situații de secetă).

Proiectele ar trebui să se axeze pe planificarea de amploare (de exemplu, la nivel de subbazin sau de bazin hidrografic) și pe instituirea de măsuri (de exemplu, soluții bazate pe natură) care să majoreze capacitatea de retenție a apei în zonele urbane și rurale, să sporească gradul de infiltrare, să majoreze capacitatea de stocare a apei și să elimine poluanții prin procese naturale sau similare celor naturale. Ar trebui să se urmărească realizarea de sinergii pentru derularea unor acțiuni de remediere a presiunilor hidromorfologice existente și de îmbunătățire a biodiversității și a valorii recreative.

— Proiecte integrate de punere în aplicare a planurilor de gestionare a deșeurilor:

Proiectul integrat este astfel conceput încât să sprijine punerea în aplicare a planurilor de gestionare a deșeurilor prevăzute la articolul 28 din Directivacadru 2008/98/CE privind deșeurile (DCD) și/sau a programelor de prevenire a generării deșeurilor prevăzute la articolul 29 din DCD.

Valoarea adăugată pentru UE va fi evaluată prin prisma contribuției proiectelor la aplicarea ierarhiei deșeurilor (articolul 4 din DCD), la atingerea obiectivelor de reciclare prevăzute la articolul 11 din DCD și a obiectivelor suplimentare cuprinse în legislația UE privind deșeurile, precum și la aplicarea măsurilor necesare în vederea sprijinirii acestor obiective.

— Proiecte integrate de punere în aplicare a planurilor și programelor privind calitatea aerului sau de punere în aplicare a programelor naționale de control al poluării atmosferice:

Proiectul integrat are rolul de a sprijini punerea în aplicare și monitorizarea planurilor locale și regionale privind calitatea aerului definite în Directiva 2008/50/CE. Dacă se bazează pe planuri privind calitatea aerului elaborate pe plan local, proiectele trebuie să cuprindă coordonarea și cooperarea dintre cel puțin cinci orașe cu astfel de planuri; dacă se bazează pe un plan privind calitatea aerului la nivel regional, proiectele trebuie să includă coordonarea și cooperarea între administrații locale și administrația regională. Vor fi favorizate proiectele la scară largă și/sau proiectele care asigură coerența cu programele naționale de control al poluării atmosferice în conformitate cu Directiva (UE) 2016/2284.

Se pot concepe și proiecte care să pună în aplicare în primul rând programele naționale de control al poluării atmosferice (denumite în continuare „PNCPA”) în conformitate cu Directiva (UE) 2016/2284. Proiectul integrat are rolul de a sprijini elaborarea, punerea în aplicare și monitorizarea programelor naționale de control al poluării atmosferice definite la articolul 6 din Directiva (UE) 2016/2284.

Valoarea adăugată pentru UE a unui proiect integrat privind PNCPA va fi evaluată în conformitate cu următoarele aspecte: (a) măsura în care sursele naționale de emisii existente pot avea un impact asupra

calității aerului în teritoriile lor și în statele membre învecinate, utilizându-se, după caz, datele și metodologiile elaborate de Programul european de supraveghere și de evaluare (EMEP) instituit prin Protocolul la Convenția LRTAP cu privire la finanțarea pe termen lung a Programului comun de monitorizare continuă și evaluare a transportului poluanților atmosferici pe distanțe lungi în Europa; (b) dacă PNCPA țin seama de necesitatea de a reduce emisiile de poluanți atmosferici în vederea îndeplinirii obiectivelor de calitate a aerului pe teritoriul lor și, după caz, în statele membre învecinate; (c) dacă se acordă prioritate măsurilor de reducere a emisiilor de negru-de-fum atunci când se adoptă măsuri de îndeplinire a angajamentelor naționale de reducere a emisiilor de particule fine de materie; (d) dacă se asigură coerența cu alte planuri și programe relevante instituite în conformitate cu cerințele prevăzute de legislația națională sau a Uniunii, în special cu planurile privind calitatea aerului în conformitate cu Directiva 2008/50/CE.

— *Criterii specifice pentru proiectele referitoare la politicile climatice*

— Proiecte integrate de punere în aplicare a strategiilor, a planurilor și a foilor de parcurs de atenuare a schimbărilor climatice:

Acest tip de proiecte integrate sprijină punerea în aplicare a strategiilor și a planurilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră sau a foilor de parcurs către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon, vizând anumite municipalități sau regiuni (de exemplu, pe cele anunțate în Convenția globală a primarilor), anumite sectoare industriale sau agricole (prin analizarea destinației terenurilor la nivel regional, într-un context social și economic) sau alte sectoare economice, prin introducerea unor abordări bazate pe tehnologie și pe servicii, într-o manieră sustenabilă și inovatoare. Contribuția proiectelor integrate la punerea în aplicare și la dezvoltarea politicii și a legislației Uniunii în materie de atenuare a schimbărilor climatice ar putea include EU ETS, Decizia privind repartizarea eforturilor pentru sectoarele care nu sunt vizate de EU ETS, Directiva privind energia din surse regenerabile sau Regulamentul privind gazele fluorurate cu efect de seră. Proiectul integrat ar putea fi completat cu investițiile necesare în infrastructură sau cu dezvoltarea și introducerea de tehnologii și servicii inovatoare în orașele, în regiunile și/sau în comunitățile sprijinite prin alte programe relevante de finanțare ale Uniunii, specificate de asemenea în cadrul strategiei/planului/foii de parcurs. Valoarea lor adăugată pentru UE va fi evaluată prin prisma contribuției proiectului integrat la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, a nivelului de integrare în cadrul diferitelor politici, a implicării directe a unei game largi de părți interesate și a măsurii în care proiectul integrat reprezintă o componentă operațională a strategiei/planului/foii de parcurs.

— Proiecte integrate de punere în aplicare a strategiilor, a planurilor și a foilor de parcurs de adaptare la schimbările climatice:

Acest tip de proiecte integrate are rolul de a pune în aplicare strategii sau planuri de adaptare la schimbările climatice care abordează vulnerabilități specifice legate de schimbările climatice (de exemplu, zonele costiere, zonele predispuse la secetă sau la inundații) sau sectoarele vulnerabile (de exemplu, apa, agricultura/silvicultura, sănătatea publică), folosind abordări ecosistemice dacă este cazul. Sinergiile cu alte politici în domeniul mediului și al climei ar trebui să reprezinte o temă centrală a proiectelor de adaptare; de exemplu, ar trebui promovate, ori de câte ori este relevant, sinergiile dintre adaptarea la schimbările climatice, reducerea riscurilor de dezastre și politica în domeniul biodiversității și al apei. Valoarea adăugată pentru UE va fi evaluată și prin prisma contribuției proiectului integrat la îndeplinirea obiectivelor privind reziliența la schimbările climatice, a nivelului de integrare în cadrul diferitelor sectoare și a participării unei game largi de părți interesate.

— Proiecte integrate de punere în aplicare a planurilor de acțiune urbană în materie de climă

Acest tip de proiecte integrate are rolul de a pune în aplicare planurile de acțiune urbană pentru tranziția la o societate cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezilientă la schimbările climatice, de exemplu în cadrul Convenției globale a primarilor pentru climă și energie. Prezintă relevanță proiectele menite să contribuie la îmbunătățirea guvernanței, la creșterea gradului de sensibilizare, la consolidarea capacităților și la integrarea acțiunilor privind schimbările climatice în diversele domenii de politică. Trebuie încurajate proiectele la scară largă, care vizează mai multe orașe.

— Valoarea adăugată pentru UE: amploarea și calitatea mobilizării altor fonduri, în special fonduri ale Uniunii: În funcție de calitatea coordonării cu alte mecanisme de finanțare și de nivelul de mobilizare a altor fonduri, complementare celor prevăzute în Regulamentul LIFE (cu depășirea nivelului minim necesar pentru eligibilitate), precum și de probabilitatea mobilizării efective a acestor fonduri și de legătura lor funcțională cu planul care urmează a fi pus în aplicare se va stabili dacă un proiect integrat primește puncte suplimentare în cadrul acestui criteriu. Vor primi un punctaj mai mare proiectele integrate de natură să mobilizeze fonduri ale Uniunii care au o legătură funcțională cu planul care urmează să fie pus în aplicare și care prevăd un mecanism de coordonare satisfăcător.

— Valoarea adăugată pentru UE: sinergii (inclusiv scopuri multiple, complementaritate, integrare, achiziții publice ecologice, etichetă ecologică, valorificare): Propunerile de proiecte integrate trebuie să prezinte mecanisme de execuție scopuri multiple de o calitate deosebit de înaltă (de exemplu, având drept scop beneficii de mediu și

climatice, precum și consolidarea capacităților), care să permită obținerea de rezultate în alte domenii de politică ([1]). Propunerile ar trebui, de asemenea, să sporească complementaritatea cu aceste politici și să integreze obiective privind mediul și acțiunile în domeniul climei. În ceea ce privește proiectele „tradiționale", pentru fiecare se acordă câte un punct în plus pentru angajamentul de a aplica, printr-un mecanism clar de execuție, sistemul achizițiilor publice ecologice ([2]) și/sau preferința pentru produsele și/sau serviciile unor sisteme de etichetare ecologică recunoscute, cum ar fi eticheta ecologică a UE ([3]).

Se va acorda un punct în plus și pentru valorificarea rezultatelor proiectelor de cercetare și inovare în domeniul mediului și al climei finanțate prin programul Orizont 2020 sau prin programele-cadru anterioare, dacă există dovezi suficiente privind valoarea adăugată a acestei valorificări pentru proiect.

5.1.3 *Proiecte de asistență tehnică în sensul articolului 18 litera (e) din Regulamentul LIFE*

Proiectele de asistență tehnică oferă solicitanților, prin intermediul granturilor pentru acțiuni, sprijinul financiar necesar pentru a pregăti proiecte integrate. Pentru proiectele de asistență tehnică se poate pune la dispoziție maximum 1 % din bugetul anual alocat proiectelor integrate. Contribuția maximă a UE pentru fiecare proiect de asistență tehnică este stabilită la 100 000 EUR.

5.1.3.1 Metodologia tehnică a procedurii de selecție a proiectelor

Selecția proiectelor de asistență tehnică va urma aceeași metodologie tehnică în cadrul ambelor subprograme. Se va aplica o procedură accelerată.

Procedura de selecție a proiectelor va fi organizată după cum urmează:

— Evaluarea propunerilor

Agenția executivă va verifica conformitatea fiecărei propuneri cu criteriile de eligibilitate și de selecție și va evalua propunerile în raport cu criteriile de atribuire.

— Elaborarea listei finale a proiectelor care urmează să fie finanțate și a listei de rezervă

După o etapă de revizuire, proiectele selectate vor fi propuse pentru finanțare, în limita bugetului disponibil. Se va alcătui o listă de rezervă cu proiectele care ocupă primele locuri în rândul celor care nu pot fi finanțate din bugetul disponibil. Lista de rezervă va cuprinde suplimentar încă 20 % din bugetul disponibil al programului LIFE.

— Semnarea acordului de grant

5.1.3.2 Criterii de eligibilitate și de atribuire

Se vor aplica următoarele criterii principale specifice de eligibilitate și de atribuire:

(a) Criterii de eligibilitate

O propunere de proiect de asistență tehnică poate fi reținută pentru evaluare în raport cu criteriile de atribuire numai în cazul în care:

— propunerea de proiect vizează întocmirea unei viitoare propuneri de proiect integrat.

([1]) În special mediul marin, în conformitate cu obiectivele Directivei 2008/56/CE.
([2]) Pentru achizițiile publice ecologice, a se vedea http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm, în special http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm și http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm.
([3]) http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/eu-ecolabel-products-and-services.html.

(b) Criterii de atribuire

Se va evalua și se va puncta meritul tuturor propunerilor eligibile, conform criteriilor de atribuire și sistemului de punctare de mai jos:

Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
1. Coerență și calitate tehnică	30	60
2. Coerență și calitate financiară (inclusiv raportul cost-beneficii)	20	40
Punctaje generale (de trecere)	**55**	**100**

(*) O propunere de proiect trebuie să obțină cel puțin punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu de atribuire, iar suma punctajelor acordate în baza criteriilor pentru care s-a stabilit un punctaj minim trebuie să fie mai mare sau egală cu 55 de puncte.

— **Coerența și calitatea tehnică**

Se vor evalua claritatea, coerența și fezabilitatea propunerii în raport cu obiectivele proiectului și cu rezultatele preconizate ale acestuia. Se vor lua în considerare natura și domeniul de aplicare al viitorului proiect integrat.

— **Coerența și calitatea financiară**

Se vor evalua bugetul propus și coerența acestuia cu acțiunile propuse și cu normele aplicabile, precum și raportul cost-eficacitate valabil în cazul abordării propuse. Propunerea va fi evaluată și din punctul de vedere al raportului cost-beneficii.

5.1.4 *Proiecte de consolidare a capacității în sensul articolului 18 litera (f) din Regulamentul LIFE*

Proiectele de consolidare a capacității furnizează sprijin financiar activităților necesare pentru consolidarea capacității statelor membre, inclusiv a punctelor de contact naționale sau regionale LIFE, pentru a permite statelor membre să participe de o manieră mai eficace la programul LIFE.

Intervențiile pot consta, printre altele, în:

— recrutarea de personal nou și instruire pentru punctele de contact naționale sau regionale LIFE;

— facilitarea schimburilor de experiență și de bune practici și promovarea diseminării și a folosirii rezultatelor proiectelor din cadrul programului LIFE;

— abordări de tipul „formarea formatorilor”;

— programe de schimb și de detașare a personalului între autoritățile publice din statele membre, în special activități de schimb al celor mai bune elemente („*best in class*”).

Intervențiile cuprinse în planul de consolidare a capacității pot include achiziția de experți pentru acoperirea deficitelor ad-hoc de capacitate tehnică și procedurală, dar nu pot include achiziția de experți a căror funcție primară este redactarea de propuneri care să fie prezentate în cadrul cererilor anuale de propuneri.

5.1.4.1 Metodologia tehnică a procedurii de selecție a proiectelor

Solicitările pentru proiectele de consolidare a capacității vor parcurge o procedură de atribuire accelerată. Având în vedere faptul că, în temeiul articolului 19 alineatul (8), proiectele de consolidare a capacității pot fi alocate numai unui număr predefinit de state membre, putând fi subvenționat un singur proiect pentru fiecare stat membru, nu există concurență în rândul solicitărilor care se primesc. Prin urmare, solicitările pot fi depuse în mod continuu, începând cu data publicării cererii de propuneri pentru granturi LIFE pentru acțiuni din 2018, care va include pachetul de solicitări pentru proiecte de consolidare a capacității. Pentru a fi luate în considerare pentru perioada de finanțare 2018-2020, solicitările trebuie să fie depuse înainte de sfârșitul primului trimestru al anului 2019.

Solicitările vor fi evaluate astfel încât să se asigure îndeplinirea criteriilor de eligibilitate și a pragurilor de atribuire de mai jos.

Contractele de grant vor fi semnate după încheierea cu succes a procesului de evaluare și de revizuire.

5.1.4.2 Criterii de eligibilitate și de atribuire

Se vor aplica următoarele criterii de eligibilitate și de atribuire:

(a) Criterii de eligibilitate

Solicitarea trebuie să îndeplinească următoarele criterii de eligibilitate:

— solicitantul este **un stat membru** în care:

  — PIB-ul pe cap de locuitor în 2012 nu a fost mai mare de 105 % din media Uniunii;

  — nivelul mediu de absorbție de către statul membru a alocării naționale orientative pentru anii 2014, 2015 și 2016, menționată la articolul 19 alineatul (5) din Regulamentul LIFE, este mai mic de 70 %; și

  — nivelul mediu de absorbție de către statul membru a alocării naționale orientative pentru anii 2014, 2015 și 2016 a crescut comparativ cu nivelul mediu de absorbție pentru anii 2010, 2011 și 2012;

— în cazul în care unui stat membru i s-a acordat un proiect de consolidare a capacității în cadrul programului multianual de lucru 2014-2017, acest proiect trebuie finalizat înainte de data de începere a celui de al doilea proiect de consolidare a capacității;

— solicitarea cuprinde un **plan de consolidare a capacității** prin care statul membru **se angajează**:

  — să mențină resursele dedicate programului LIFE, inclusiv resursele de personal, pe toată durata prezentului program de lucru multianual, la niveluri care să nu fie mai mici decât cele care existau în 2012;

  — în cazul în care statul membru a beneficiat de un proiect de consolidare a capacității în cadrul programului multianual de lucru 2014-2017, să mențină resursele, inclusiv nivelurile de personal alocate proiectului precedent de consolidare a capacității, pe toată durata programului multianual de lucru 2018-2020.

(b) Criterii de atribuire

— **Coerența și calitatea tehnică** a proiectelor de consolidare a capacității se referă la intervențiile propuse pentru a dezvolta capacitatea statului membru de a depune cu succes solicitări de finanțare pentru proiectele din cadrul subprogramelor pentru mediu și pentru politici climatice.

  Se va evalua și se va puncta meritul tuturor propunerilor eligibile, conform criteriilor de atribuire și sistemului de punctare de mai jos:

Criterii de atribuire	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
Coerență și calitate tehnică	15	30
Coerență și calitate financiară (inclusiv raportul cost-beneficii)	10	20
Caracterul exhaustiv al abordării în raport cu deficiențele identificate, care au condus la nivelul scăzut de participare a statului membru la cererile de propuneri LIFE 2014-2016	15	30
Prezentarea îmbunătățirii preconizate a capacității de a promova integrarea, complementaritatea, sinergiile și reproductibilitatea programului LIFE în cadrul unor politici, al unor activități economice și al altor programe	10	20
Punctaje generale (de trecere)	**55**	**100**

(*) O propunere de proiect trebuie să obțină cel puțin punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu de atribuire, iar suma punctajelor acordate în baza criteriilor pentru care s-a stabilit un punctaj minim trebuie să fie mai mare sau egală cu 55 de puncte.

5.1.5 *Proiecte pregătitoare în sensul articolului 18 litera (g) din Regulamentul LIFE*

Proiectele pregătitoare răspund necesităților specifice legate de elaborarea și punerea în aplicare a politicii și a legislației Uniunii în domeniul mediului sau al climei.

5.1.5.1 Metodologia tehnică a procedurii de selecție a proiectelor

O dată pe an, Comisia realizează un inventar al necesităților specifice care trebuie satisfăcute în anii următori în ceea ce privește elaborarea și punerea în aplicare a politicii și a legislației Uniunii în domeniul mediului sau al climei, identificând dintre acestea necesitățile care ar putea fi satisfăcute prin proiecte pregătitoare.

Înainte de lansarea cererilor de propuneri anuale, statele membre primesc un proiect de listă cu nevoile specifice care ar putea fi satisfăcute prin proiectele pregătitoare și sunt invitate să își prezinte observațiile. Pe baza acestor observații se stabilește lista finală.

Comisia definește criteriile de selecție și de atribuire specifice pentru proiectele astfel identificate, precum și durata proiectului și bugetul orientativ care urmează să fie alocat fiecărui proiect.

Procedura de selecție a proiectelor va fi organizată după cum urmează:

— Evaluarea propunerilor

Comisia va verifica îndeplinirea criteriilor de eligibilitate și de selecție de către fiecare propunere și va evalua propunerile în raport cu criteriile de atribuire.

— Elaborarea listei finale a proiectelor care urmează să fie finanțate și a listei de rezervă

După o etapă de revizuire, proiectele selectate vor fi propuse pentru finanțare, în limita bugetului disponibil. Dacă este cazul, se poate alcătui o listă de rezervă.

— Semnarea acordului de grant

5.1.5.2 Criterii de eligibilitate și de atribuire

Se vor aplica următoarele criterii de eligibilitate și de atribuire:

(a) Criterii de eligibilitate

Criteriile de eligibilitate și de selecție specifice vor fi definite în cadrul fiecărei cereri de propuneri. Acestea se vor baza pe nevoile specifice care trebuie satisfăcute prin proiectele pregătitoare, definite de către Comisie în colaborare cu statele membre.

(b) Criterii de atribuire

Proiectele pregătitoare vor fi atribuite persoanei (persoanelor) juridice care prezintă o propunere care depășește punctajul de trecere și care obține cel(e) mai mare (mari) punctaj(e) în cadrul următoarelor criterii:

Criterii	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
Coerența și calitatea tehnică a propunerii în raport cu necesitatea specifică vizată	22	45
Caracterul exhaustiv al abordării în raport cu necesitatea specifică vizată	15	30
Coerență și calitate financiară (inclusiv raportul cost-beneficii)	12	25
Punctaje generale (de trecere)	**55**	**100**

(*) O propunere de proiect trebuie să obțină cel puțin punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu de atribuire, iar suma punctajelor acordate în baza criteriilor pentru care s-a stabilit un punctaj minim trebuie să fie mai mare sau egală cu 55 de puncte.

5.1.6 *Proiecte necesare în vederea atingerii obiectivelor generale menționate la articolul 3 din Regulamentul LIFE*

Alte proiecte (pilot, demonstrative sau de alt tip) ar putea fi finanțate în conformitate cu articolul 190 din Normele de aplicare a Regulamentului financiar sau prin lansarea unei cereri de propuneri specifice pe baza criteriilor descrise în continuare. De exemplu, granturile care vizează proiecte complexe care realizează economia circulară de-a lungul unor lanțuri valorice sau prin simbioză industrială ar putea fi finanțate în urma unei cereri de propuneri specifice pe baza bugetului alocat granturilor pentru acțiuni în domeniul mediului și al eficienței utilizării resurselor ([1]) sau pentru susținerea proiectelor atractive financiar care să conducă la finanțare prin MFCN sau complementară acestui mecanism. De asemenea, s-ar putea acorda sprijin pentru obținerea unei maturități a propunerilor de proiect care să fie suficientă pentru a atrage capital de investiții public și privat. Sprijinul ar putea fi oferit în special propunerilor de investiții inovatoare, de tip premieră sau neobișnuite în oricare dintre domeniile prioritare ale Regulamentului LIFE.

5.1.6.1 Metodologia tehnică a procedurii de selecție a proiectelor

În cazul în care identifică o nevoie pentru un anumit proiect ad-hoc menit să asigure realizarea obiectivelor generale menționate la articolul 3 din Regulamentul LIFE, Comisia poate să publice o cerere de propuneri.

5.1.6.2 Criterii de eligibilitate și de atribuire

(a) Criterii de eligibilitate

Proiectele din categoria „alte proiecte” trebuie:

— **să contribuie** la realizarea unuia sau a mai multora dintre **obiectivele generale** prevăzute la articolul 3 din Regulamentul LIFE **și** a unora dintre **obiectivele specifice aplicabile**, prevăzute la articolele 10-12 și 14-16 din Regulamentul LIFE;

— **să se încadreze în domeniul prioritar** al subprogramului LIFE, prevăzut la articolul 9 sau la articolul 13 din Regulamentul LIFE, pentru care a fost prezentată propunerea de proiect. Este vorba de proiecte care vizează acțiuni complexe de realizare a economiei circulare de-a lungul lanțurilor valorice sau prin simbioză industrială. Se va publica o cerere specifică pentru proiectele AT care vizează pregătirea pentru economia circulară, pe baza bugetului alocat granturilor pentru acțiuni în domeniul mediului și al eficienței utilizării resurselor, cu o valoare maximă de 1,0 milioane EUR pe an.

(b) Criterii de atribuire

Proiectele de tip „alte proiecte” vor fi atribuite persoanei (persoanelor) juridice care prezintă o propunere care depășește punctajul de trecere și care obține cel(e) mai mare (mari) punctaj(e) în cadrul următoarelor criterii:

Criterii	Punctaj minim de trecere (*)	Punctaj maxim
Coerența și calitatea tehnică a propunerii în raport cu necesitatea specifică vizată	30	50
Coerență și calitate financiară (inclusiv raportul cost-beneficii)	20	30
Caracterul exhaustiv al abordării în raport cu necesitatea specifică vizată	—	10
Sinergii (a se vedea proiectele tradiționale)	—	10
Punctaje generale (de trecere)	**55**	**100**

(*) O propunere de proiect trebuie să obțină cel puțin punctajul minim de trecere pentru fiecare criteriu de atribuire, iar suma punctajelor acordate în baza criteriilor pentru care s-a stabilit un punctaj minim trebuie să fie mai mare sau egală cu 55 de puncte.

([1]) Studiile arată că pentru „investiții ecologice” s-ar putea obține cu ușurință capital investițional din surse diferite, dar că nu există suficiente propuneri bine întocmite („atractive financiar”). Se intenționează să se elimine acest decalaj printr-o cerere specifică de propuneri, care să se adreseze dezvoltatorilor de proiecte (potențial) viabile din punct de vedere economic care au potențialul de a crea un impact semnificativ asupra mediului sau asupra acțiunilor în domeniul climă, astfel încât să se asigure atingerea obiectivelor generale prevăzute la articolul 3 din Regulamentul LIFE.

5.2. **Granturi de funcționare**

Articolul 21 din Regulamentul LIFE prevede susținerea anumitor costuri operaționale și administrative ale entităților non-profit care urmăresc un obiectiv de interes general pentru Uniune, sunt active în principal în domeniul mediului și/sau al climei și sunt implicate în elaborarea, punerea în aplicare și întărirea aplicării politicii și a legislației Uniunii.

Se va menține sistemul de acorduri-cadru de parteneriat bienale pentru granturile de funcționare, creat în cadrul programului de lucru multianual 2014-2017, pentru a păstra echilibrul între nevoia de certitudine și de stabilitate a beneficiarilor și un anumit nivel de concurență între entitățile non-profit. În acest cadru, în 2018 se va organiza o cerere de propuneri restrânsă. Aceasta va fi adresat[numai ONG-urilor care au fost selectate pentru semnarea unui acord-cadru de parteneriat în baza cererii de propuneri pentru acorduri-cadru din 2017 (identificator cerere: LIFE-NGO-FPA-EASME-2017).

În 2019 va fi lansată o nouă cerere de propuneri pentru acorduri-cadru de parteneriat, în vederea selectării ONG-urilor care vor beneficia de un grant de funcționare pentru acoperirea exercițiilor financiare anuale 2020 și 2021. Aceasta va fi urmată de două cereri restrânse în vederea semnării unor acorduri de grant specifice cu partenerii acordurilor-cadru.

În cazuri excepționale justificate corespunzător, se pot acorda granturi de funcționare și în afara cererii de propuneri, astfel cum se prevede la articolul 190 din Regulamentul delegat (UE) nr. 1268/2012 al Comisiei ([1]), în special în cazul în care caracteristicile beneficiarului nu permit o alternativă sau în cazul în care beneficiarul este identificat ca atare pe o bază juridică.

Se va verifica conformitatea propunerilor cu criteriile de eligibilitate și de selecție. Pentru propunerile care respectă aceste criterii se vor evalua relevanța și calitatea globală în raport cu criteriile de atribuire. Se vor acorda puncte pe baza acestor criterii și se va impune un nivel minim de calitate. Decizia finală de atribuire va fi adoptată pe baza rezultatelor procesului de evaluare.

5.2.1 *Criterii de selecție pentru granturile de funcționare*

Criteriile de selecție evaluează capacitatea financiară și operațională a solicitantului de a finaliza programul de lucru propus.

Solicitanții vor fi selectați numai în cazul în care, pe baza unor documente justificative specifice privind performanța lor în cursul celor doi ani precedenți, pot să demonstreze:

— **capacitate operațională** – solicitantul trebuie să aibă competențele și calificările profesionale necesare pentru finalizarea programului de lucru propus; și

— **capacitate financiară** – solicitantul trebuie să dețină surse de finanțare stabile și suficiente pentru a-și menține activitatea pe întreg parcursul anului pentru care se acordă grantul și pentru a contribui la finanțarea acestei activități.

În anumite circumstanțe excepționale, în special în cazul creării unei noi rețele de către organizații cu experiență, agenția executivă poate să acorde o derogare de la obligația de a furniza documente justificative referitoare la cei doi ani precedenți.

5.2.2 *Criterii de atribuire pentru granturile de funcționare*

5.2.2.1 Granturi de funcționare/acorduri-cadru de parteneriat pentru organizații neguvernamentale (ONG)

Articolul 12 litera (d) și articolul 16 litera (d) din Regulamentul LIFE prevăd ca obiectiv specific pentru domeniul prioritar „Guvernanță și informare" promovarea unei mai bune guvernanțe în materie de mediu și climă printr-o participare mai largă a părților interesate, inclusiv a ONG-urilor, la consultări cu privire la politica relevantă și la punerea în aplicare a acesteia.

Pentru selectarea beneficiarilor de acorduri-cadru de parteneriat se vor aplica următoarele criterii de atribuire:

1. relevanța pentru politici: relevanța planului strategic al ONG-ului pentru politicile Uniunii în materie de mediu și de acțiuni în domeniul climei;

([1]) Regulamentul delegat (UE) nr. 1268/2012 al Comisiei din 29 octombrie 2012 privind normele de aplicare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (JO L 362, 31.12.2012, p. 1).

2. definirea politicilor UE: contribuția ONG-ului la definirea, dezvoltarea sau actualizarea politicilor Uniunii în materie de mediu și/sau și de acțiuni în domeniul climei;

3. punerea în aplicare a politicilor UE: contribuția ONG-ului la punerea în aplicare și la respectarea politicilor Uniunii în materie de mediu și/sau și de acțiuni în domeniul climei;

4. funcția senzorială: relevanța pentru soluționarea problemelor noi și emergente legate de mediu și de climă;

5. dezvoltarea organizațională: potențialul de dezvoltare în sensul de a deveni o parte interesată mai eficientă în procesul de elaborare a politicilor Uniunii.

Organizațiile alese drept parteneri-cadru vor fi invitate să transmită anual programul lor de lucru, care va fi analizat în vederea acordării unui grant de funcționare anual specific.

Pentru acordarea granturilor de funcționare anuale specifice în temeiul acordurilor-cadru de parteneriat se vor aplica următoarele criterii:

1. conformitatea programului de lucru cu obiectivele și cu natura activităților prevăzute în acordul-cadru de parteneriat;

2. coerența și calitatea tehnică a programului de lucru;

3. coerența dintre programul de lucru și bugetul propus, inclusiv prin utilizarea eficientă a resurselor.

5.2.2.2 Alte granturi de funcționare

Acordarea altor granturi de funcționare, inclusiv în urma semnării unor acorduri-cadru de parteneriat, către entități non-profit care urmăresc un obiectiv de interes general al Uniunii sau care au un obiectiv care susține sau face parte din politica în materie de mediu și/sau de acțiuni în domeniul climei se va face pe baza următoarelor criterii de atribuire:

1. relevanța programului de lucru pentru obiectivele Regulamentului LIFE și, după caz, pentru prioritățile tematice și temele de proiect;

2. fezabilitatea și coerența internă a programului de lucru;

3. raportul cost-eficacitate al activităților propuse.

5.3. **Instrumente financiare**

În vederea atingerii obiectivelor generale prevăzute la articolul 3 din Regulamentul LIFE, se prevede finanțare, în sensul articolului 17 alineatul (4) din Regulamentul LIFE, pentru următoarele două instrumente financiare pilot:

— Mecanismul de finanțare a capitalului natural (MFCN) – un instrument financiar utilizat experimental în cadrul ambelor subprograme, în scopul de a testa și de a demonstra abordări inovatoare de finanțare a proiectele care promovează conservarea capitalului natural în domeniile prioritare „Natură și biodiversitate” și „Adaptarea la schimbările climatice”;

— Instrumentul de finanțare privată pentru eficiență energetică (IFPEE) – un instrument financiar pilot din cadrul subprogramului pentru politici climatice. După cum s-a demonstrat în perioada 2014-2017, IFPEE oferă o abordare nouă și eficientă de soluționare a problemei accesului redus la finanțare comercială adecvată și accesibilă pentru investițiile în eficiența energetică vizate de prioritățile naționale.

Dispozițiile Regulamentului financiar referitoare la instrumentele financiare, în special articolele 139 și 140, sunt îndeplinite, după cum se arată în paragrafele următoare.

Instrumentele financiare care sprijină proiectele pot lua oricare dintre formele prevăzute la titlul VIII din Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012 și vor fi puse în aplicare în conformitate cu acesta, putând fi combinate între ele și cu granturi finanțate din bugetul Uniunii.

În conformitate cu articolul 140 alineatul (6), rambursările anuale, inclusiv rambursările de capital, garanțiile eliberate și rambursările de capital principal al împrumuturilor rambursate constituie venituri alocate interne și sunt folosite pentru același instrument financiar pentru o perioadă care nu depășește perioada de angajament a creditelor plus doi ani.

Evaluarea la jumătatea perioadei a avut loc după mai puțin de doi ani de punere în aplicare efectivă a celor două instrumente financiare, prin urmare s-au putut obține doar concluzii preliminare pentru instrumentele financiare, deoarece acestea reprezintă un nou mod de finanțare în cadrul programului LIFE. Aceste concluzii vor fi luate în considerare la aplicarea celor două instrumente financiare în perioada 2018-2020. În special:

— pentru MFCN se depun eforturi de îmbunătățire a asistenței acordate potențialilor beneficiari la întocmirea justificării proiectului (*business case*), având în vedere și faptul că fondurile alocate în timpul primului program de lucru multianual sunt suficiente pentru durata programului de lucru multianual 2018-2020;

— pentru IFPEE s-a decis să se continue etapa-pilot și să se majoreze fondurile disponibile cu 75 de milioane EUR, având în vedere cererea mare înregistrată. Comisia va prezenta un raport Comitetului LIFE cel puțin o dată pe an, putând fi convocate reuniuni ad-hoc în cazul în care acest lucru va fi necesar.

5.3.1 *Mecanismul de finanțare a capitalului natural (MFCN)*

5.3.1.1 Contribuția la obiectivele LIFE

Acest instrument financiar contribuie la îndeplinirea obiectivelor LIFE, în special pentru domeniile prioritare „Natură și biodiversitate" din cadrul subprogramului LIFE pentru mediu și „Adaptarea la schimbările climatice" din cadrul subprogramului LIFE pentru politici climatice, prin finanțarea investiției inițiale și a cheltuielilor de funcționare pentru proiectele-pilot care generează venituri sau economii și care promovează conservarea, refacerea, gestionarea și îmbunătățirea capitalului natural pentru obținerea de beneficii în materie de biodiversitate și de adaptare, inclusiv pentru soluții ecosistemice la provocările legate de terenuri, sol, silvicultură, agricultură, apă și deșeuri. Mecanismul de finanțare a capitalului natural, lansat în 2015, este un instrument de politică destinat proiectelor-pilot inovatoare. Astfel cum se descrie în programul de lucru multianual 2014-2017, acesta are potențialul de a îmbunătăți raportul cost-eficacitate al programului LIFE prin intermediul unui efect de pârghie și al complementarității. Mecanismul contribuie la consolidarea capacității pe termen lung în cadrul unei activități de finanțare comercială inovatoare și sustenabilă. MFCN completează și sprijină obiectivele de politică ale statelor membre în domeniul biodiversității și al adaptării la schimbările climatice.

Mai exact:

— în ceea ce privește natura și biodiversitatea, MFCN contribuie la punerea în aplicare a politicii și a legislației Uniunii Europene în domeniul biodiversității, inclusiv a Strategiei Uniunii în domeniul biodiversității pentru 2020 și a Directivelor 2009/147/CE și 92/43/CEE, în special prin aplicarea, dezvoltarea și testarea de proiecte și prin demonstrarea viabilității acestora. De asemenea, mecanismul sprijină dezvoltarea, realizarea și gestionarea rețelei Natura 2000, instituită prin articolul 3 din Directiva 92/43/CEE, sporind reziliența acesteia prin protejarea și refacerea ecosistemelor, inclusiv a celor din afara rețelei. Cu toate acestea, unele tipuri de proiecte nu pot fi aplicate în zone Natura 2000 ([1]);

— în ceea ce privește adaptarea la schimbările climatice, MFCN contribuie la punerea în aplicare a politicii Uniunii în materie de adaptare, în special prin elaborarea, testarea și demonstrarea de abordări ecosistemice pentru adaptarea la schimbările climatice. De asemenea, mecanismul contribuie la dezvoltarea și demonstrarea de tehnologii, sisteme, metode și instrumente inovatoare de adaptare, care sunt adecvate pentru a fi reproduse, transferate sau integrate.

5.3.1.2 Situația actuală a MFCN

MFCN este pus în aplicare de Banca Europeană de Investiții în conformitate cu un acord de delegare încheiat cu Comisia. Pe parcursul etapei-pilot care a demarat în cadrul programului de lucru multianual 2014-2017 al programului LIFE și care va continua până în 2020, se preconizează că MFCN va desfășura 9-12 operațiuni. Se estimează că fondurile angajate pentru MFCN în perioada 2014-2017 vor fi suficiente pentru întreaga perioadă a programului LIFE. Comisia a convenit cu BEI o prelungire a perioadei de punere în aplicare până la sfârșitul anului 2021.

În februarie 2017 s-au încheiat negocierile și s-a semnat acordul pentru o operațiune și tot în cursul acestui an se așteaptă să se încheie un acord pentru încă o operațiune. Banca Europeană de Investiții continuă să constituie o rezervă de operațiuni eligibile.

5.3.1.3 Structura instrumentului financiar

Punerea în aplicare a instrumentului financiar este încredințată Băncii Europene de Investiții (BEI) prin gestiune indirectă.

MFCN combină metode de finanțare directă și indirectă a proiectelor, prin creanțe, capitaluri proprii și un compartiment de garantare. Este prevăzută o facilitate tehnică pentru a asigura faptul că proiectele ating un stadiu de maturitate suficient pentru finanțare.

Comisia Europeană a acordat 50 de milioane EUR pentru mecanismul de partajare a riscurilor și 10 milioane EUR pentru facilitatea de asistență tehnică. Pe această bază, BEI va investi până la 125 de milioane EUR prin împrumuturi, garanții pentru împrumuturi și investiții de capital. Împrumuturile pot fi acordate fie direct beneficiarilor finali pentru

([1]) În timp ce proiectele care vizează compensarea daunelor produse siturilor Natura 2000 în conformitate cu articolul 6 alineatul (4) din Directiva privind habitatele nu sunt eligibile pentru finanțare prin MFCN, măsurile compensatorii pentru pagube produse în alte zone pot fi luate în siturile Natura 2000 sau în alte moduri care contribuie la coerența rețelei și sunt eligibile în cadrul MFCN.

finanțarea investițiilor și a cheltuielilor de funcționare, fie indirect prin intermediari, care apoi finanțează un portofoliu de credite. Intermediarilor li se pot oferi garanții pentru împrumuturi. Investițiile de capital pot fi utilizate pentru investiții în fonduri gestionate de intermediari. Aceste opțiuni pot fi combinate cu granturi pentru acțiuni în cadrul priorităților tematice sau cu sprijin din alte surse.

Mecanismul de finanțare a capitalului natural include un mecanism de partajare a riscurilor cu BEI, întrucât proiectele susținute de MFCN sunt proiecte în care BEI nu ar investi în mod normal, fie din cauza faptului că sunt prea mici, fie din cauza riscului mare perceput, care nu este compatibil cu ratingul AAA al băncii. Pentru a depăși această problemă, MFCN include un mecanism de partajare a riscurilor, prin care fondurile UE oferă Băncii Europene de Investiții o garanție pentru primele pierderi în caz de eșec al unui proiect. Fondurile puse la dispoziție în cadrul programului de lucru multianual 2014-2017 vor rămâne disponibile pentru perioada de finanțare 2018-2020. Mecanismul precis de punere în aplicare a fost stabilit în acordul de delegare dintre Comisie și BEI, semnat la 18 decembrie 2014, care definește și criterii precise de excludere/selecție pentru proiecte, asigurând faptul că procesul de selecție integrează prioritățile corecte și că există o acoperire sectorială și geografică suficientă.

Prezentul program de lucru multianual extinde fondurile puse la dispoziție în cadrul programului de lucru multianual 2014-2017 la programul de lucru multianual 2018-2020. După încheierea acestei perioade operaționale a etapei-pilot, mecanismul va continua să funcționeze cu o structură mai simplă pentru a gestiona portofoliul și pentru a primi rambursările pentru operațiuni.

Gestiunea instrumentului financiar este asigurată de BEI. Un comitet director revizuiește periodic progresele înregistrate privind punerea în aplicare a instrumentului financiar. Comitetul director este alcătuit din persoane desemnate în comun de către Comisie, inclusiv de DG ENV, DG CLIMA, DG ECFIN, și de către BEI, fiind sprijinit de secretariatul asigurat de către BEI.

Monitorizarea instrumentelor financiare se realizează în concordanță cu dispozițiile Regulamentului financiar (articolul 140) și ale Regulamentului delegat (articolul 225), astfel cum au fost interpretate ulterior în Acordul-cadru financiar și administrativ încheiat cu BEI și în acordul de delegare.

BEI este responsabilă cu monitorizarea derulării activităților sprijinite de instrumentul financiar și cu întocmirea de rapoarte financiare și privind performanța în conformitate cu formatul, conținutul și periodicitatea care urmează să fie convenite, printre acestea regăsindu-se rapoarte ad-hoc și regulate, vizite la fața locului și audituri. Se vor utiliza indicatorii de performanță utilizați pentru rapoartele prezentate Băncii Europene de Investiții de către instituțiile financiare.

5.3.1.4 Metodologia tehnică a procedurii de selecție a proiectelor

Proiectele se clasifică în patru categorii principale:

— plăți pentru servicii ecosistemice (PSE): proiecte care implică plăți pentru fluxurile de beneficii rezultate din capitalul natural, de regulă o tranzacție bilaterală voluntară la scară mică împreună cu un cumpărător și un vânzător de servicii ecosistemice bine identificați. Acestea se bazează pe principiul „beneficiarul plătește”, conform căruia plățile se efectuează pentru a asigura servicii ecosistemice esențiale;

— infrastructură ecologică (IE): IE reprezintă o rețea planificată în mod strategic, alcătuită din a zone naturale și seminaturale împreună cu alte elemente de mediu, care este concepută și gestionată astfel încât să ofere o gamă largă de servicii ecosistemice. Aceasta integrează spații verzi (sau albastre în cazul ecosistemelor acvatice) și alte elemente fizice ale zonelor terestre (inclusiv de coastă) și marine. Pe uscat, infrastructurile ecologice sunt prezente atât în mediul rural, cât și în cel urban. Proiectele de infrastructură ecologică au potențialul de a genera venituri sau de a reduce costurile prin furnizarea de bunuri și de servicii, printre care se numără gospodărirea apelor, calitatea aerului, silvicultura, activități de recreere, controlul inundațiilor/eroziunii/incendiilor, polenizarea și reziliența sporită la consecințele schimbărilor climatice;

— compensări în domeniul biodiversității: acestea sunt acțiuni de conservare menite să compenseze daunele reziduale și de neevitat aduse biodiversității din cauza proiectelor de dezvoltare. Ele se bazează pe principiul „poluatorul plătește”, conform căruia se realizează compensări pentru asigurarea conformității sau pentru atenuarea riscurilor reputaționale. Proiectele care vizează compensarea daunelor produse siturilor Natura 2000, în conformitate cu articolul 6 alineatul (4) din Directiva privind habitatele, nu sunt eligibile pentru finanțare prin MFCN;

— investiții inovatoare în favoarea biodiversității și a adaptării: acestea sunt proiecte care presupun furnizarea de bunuri și de servicii, în special de către IMM-uri, cu scopul de a proteja biodiversitatea sau de a crește reziliența comunităților și a altor sectoare economice.

Se urmărește identificarea și finanțarea unor proiecte cu acoperire geografică și sectorială suficient de largă, testând în același timp diferite mecanisme financiare pentru a se asigura reproductibilitatea acestora pe teritoriul întregii UE în etapa operațională. Normele de eligibilitate pentru proiecte și politica de investiții a mecanismului (stabilirea de plafoane pentru sectoare și pentru acoperirea geografică, precum și criteriile minime care trebuie îndeplinite și principiile care trebuie respectate, de exemplu ierarhia măsurilor de atenuare ([1])) au fost definite în acordul de delegare.

Criteriile de eligibilitate vor fi în concordanță cu obiectivele privind natura și biodiversitatea și cu obiectivele privind adaptarea la schimbările climatice consacrate în Regulamentul LIFE, avându-se în vedere totodată prioritățile în materie de politică ale statelor membre în domeniul protecției biodiversității și al adaptării la schimbările climatice.

Proiectele eligibile de gestionare a capitalului natural trebuie să fie justificate de o evaluare economică bazată pe o analiză cost-beneficiu clasică – și anume, costul net actualizat al proiectului pe durata de viață a acestuia trebuie să fie mai mic decât valoarea actualizată netă a beneficiilor prevăzute, inclusiv a externalităților. În plus față de criteriile standard impuse de BEI pentru toate operațiunile, vor exista criterii suplimentare care definesc tipul de proiecte și sectoarele avute în vedere.

Ca o condiție minimă, beneficiarii finali ai instrumentului financiar trebuie să fie entități juridice și/sau persoane fizice care investesc în proiecte de gestionare a capitalului natural și care pot:

— să demonstreze că au un impact pozitiv asupra stării și a rezilienței ecosistemului, precum și asupra furnizării de servicii ecosistemice, prin intermediul unei evaluări cu țintă precisă a impactului asupra mediului;

— să introducă noi modele comerciale de gestionare a capitalului natural în cadrul tipologiilor identificate mai sus, și anume infrastructura ecologică, plățile pentru servicii ecosistemice, compensările în domeniul biodiversității sau activitățile ori întreprinderile inovatoare favorabile biodiversității/adaptării;

— să îndeplinească unul dintre următoarele criterii:

  — promovează conservarea, refacerea, gestionarea și îmbunătățirea ecosistemelor, inclusiv prin soluții ecosistemice aplicate în sectorul terenurilor, al solului, al silviculturii, al agriculturii, al acvaculturii, al apei și al deșeurilor;

  — promovează abordări ecosistemice care permit întreprinderilor și comunităților să elimine riscurile identificate în asociere cu impacturile actuale și preconizate ale schimbărilor climatice, inclusiv prin proiecte de infrastructură ecologică în zonele urbane, rurale și costiere.

Pentru a fi eligibile, proiectele trebuie să fie localizate pe teritoriul a cel puțin unul dintre statele membre ale UE.

În cazul în care proiectele sunt finanțate indirect printr-o contribuție la fonduri gestionate de instituții financiare intermediare, selecția instituțiilor respective se va face pe baza cererii, cu respectarea principiului bunei gestiuni financiare, al transparenței și al nediscriminării și cu îndeplinirea, printre altele, a următoarelor cerințe:

(i) să fie o instituție financiară din sectorul privat sau bazată pe piață;

(ii) să se angajeze și să demonstreze capacitatea operațională de a distribui instrumentul financiar;

(iii) să demonstreze capacitatea de a ajunge la beneficiarii finali vizați de politicile privind adaptarea la schimbările climatice sau biodiversitatea ale UE sau ale statului membru;

(iv) să își asume obligațiile și cerințele asociate cu distribuirea instrumentului financiar;

(v) să respecte standardele relevante și legislația aplicabilă privind prevenirea spălării banilor, combaterea terorismului și a fraudei fiscale;

(vi) să furnizeze informațiile solicitate de către Curtea de Conturi Europeană, pentru a permite exercitarea atribuțiilor sale; și

(vii) să fie acceptabilă ca debitor al BEI, în conformitate cu politica de creditare a acesteia.

([1]) Ierarhia măsurilor de atenuare implică: 1. evitarea sau prevenirea impacturilor negative asupra mediului în general și asupra biodiversității în special; 2. reducerea la minimum a efectelor asupra amplasamentului dezvoltării și reabilitarea acestuia dacă impacturile nu pot fi evitate; și 3. măsuri de compensare, întreprinse ca ultimă soluție (la fața locului sau în alt amplasament) pentru impacturile adverse reziduale.

5.3.2 *Instrumentele de finanțare privată pentru eficiență energetică (IFPEE)*

5.3.2.1 Contribuția la obiectivele LIFE

IFPEE contribuie la îndeplinirea obiectivelor generale ale Regulamentului LIFE, astfel cum sunt prevăzute la articolul 3 și detaliate în cadrul domeniului prioritar „Atenuarea schimbărilor climatice". În special, IFPEE:

— răspunde unei probleme majoră din sfera politicii privind clima, contribuind la realizarea obiectivelor de a asigura economii de energie și reducerea aferentă a emisiilor, enunțate în Strategia Europa 2020 și în Strategia Europa 2030;

— asigură nivelul necesar de testare experimentală și demonstrare a unui nou instrument de politică, cu potențial major de a genera valoare adăugată pentru UE;

— completează și sprijină responsabilitățile statelor membre în baza planurilor naționale de acțiune pentru eficiență energetică (PNAEE);

— are potențialul de a îmbunătăți raportul cost-eficacitate al programului LIFE prin intermediul efectului de pârghie și al complementarității;

— consolidează capacitatea pe termen mai lung în cadrul unei activități de finanțare comercială sustenabilă, asigurând astfel sprijin continuu și pe termen lung pentru dezvoltarea durabilă;

— sprijină solidaritatea și repartizarea sarcinilor; și

— oferă potențialul de integrare a inițiativei în programele statelor membre (prin intermediul PNAEE și, eventual, al altor programe și inițiative).

5.3.2.2. Situația actuală și extinderea IFPEE

În 2014 se preconiza că instrumentul va sprijini investiții de până la 540 milioane EUR. Însă în urma operațiunilor contractate în 2015 și 2016 și având în vedere rezerva actuală, în prezent BEI are drept scop să realizeze investiții noi de peste 1 miliard EUR până la sfârșitul anului 2017 (600-650 de milioane EUR de la BEI și cel puțin 500 de milioane EUR de la intermediarii financiari), în 9-10 state membre.

Cele 6 tranzacții încheiate până la sfârșitul anului 2016 sunt următoarele:

— Komercni Banka, Republica Cehă: împrumuturi în valoare de 75 de milioane EUR pentru eficiență energetică destinate întreprinderilor și sistemelor de iluminat pentru clădiri și spații industriale;

— Banco Santander, Spania: împrumuturi în valoare de 50 de milioane EUR pentru eficiență energetică destinate hotelurilor și altor clădiri turistice;

— Credit Cooperatif, Franța: împrumuturi în valoare de 75 de milioane EUR pentru eficiență energetică destinate IMM-urilor și renovărilor de clădiri;

— BELFIUS, Belgia: împrumuturi cu țintă precisă în valoare de 75 de milioane EUR pentru eficiență energică destinate IMM-urilor;

— Banco BPI, Portugalia: împrumuturi cu țintă precisă în valoare de 50 de milioane EUR destinate întreprinderilor;

— BPER, Italia: împrumuturi în valoare de 50 de milioane EUR pentru eficiență energetică destinate sectorului privat.

În 2017 s-ar putea încheia tranzacții suplimentare în Croația, Regatul Unit, Grecia și Cipru.

Deși până acum investițiile de pe teren au fost sprijinite doar în Republica Cehă și în Franța, interesul puternic din partea băncilor și creșterea țintei de investiții a BEI indică existența unei cereri de piață subiacente și, deci, a potențialului de extindere. De fapt, IFPEE contribuie la crearea unui nou produs financiar pe piață care vizează eficiența energetică și, prin urmare, contribuie direct la decarbonizarea economiei UE, în concordanță cu obiectivele COP 21.

La sfârșitul anului 2016, creditele BEI angajate și plătite se ridicau la 375 de milioane EUR și, respectiv, la 35 de milioane EUR. În ceea ce privește efectul mediu de pârghie mediu al instrumentului, la sfârșitul anului 2016 acesta era de 9,8 (calculat ca contribuție a BEI/contribuție a Comisiei Europene).

În perioada 2014-2017, contribuția UE angajată pentru IFPEE a fost de 80 de milioane EUR. Pe parcursul perioadei 2018-2020 se preconizează angajarea a încă 75 de milioane EUR pentru continuarea etapei-pilot, din care 10 milioane EUR vor fi dedicate Facilității de sprijin de specialitate, care oferă asistență tehnică intermediarilor financiari.

5.3.2.3 Structura instrumentului financiar

Punerea în aplicare a instrumentului IFPEE este încredințată Băncii Europene de Investiții (BEI) prin gestiune indirectă.

Instrumentul IFPEE are două obiective de bază:

— să transforme creditarea eficienței energetice într-o activitate mai sustenabilă la nivelul instituțiilor financiare europene, stimulând băncile comerciale private și alte instituții financiare (denumite împreună „intermediari financiari") să abordeze sectorul eficienței energetice ca segment de piață distinct; și

— să crească gradul de disponibilitate a finanțării prin îndatorare pentru proiectele care sprijină prioritățile de eficiență energetică ale statelor membre, stabilite în planurile naționale de acțiune pentru eficiență energetică.

Instrumentul IFPEE oferă: (i) un mecanism de participare la riscuri (Mecanismul de partajare a riscurilor); și (ii) sprijin de specialitate pentru intermediarii financiari (Facilitatea de sprijin de specialitate); împreună cu (iii) finanțare pe termen lung din partea BEI (împrumutul BEI pentru eficiență energetică).

— IFPEE oferă un instrument financiar cu partajare a riscurilor, al cărui mecanism poate fi comparat cu o garanție plafonată pentru partajarea riscurilor între Comisie (în calitate de finanțator) și intermediarii financiari (în calitate de creditori).

— Mecanismul de partajare a riscurilor are rolul de a reduce riscul de credit cu care se confruntă intermediarii financiari în momentul creditării sectorului eficienței energetice și de a încuraja participarea acestora. Impactul său depinde de condițiile de piață și de caracteristicile specifice ale proiectelor. Mecanismul de partajare a riscurilor conduce la intensificarea activității de creditare, la creșterea accesului la finanțare și/sau la îmbunătățirea condițiilor de finanțare pentru beneficiarii finali, putând să ducă inclusiv la prețuri mai mici, la scadențe mai lungi, la garanții reale mai scăzute etc.

— Pentru ca contribuția LIFE să aibă un efect de pârghie, împrumuturile BEI sunt furnizate intermediarilor financiari cu dobânzi competitive pentru creditarea din fonduri atrase. Dobânzile preferențiale vor fi transferate beneficiarilor finali, pentru a încuraja absorbția.

— De asemenea, beneficiarii trebuie să își aducă propria contribuție la costurile proiectului, ceea ce va duce la intensificarea efectului de pârghie calculat pentru costurile de investiții.

— În cazul în care un intermediar financiar participant ar înregistra pierderi în portofoliul său de credite (portofoliul de credite pentru eficiența energetică), pierderile respective ar fi acoperite parțial de Mecanismul de partajare a riscurilor.

— Finanțarea LIFE ar fi utilizată pentru acoperirea contribuției financiare necesare pentru Mecanismul de partajare a riscurilor și pentru Facilitatea de sprijin de specialitate, precum și a costurilor directe și administrative suportate de BEI pentru instituirea și administrarea instrumentului.

— Fiecărui intermediar financiar ar urma să i se aloce o sumă maximă în numerar (garanție) pentru a compensa pierderile din portofoliul de credite pentru eficiența energetică. Această sumă ar fi calculată pe baza unui procent specific din portofoliul total de credite pentru eficiența energetică vizat, în funcție de profilul de risc al beneficiarilor finali vizați. În cazul în care intermediarul financiar nu ar obține un portofoliu de mărimea dorită, procentul s-ar aplica la dimensiunea portofoliului realizat.

— Beneficiarii finali vizați de instrumentul IFPEE sunt IMM-urile, întreprinderile mai mari cu capitalizare medie și persoanele fizice, însă ar putea fi și municipalitățile mici sau alte organisme din sectorul public care efectuează mici investiții în eficiența energetică și care sunt capabile să utilizeze economiile de energie pentru a rambursa împrumutul inițial.

— Obiectivul IFPEE pentru perioada 2014-2017 a constat în încheierea a 10 tranzacții (împrumuturi BEI pentru eficiența energetică și Mecanismul de partajare a riscurilor/Facilitatea de sprijin de specialitate). Până la sfârșitul anului 2016 fuseseră deja încheiate 6 dintre ele (a se vedea secțiunea 5.3.2.2).

— Pe parcursul perioadei 2018-2020 s-ar putea încheia până la încă 10 tranzacții, numărul tranzacțiilor încheiate putând ajunge astfel la 20 până la sfârșitul anului 2020.

Contribuția UE angajată pentru IFPEE în perioada 2018-2020 va fi de 75 de milioane EUR, din care 10 milioane EUR vor fi dedicate Facilității de sprijin de specialitate. În plus, BEI va avea dreptul să semneze mai mult de o tranzacție în fiecare stat membru.

Selectarea intermediarilor financiari va continua să se facă pe baza cererii, cu respectarea principiului bunei gestiuni financiare, al transparenței și al nediscriminării și cu îndeplinirea, printre altele, a următoarelor cerințe:

(i) să fie o instituție financiară din sectorul privat sau să activeze pe piață într-un mod comparabil cu cel al unei instituții financiare din sectorul privat;

(ii) să se angajeze și să demonstreze capacitatea operațională de a distribui instrumentul IFPEE;

(iii) să demonstreze capacitatea de a ajunge la beneficiarii finali vizați de prioritatea PNAEE relevantă și/sau de schema de sprijin pentru eficiență energetică și/sau de directivele UE privind eficiența energetică în statul membru în cauză;

(iv) să își asume obligațiile și cerințele asociate cu distribuirea instrumentului IFPEE;

(v) să respecte standardele relevante și legislația aplicabilă privind prevenirea spălării banilor, combaterea terorismului și a fraudei fiscale;

(vi) să furnizeze informațiile solicitate de către Curtea de Conturi Europeană, pentru a permite exercitarea atribuțiilor sale; și

(vii) să fie acceptabilă ca contraparte pentru BEI, în conformitate cu politicile și orientările interne ale acesteia și în concordanță cu condițiile de repartizare geografică stabilite de IFPEE.

Se va urmări o repartizare geografică largă a instrumentului financiar pe durata de viață a programului, prin crearea de stimulente pentru BEI în scopul de a încuraja participarea intermediarilor financiari din toate statele membre. Pe de altă parte, limitările geografice ale etapei-pilot vor fi eliminate și BEI va avea dreptul să semneze mai mult de o tranzacție în fiecare stat membru, în funcție de cerințele pieței.

În funcție de interesul exprimat de către intermediarii financiari, BEI poate să acorde prioritate intermediarilor financiari care intenționează să își desfășoare activitatea în statele membre ale căror nevoi de investiții (distanța față de obiectiv) sunt cele mai mari. Mecanismul de partajare a riscurilor va stimula intermediarii financiari să funcționeze în statele membre care se confruntă cu riscuri mai mari, ceea ce reflectă, de exemplu, subdezvoltarea semnificativă a utilizării creditelor pentru finanțarea proiectelor de eficiență energetică sau în cazul cărora capacitatea de absorbție a împrumuturilor este estimată ca fiind probabil extrem de mică.

Experiența dobândită în perioada 2014-2017 arată că asistența tehnică acordată intermediarilor financiari este esențială pentru maximizarea capacității acestora de a direcționa investițiile către eficiența energetică. În consecință, bugetul maxim al Facilității de sprijin de specialitate va crește de la 3,2 milioane EUR în perioada 2014-2017 (adică 4 % din contribuția UE pentru IFPEE angajată în prima parte a etapei-pilot) la 10 milioane EUR în perioada 2018-2020.

IFPEE trebuie să fie operațional atât timp cât împrumuturile subiacente acoperite de mecanismul de partajare a riscurilor rămân neachitate integral. Scadența maximă autorizată în cadrul Mecanismului de partajare a riscurilor va fi de 20 de ani. Prin urmare, IFPEE va exista timp de maximum 20 de ani după încheierea perioadei de punere în aplicare (2045).

Alocarea fondurilor va fi valabilă până la finalizarea integrală a ultimei tranzacții din cadrul programului.

Gestiunea instrumentului financiar este asigurată de BEI. Un comitet director revizuiește periodic progresele înregistrate privind punerea în aplicare a instrumentului financiar. Comitetul director este alcătuit din persoane desemnate în comun de către Comisie, inclusiv de serviciile de resort ale Comisiei precum DG CLIMA, DG ECFIN și DG ENER, și de către BEI, fiind sprijinit de secretariatul asigurat de către BEI.

A fost instituit un mecanism de monitorizare și de raportare, iar informațiile sunt comunicate Comitetului LIFE.

Monitorizarea instrumentelor financiare se va realiza în concordanță cu dispozițiile Regulamentului financiar (articolul 140) și ale Regulamentului delegat (articolul 225), astfel cum au fost interpretate ulterior în Acordul-cadru financiar și administrativ încheiat cu BEI și în acordul de delegare subsecvent.

BEI urmează să fie responsabilă cu monitorizarea derulării activităților sprijinite de instrumentul financiar și cu întocmirea de rapoarte financiare și privind performanța în conformitate cu formatul, conținutul și periodicitatea care urmează să fie convenite, printre acestea regăsindu-se rapoarte ad-hoc și regulate, vizite la fața locului și audituri. Se vor utiliza indicatorii de performanță privind eficiența energetică utilizați pentru rapoartele prezentate Băncii Europene de Investiții de către instituțiile financiare.

5.3.2.4 Metodologia tehnică a procedurii de selecție a proiectelor

Beneficiarii sunt persoanele fizice, asociațiile de proprietari, IMM-uri, întreprinderile și/sau instituțiile/organismele publice care realizează investiții în eficiență energetică în concordanță cu planul naționale de acțiune pentru eficiență energetică al fiecărui stat membru.

Mărimea împrumuturilor pentru eficiență energetică acordate beneficiarilor variază între 10 000 EUR (sumă care poate fi redusă pentru a se putea include investițiile mici din sectorul rezidențial) și 5 milioane EUR (ajungând, în cazuri excepționale, până la 15 milioane EUR).

Statele membre sunt în măsură să influențeze rezerva de proiecte și, prin urmare, în mod indirect, selectarea proiectelor prin prioritățile PNAEE. Beneficiarii sunt persoane juridice și/sau persoane fizice care:

— realizează o investiție în eficiență energetică în contextul unei scheme de sprijin dintr-un stat membru și/sau în concordanță cu prioritățile unui plan național de acțiune pentru eficiență energetică și/sau cu directivele UE referitoare la eficiența energetică;

— primesc un împrumut pentru eficiență energetică acordat de un intermediar financiar participant.

În plus, investițiile în eficiență energetică pentru care se acordă sprijin trebuie să fi obținut un rezultat pozitiv la o analiză economică ce include costurile externalităților legate de dioxidul de carbon, astfel încât costul net actualizat al proiectului pe durata de viață a acestuia să fie mai mic decât valoarea actualizată netă a energiei economisite.

5.4. **Alte activități**

Finanțarea, în sensul articolului 17 alineatul (1) din Regulamentul LIFE, poate fi utilizată pentru a finanța orice alte intervenții necesare în scopul atingerii obiectivelor generale prevăzute la articolul 3.

Aceste intervenții vor fi gestionate în conformitate cu Regulamentul financiar și cu Regulamentul LIFE.

Resursele care urmează să fie alocate pentru astfel de intervenții, indiferent de forma lor juridică, nu vor fi luate în calcul la stabilirea resurselor minime care vor fi alocate proiectelor în conformitate cu articolul 17 alineatul (4) din Regulamentul LIFE.

Aceste intervenții ar putea consta în:

— premii pentru proiectele selectate dintre proiectele LIFE+ și LIFE „tradiționale” care au primit cea de a doua plată de prefinanțare și care sunt considerate deosebit de promițătoare prin prisma contribuției lor la obiectivele specifice ale domeniilor prioritare ale subprogramului LIFE pentru mediu sau pentru politici climatice, precum și pentru continuarea, reproducerea și/sau transferarea acestora;

— granturi pentru acțiuni pentru proiectele LIFE+ și LIFE „tradiționale” care au primit cea de a doua plată de prefinanțare și care sunt considerate deosebit de promițătoare prin prisma contribuției lor la obiectivele specifice ale domeniilor prioritare ale subprogramului LIFE pentru mediu sau pentru politici climatice, precum și pentru asigurarea vandabilității și a atractivității financiare a soluțiilor aplicate în aceste proiecte. Aceste granturi pentru acțiuni ar prevedea sume forfetare pentru acțiunile de sprijin considerate necesare pentru realizarea vandabilității și/sau a atractivității financiare până la sfârșitul proiectului LIFE(+), pe baza unei analize a decalajului care trebuie furnizată de solicitanți;

— instruire în domeniul afacerilor pentru proiectele LIFE+ și LIFE „tradiționale” care au primit cea de a doua plată de prefinanțare și care sunt considerate deosebit de promițătoare prin prisma contribuției lor la obiectivele specifice ale domeniilor prioritare ale subprogramului LIFE pentru mediu sau pentru politici climatice, precum și pentru asigurarea vandabilității și a atractivității financiare a soluțiilor aplicate în aceste proiecte;

— instruire în grup și în rețea pentru întreprinderile mici și mijlocii.

6. CALENDARE ORIENTATIVE PENTRU CERERILE DE PROPUNERI [ARTICOLUL 24 ALINEATUL (2) LITERA (e) DIN REGULAMENTUL LIFE]

6.1. **Calendare orientative pentru granturi**

Tipuri de proiecte	Subprogram	2018	2019	2020
Proiecte în sensul articolului 18 literele (a), (b), (c) și (h) din Regulamentul LIFE	ENV	Trimestrul 2	Trimestrul 2	Trimestrul 2
	CLIMA	Trimestrul 2	Trimestrul 2	Trimestrul 2
Proiecte integrate [articolul 18 litera (d) din Regulamentul LIFE]	ENV	Trimestrul 2	Trimestrul 2	Trimestrul 2
	CLIMA	Trimestrul 2	Trimestrul 2	Trimestrul 2
Proiecte de asistență tehnică [articolul 18 litera (e) din Regulamentul LIFE]	ENV	Trimestrul 2	Trimestrul 2	Trimestrul 2
	CLIMA	Trimestrul 2	Trimestrul 2	Trimestrul 2

Tipuri de proiecte	Subprogram	2018	2019	2020
Proiecte de consolidare a capacității [articolul 18 litera (f) din Regulamentul LIFE]	ENV și CLIMA împreună	Trimestrul 1 2018		
Proiecte pregătitoare [articolul 18 litera (g) din Regulamentul LIFE]	ENV	Trimestrul 2	Trimestrul 2	Trimestrul 2
Granturi de funcționare (articolul 21 din Regulamentul LIFE)	ENV și CLIMA împreună	Trimestrul 2, cerere de propuneri comună pentru granturi de funcționare pentru exercițiul financiar 2019	Trimestrul 2, acorduri-cadru de parteneriat și granturi de funcționare pentru exercițiul financiar 2020	Trimestrul 2, granturi de funcționare pentru exercițiul financiar 2021

6.2. **Calendare orientative pentru instrumentele financiare**

Instrument financiar	Subprogram	2018	2019	2020
FFCN	ENV	Continuu		
	CLIMA	Continuu		
IFPEE	CLIMA	Continuu		

7. REZULTATE CALITATIVE ȘI CANTITATIVE, INDICATORI ȘI OBIECTIVE SPECIFICE PENTRU FIECARE DOMENIU PRIORITAR ȘI TIP DE PROIECTE [ARTICOLUL 24 ALINEATUL (2) LITERA (c) DIN REGULAMENTUL LIFE]

În conformitate cu **indicatorii de performanță** [articolul 3 alineatul (3) din Regulamentul LIFE] și cu **obiectivele specifice** ale domeniului prioritar vizat, pentru fiecare **domeniu prioritar și tip de proiecte** se stabilesc **rezultate** calitative și cantitative, **indicatori și obiective specifice** [articolul 24 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul LIFE].

Prin limitarea domeniului de aplicare al proiectelor integrate la punerea în aplicare a unor strategii, planuri și foi de parcurs specifice în temeiul legislației UE în domeniile: natură, apă, deșeuri și aer, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la schimbările climatice, se pot focaliza rezultatele preconizate și obiectivele specifice care trebuie atinse de aceste proiecte.

În cadrul subprogramului pentru mediu, prioritățile tematice prevăzute în anexa III la Regulamentul LIFE și temele de proiect de la punctul 3 din prezentul program de lucru multianual măresc la rândul lor focalizarea proiectelor finanțate, conducând la un impact mai concret asupra stării mediului. Pe baza evaluării impactului estimat al programului LIFE, au fost definite câteva rezultate preconizate și câteva obiective specifice generale, luându-se în considerare funcția catalitică a programului, deci și importanța reproductibilității proiectelor de succes [articolul 3 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul LIFE], în cazurile în care prezintă o legătură cu dezvoltarea și cu punerea în aplicare.

Însă numărul și întinderea proiectelor de succes dintr-un domeniu prioritar depind în principal de numărul solicitărilor eligibile depuse, care îndeplinesc criteriile de selecție și de atribuire, precum și de factori tehnici și socioeconomici independenți de Comisie.

Având în vedere cele de mai sus și pentru a spori capacitatea de măsurare a contribuției programului LIFE la obiectivele celui de al șaptelea program de acțiune pentru mediu [articolul 3 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul LIFE], rezultatele preconizate au fost definite și ca rezultate anticipate la nivel de proiect acolo unde a fost posibil. Beneficiarii proiectelor vor trebui să definească situația de referință la începerea proiectului lor, precum și rezultatul final în raport cu obiectivele urmărite. În acest scop a fost creată baza de date a indicatorilor-cheie ai proiectelor LIFE (KPI), care va fi accesibilă beneficiarilor până la sfârșitul anului 2017 (indicatorii au fost testați cu succes în 2015, în prototipul bazei de date, în contextul evaluării la jumătatea perioadei a programului LIFE ([1])). Obiectivele legate de mediu/climă care trebuie realizate de fiecare proiect trebuie să atingă sau să depășească obiectivele specifice, valorile limită de emisie sau obiectivele generale stabilite de legislația și politicile relevante ale Uniunii.

([1]) http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/pmtools/life2014_2020/monitoring.htm.

Programul LIFE este un catalizator; prin urmare, continuarea, reproducerea și/sau transferul acțiunilor și al rezultatelor proiectelor sunt esențiale pentru asigurarea eficienței programului în obținerea unor rezultate pozitive cu privire la mediu și la climă. Deși toate propunerile de proiecte vizează continuarea, reproducerea și/sau transferul în domeniul respectiv din sfera mediului sau a schimbărilor climatice, pe baza experienței câștigate în urma programelor anterioare este de așteptat ca numai 80 % dintre proiectele-pilot și proiectele demonstrative să poată fi reproduse, întrucât există riscul ca tehnicile și metodologiile care urmează să fie testate și demonstrate să nu producă rezultatele preconizate. În plus, având în vedere potențialele dificultăți economice și administrative independente de aceste probleme tehnice, nu este de presupus că toate proiectele se vor încheia cu succes.

Trebuie precizat că puține proiecte din programul LIFE 2014-2020 vor fi finalizate până în 2020, deoarece durata medie a proiectelor LIFE este de 3-6 ani, în funcție de domeniul prioritar. Prin urmare, în cazul în care obiectivele specifice se referă la proiecte în curs de desfășurare, acestea constituie mai degrabă repere. Reperele se referă la conceperea proiectelor astfel încât să permită atingerea obiectivelor specifice până la sfârșitul duratei proiectului, care în majoritatea cazurilor va depăși anul 2020.

Pentru a se evita suprapunerile, în fiecare domeniu prioritar vor fi grupate, în măsura posibilităților, tipurile de proiecte (în sensul articolelor 2 și 18 din Regulamentul LIFE) despre care se preconizează că urmăresc obiectivele aferente. Tipurile de proiecte independente de domeniile prioritare, cum ar fi proiectele de consolidare a capacității, se menționează separat.

Indicatorii sunt incluși în descrierea rezultatelor și a obiectivelor specifice, prin urmare nu sunt menționați separat în tabelele de mai jos.

7.1. **Subprogramul pentru mediu**

În cazul subprogramului pentru mediu se iau în considerare obiectivele generale definite la articolul 3 alineatul (1), obiectivele specifice stabilite pentru fiecare domeniu prioritar la articolele 10, 11 și 12, precum și indicatorii de performanță prevăzuți la articolul 3 alineatul (3) din Regulamentul LIFE.

Mediu și utilizarea eficientă a resurselor			
Proiecte în sensul articolului 18 literele (a) și (b) din Regulamentul LIFE			
Priorități tematice	Rezultate cantitative ([1])	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
APA (inclusiv mediul marin)	Numărul de proiecte în curs sau finalizate, care vizează corpuri de apă (interioare/de tranziție/de coastă) cu stare ecologică proastă	Procentul de proiecte în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în direcția atingerii unei stări ecologice bune la nivel de proiect	80 %
	Numărul de corpuri de apă cu stare ecologică proastă vizate de proiecte în curs sau finalizate	Corpurile de apă (interioare/de tranziție/de coastă) vizate de proiectele în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile, concepute pentru a îmbunătăți starea ecologică a acestora	100 ([2])
DEȘEURILE	Numărul de proiecte în curs sau finalizate, care au ca scop atingerea obiectivelor specifice ale legislației UE privind deșeurile și aplicarea ierarhiei deșeurilor (gestionarea adecvată a deșeurilor)	Procentul de proiecte în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în direcția unei gestionări adecvate a deșeurilor	80 %
	Numărul de municipalități sau de regiuni suplimentare din întreaga Uniune, care gestionează neadecvat deșeurile și sunt vizate de proiectele în curs sau finalizate	Municipalitățile sau regiunile vizate de proiectele în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile, concepute pentru a realiza o gestionare adecvată a deșeurilor	20
UTILIZAREA EFICIENTĂ A RESURSELOR (inclusiv solul, pădurile și economia verde și circulară)	Numărul de proiecte în curs sau finalizate, care pun în aplicare obiectivele politicii și ale legislației Uniunii în domeniul **utilizării eficiente a resurselor** (exclusiv solul și pădurile)	Procentul de proiecte în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în direcția punerii în practică a anumitor aspecte ale economiei circulare verzi	80 %
	Numărul de întreprinderi suplimentare vizate de proiectele în curs sau finalizate, la nivel european	Întreprinderile suplimentare vizate de proiectele în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile, concepute pentru punerea în practică a economiei circulare verzi	10

Mediu și utilizarea eficientă a resurselor			
Proiecte în sensul articolului 18 literele (a) și (b) din Regulamentul LIFE			
Priorități tematice	Rezultate cantitative ([1])	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
	Numărul de proiecte în curs sau finalizate, care pun în aplicare obiectivele politicii Uniunii în domeniul protejării **solului**	Procentul de proiecte în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în direcția menținerii sau a îmbunătățirii funcțiilor solului	80 %
	Numărul de hectare de teren din întreaga Uniune, vizate de proiectele în curs sau finalizate	Terenuri vizate de proiectele în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile, concepute pentru menținerea și îmbunătățirea funcțiilor solului	2 000
	Numărul de proiecte în curs sau finalizate, care promovează punerea în aplicare a Strategiei UE pentru **păduri**	Procentul de proiecte în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în direcția punerii în aplicare a Strategiei UE pentru păduri	80 %
		Procentul de proiecte în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile, concepute pentru a furniza date privind indicatorii care pot fi utile pentru Centrul european de date privind pădurile (EFDAC)	80 %
MEDIUL și SĂNĂTATEA (inclusiv substanțele chimice și zgomotul ambiental)	Numărul de proiecte în curs sau finalizate, care pun în aplicare politica Uniunii privind **substanțele chimice**, inclusiv proiectele care promovează înlocuirea substanțelor și reducerea la minimum a expunerii	Procentul de proiecte în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în direcția atingerii sau a depășirii obiectivului specific relevant al Uniunii privind substanțele chimice	80 %
	Numărul de persoane din întreaga Uniune care sunt vizate de proiectele în curs sau finalizate ce urmăresc reducerea substanțelor chimice	Numărul de persoane vizate de proiectele în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile concepute pentru a reduce efectele adverse ale substanțelor chimice asupra sănătății și a mediului, inclusiv estimări privind efectele pe termen lung	50 000

Mediu și utilizarea eficientă a resurselor			
Proiecte în sensul articolului 18 literele (a) și (b) din Regulamentul LIFE			
Priorități tematice	Rezultate cantitative (1)	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
	Numărul de proiecte finanțate, în curs sau finalizate, care vizează **reducerea zgomotului ambiental**	Procentul de proiecte în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în direcția atingerii sau a depășirii obiectivului relevant al Uniunii privind reducerea zgomotului ambiental	80 %
		Procentul de proiecte în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile vizând reducerea zgomotului ambiental și înregistrează progrese în direcția reducerii expunerii la zgomot cu cel puțin 3 dB	80 %
	Numărul de persoane din întreaga Uniune care sunt vizate de proiectele în curs sau finalizate privind zgomotul ambiental	Persoanele care beneficiază de proiectele în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile, concepute pentru reducerea nivelurilor de zgomot cu cel puțin 3 dB	10 000
Calitatea AERULUI și emisiile (inclusiv în mediul urban)	Numărul de proiecte integrate, în curs sau finalizate, care vizează punerea în aplicare a planurilor și a programelor privind calitatea aerului (PPCA), precum și a programelor naționale de control al poluării atmosferice (PNCPA)	Procentul de proiecte integrate, concepute pentru punerea în aplicare a unor PPCA conforme și eficiente în regiunile vizate, în conformitate cu articolul 23 din Directiva 2008/50/CE privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa, sau pentru instituirea de PNCPA conforme și eficiente în statele membre, în conformitate cu articolul 6 din Directiva (UE) 2016/2284 privind plafoanele naționale de emisie	80 %
	Numărul de persoane vizate de proiectele în curs sau finalizate privind calitatea aerului	Persoanele vizate de proiectele în curs sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în direcția atingerii sau a depășirii obiectivului relevant al Uniunii privind calitatea aerului	1 milion

(1) Având în vedere abordarea ascendentă și marea varietate a problemelor legate de mediu și de schimbările climatice vizate de programul LIFE, precum și fondurile limitate disponibile pentru combaterea acestora, în pofida introducerii priorităților tematice și a temelor de proiect, realizarea proiectelor în anumite domenii specifice este incertă și, prin urmare, pentru majoritatea domeniilor prioritare vizate și pentru majoritatea obiectivelor urmărite nu se pot defini *ex ante* obiective cantitative, cu excepția priorităților tematice pentru natură.

(2) Se estimează că, în perioada 2015-2017, 6 900 de corpuri de apă de la nivelul întregii Uniuni își vor îmbunătăți starea ecologică, 1,4 % dintre acestea (100) datorită unei contribuții a programului LIFE.

Natură și biodiversitate

Proiecte în sensul articolului 18 literele (a), (b) și (c) din Regulamentul LIFE

Priorități tematice	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
NATURA	Numărul de proiecte în curs sau finalizate, care vizează habitate sau specii cu stare de conservare mai puțin favorabilă/nesigură	Procentul de proiecte în curs sau finalizate, concepute pentru a îmbunătăți starea de conservare în sensul Directivei 92/43/CEE și al Directivei 2009/147/CE	100 %
	Numărul de habitate cu stare de conservare mai puțin favorabilă/nesigură vizate de proiectele în curs sau finalizate	Procentul de habitate, de specii sau de situri Natura 2000 vizate de proiectele în curs sau finalizate, care evoluează către o stare de conservare mai bună	10 % din habitatele vizate
	Numărul de specii cu stare de conservare mai puțin favorabilă/nesigură vizate de proiectele în curs sau finalizate		10 % din speciile vizate
	Numărul de situri Natura 2000/hectare din siturile Natura 2000 vizate de proiectele în curs sau finalizate		10 % din siturile Natura 2000/din ha din siturile Natura 2000 vizate
BIODIVERSITATEA	Numărul de proiecte în curs sau finalizate, care vizează punerea în aplicare a obiectivelor 2, 3, 4 și 5 din Strategia în domeniul biodiversității până în 2020	Procentul de proiecte în curs sau finalizate care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile pentru a îmbunătăți sau a reface ecosistemele vizate	80 %
	Numărul tipurilor de ecosisteme și al hectarelor de suprafață a ecosistemelor, vizate de proiectele în curs sau finalizate	Procentul tipurilor sau al suprafețelor de ecosistem vizate de proiectele în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în direcția îmbunătățirii sau a refacerii acestora	10 % din tipurile de ecosisteme vizate
			10 % din suprafața ecosistemelor vizate

Proiecte integrate – în sensul articolului 18 litera (d) din Regulamentul LIFE

Priorități tematice	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
APA (inclusiv mediul marin)	Numărul de districte hidrografice din întreaga Uniune, vizate de proiectele integrate privind apa în curs sau finalizate	Procentul de districte hidrografice vizate de proiectele integrate privind apa	3 %

Proiecte integrate – în sensul articolului 18 litera (d) din Regulamentul LIFE			
Priorități tematice	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
	Numărul de proiecte integrate în curs sau finalizate, care vizează punerea în aplicare a planurilor de management al bazinelor hidrografice	Procentul de proiecte integrate, concepute pentru a pune în aplicare planuri de management conforme și eficiente al bazinelor hidrografice din districtul hidrografic vizat, în conformitate cu Directiva-cadru privind apa	100 %
	Numărul de proiecte integrate în curs sau finalizate, care vizează punerea în aplicare a planurilor de management al bazinelor hidrografice	Procentul de proiecte integrate care mobilizează o finanțare complementară mai mare decât suma bugetelor lor	100 %
DEȘEURILE	Numărul de regiuni din întreaga Uniune vizate de proiectele integrate privind deșeurile, în curs sau finalizate	Procentul de regiuni vizate de proiectele integrate privind deșeurile	2 %
	Numărul de proiecte integrate în curs sau finalizate, care vizează punerea în aplicare a unor planuri de gestionare a deșeurilor și/sau a unor programe de prevenire a generării de deșeuri	Procentul de proiecte integrate concepute pentru a furniza planuri de gestionare a deșeurilor și/sau programe de prevenire a generării de deșeuri, conforme și eficiente, în conformitate cu articolele 28 și 29 din Directiva-cadru 2008/98/CE privind deșeurile	100 %
	Numărul de proiecte integrate în curs sau finalizate, care vizează punerea în aplicare a unor planuri de gestionare a deșeurilor și/sau a unor programe de prevenire a generării de deșeuri	Procentul de proiecte integrate care mobilizează o finanțare complementară mai mare decât suma bugetelor lor	100 %
Calitatea AERULUI și emisiile (inclusiv în mediul urban)	Numărul de persoane din regiunile din întreaga Uniune, vizate de proiectele integrate privind aerul, în curs sau finalizate	Procentul din populația totală a Uniunii, care trăiește în regiunile vizate de proiectele integrate privind calitatea aerului	3 %
	Numărul de proiecte integrate în curs sau finalizate, care vizează punerea în aplicare a unor planuri și programe privind calitatea aerului (PPCA)	Procentul de proiecte integrate concepute pentru punerea în aplicare a unor PPCA conforme și eficiente în regiunile vizate, în conformitate cu articolul 23 din Directiva 2008/50/CE	100 %
	Numărul de proiecte integrate în curs sau finalizate, care vizează punerea în aplicare a unor PPCA	Procentul de proiecte integrate care mobilizează o finanțare complementară mai mare decât suma bugetelor lor	100 %

Proiecte integrate – în sensul articolului 18 litera (d) din Regulamentul LIFE			
Priorități tematice	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
NATURA	Numărul siturilor Natura 2000 vizate de proiectele integrate privind natura, în curs sau finalizate	Procentul siturilor Natura 2000 care fac obiectul proiectelor integrate privind natura	4 %
	Numărul de proiecte integrate în curs sau finalizate, care vizează punerea în aplicare a unor cadre de acțiuni prioritare	Procentul de proiecte integrate concepute pentru a pune în aplicare cadre de acțiuni prioritare în vederea gestionării adecvate a siturilor Natura 2000	100 %
	Numărul de proiecte integrate în curs sau finalizate, care vizează punerea în aplicare a unor cadre de acțiuni prioritare	Procentul de proiecte integrate care mobilizează o finanțare complementară mai mare decât suma bugetelor lor	100 %

Informarea și guvernanța			
Proiecte în sensul articolului 18 litera (h) din Regulamentul LIFE			
Priorități tematice	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
INFORMARE ȘI SENSIBILIZARE	Numărul de proiecte în curs sau finalizate, care vizează sensibilizarea cetățenilor, a întreprinderilor, a autorităților locale, a organizațiilor neguvernamentale (ONG-uri) înregistrate și a altor organizații ale societății civile (părți interesate și cetățeni)	Procentul de proiecte în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în direcția acoperirii a mai mult de două domenii în plus față de domeniul proiectului, precum și a mai multor limbi	80 %
	Numărul de părți interesate și de cetățeni care nu au cunoștință de obiectivele de mediu și sunt vizați de proiectele în curs sau finalizate, în scopul sensibilizării	Creșterea procentuală a numărului de părți interesate și de cetățeni, vizați de proiectele de sensibilizare care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile, care iau cunoștință de obiectivele politicii de mediu urmărite de proiectele respective, măsurată prin anchete *ex ante* și *ex post* (efectuate de proiectele LIFE sau de alte entități)	25 %

Informarea și guvernanța			
Proiecte în sensul articolului 18 litera (h) din Regulamentul LIFE			
Priorități tematice	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
	Numărul de părți interesate și de cetățeni vizați de proiectele în curs sau finalizate	Participarea activă a părților interesate și a cetățenilor la activitățile de sensibilizare oferite de proiectele care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile (de exemplu, participare la anchete, voluntariat, participare la vizite cu ghid, descărcare de informații, adresare de întrebări)	> 500 000
APLICAREA LEGISLAȚIEI	Numărul de proiecte care vizează îmbunătățirea conformității și a aplicării legislației UE în domeniul mediului	Procentul de proiecte în curs sau finalizate, care pun în aplicare acțiuni reproductibile sau transferabile și înregistrează progrese în direcția îmbunătățirii conformității sau a aplicării legislației	10 %
ONG	Numărul intervențiilor din partea ONG-urilor, care beneficiază de granturi de funcționare, în consultările privind politica de mediu a UE	Creșterea procentuală a numărului de intervenții în sprijinul politicii UE	12 %

Alte proiecte			
Proiecte în sensul articolului 18 literele (e) și (f) din Regulamentul LIFE			
	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
Proiecte de asistență tehnică	Numărul de proiecte de asistență tehnică în curs sau finalizate	Proiectele de asistență tehnică în curs sau finalizate, premergătoare proiectelor integrate	10 proiecte premergătoare proiectelor integrate privind natura, 5 proiecte premergătoare proiectelor integrate privind deșeurile, apa sau aerul
	Numărul de proiecte tehnice în curs sau finalizate	Procentul de proiecte de asistență tehnică în curs sau finalizate, care conduc la proiecte integrate LIFE ale UE de calitate mai bună	90 %

Alte proiecte			
Proiecte în sensul articolului 18 literele (e) și (f) din Regulamentul LIFE			
	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
Proiecte de consolidare a capacității	Numărul de proiecte dedicate consolidării capacității	Procentul de proiecte de consolidare a capacității, în curs sau finalizate, care înregistrează progrese în direcția unui grad mai mare de absorbție în statele membre vizate	90 %
	Numărul de solicitări de granturi pentru acțiuni încununate de succes, provenite din statele membre cu proiecte de consolidare a capacității aflate în curs	Creșterea cotei relative a solicitărilor încununate de succes provenite din statele membre cu proiecte de consolidare a capacității în curs sau finalizate, în comparație cu absorbția aferentă perioadei 2010-2012 (în procente)	5 %

7.2. **Subprogramul pentru politici climatice**

Atenuare			
	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
Proiecte integrate	Numărul de proiecte Numărul, aria de acoperire și cetățenii influențați de strategiile sau planurile de acțiune puse în aplicare pentru atenuarea schimbărilor climatice Numărul și volumul proiectelor complementare finanțate din alte fonduri ale Uniunii sau din fonduri de altă natură	Creșterea numărului de state membre/regiuni care aplică abordări integrate, cu asistență din partea unui proiect integrat sau care reproduc rezultatele unui proiect integrat Creșterea numărului de măsuri complementare în proiectele integrate finanțate din alte fonduri ale Uniunii Reducerea numărului de tone de gaze cu efect de seră datorită noilor tehnologii, sisteme, instrumente și/sau altor abordări bazate pe cele mai bune practici care au fost elaborate și adoptate urmând exemplele oferite de programul LIFE	7 state membre aplică abordări integrate cu asistență din partea unui proiect integrat sau reproduc rezultatele unui proiect integrat Finanțarea complementară mobilizată prin intermediul proiectelor integrate este mai mare decât valoarea totală a bugetelor acestor proiecte integrate
Proiecte de asistență tehnică	Numărul de proiecte Procentul de proiecte de asistență tehnică ce conduc la un proiect integrat LIFE	Creșterea numărului și îmbunătățirea calității proiectelor integrate legate de asistența tehnică	100 % dintre proiecte au condus la un proiect integrat LIFE

Atenuare			
	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
Proiecte de consolidare a capacității	Numărul de proiecte	Creșterea cotei relative a solicitărilor de succes din partea statelor membre eligibile pentru consolidarea capacității	7 state membre au cel puțin un proiect de atenuare a schimbărilor climatice finanțat prin subprogramul LIFE pentru politici climatice.
Alte proiecte	Numărul de proiecte Numărul de proiecte finanțate care promovează tehnologii, sisteme și instrumente inovatoare și/sau alte soluții bazate pe cele mai bune practici destinate reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră	Creșterea numărului de tehnologii, sisteme și instrumente inovatoare și/sau al celorlalte soluții bazate pe cele mai bune practici destinate reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră Procentul crescut de abordări noi sau actualizate, elaborate în cadrul programului LIFE, care au fost utilizate sau îmbunătățite în mod sistematic de către sectorul public și sectorul privat Reducerea numărului de tone de gaze cu efect de seră datorită noilor tehnologii, sisteme, instrumente și/sau altor abordări bazate pe cele mai bune practici care au fost elaborate și adoptate urmând exemplele oferite de programul LIFE	80 % din numărul total al proiectelor demarate au realizat tehnologii, sisteme și instrumente inovatoare durabile și/sau soluții bazate pe cele mai bune practici destinate reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră
Adaptare			
	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
Proiecte integrate	Numărul de proiecte Numărul, aria de acoperire și cetățenii influențați de strategiile sau planurile de acțiune privind adaptarea sau de alte planuri legate de adaptare cu mare întindere teritorială care au fost puse în aplicare prin programul LIFE Numărul de proiecte de adaptare transregionale sau transfrontaliere Numărul și volumul proiectelor complementare finanțate din alte fonduri ale Uniunii sau din fonduri de altă natură	Impact pozitiv asupra rezilienței la schimbările climatice într-o regiune și în sectoarele economice datorită acțiunilor cu finanțare LIFE și altor proiecte complementare Creșterea numărului de state membre/regiuni care aplică abordări integrate cu asistență din partea unui proiect integrat sau care reproduc rezultatele unui proiect integrat Creșterea numărului de măsuri complementare finanțate din alte fonduri ale Uniunii Impact pozitiv al proiectelor LIFE asupra rezilienței la schimbările climatice a zonelor deosebit de vulnerabile identificate în Strategia UE privind adaptarea	7 state membre aplică abordări integrate cu asistență din partea unui proiect integrat sau reproduc rezultatele unui proiect integrat. Finanțarea complementară mobilizată prin intermediul proiectelor integrate este mai mare decât valoarea totală a bugetelor acestor proiecte integrate

Adaptare			
	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
Proiecte de asistență tehnică	Numărul de proiecte Procentul de proiecte de asistență tehnică ce conduc la un proiect integrat LIFE	Creșterea numărului și îmbunătățirea calității proiectelor integrate legate de asistența tehnică	100 % dintre proiecte au condus la un proiect integrat LIFE
Proiecte de consolidare a capacității	Numărul de proiecte	Creșterea cotei relative a solicitărilor de succes din partea statelor membre eligibile pentru consolidarea capacității	7 state membre au cel puțin un proiect de adaptare finanțat prin programul LIFE
Alte proiecte	Numărul de proiecte Numărul de proiecte finanțate, care promovează tehnologii, sisteme și instrumente inovatoare și/sau alte soluții bazate pe cele mai bune practici destinate creșterii rezilienței la schimbările climatice Numărul de evaluări ale vulnerabilității, de strategii sau de planuri de acțiune privind adaptarea la schimbările climatice, elaborate prin programul LIFE Numărul de proiecte de adaptare transregionale sau transfrontaliere	Creșterea rezistenței la schimbările climatice, defalcată pe sectoare, care poate fi atribuită tehnologiilor, sistemelor, instrumentelor noi și demonstrate și/sau altor abordări bazate pe cele mai bune practici care au fost elaborate și adoptate urmând exemplele oferite de programul LIFE Impact pozitiv al proiectelor LIFE asupra rezilienței la schimbările climatice a zonelor deosebit de vulnerabile identificate pentru finanțare prin programul LIFE în Strategia UE privind adaptarea	80 % dintre proiectele demarate pun în aplicare tehnologii, sisteme și instrumente inovatoare și/sau soluții bazate pe cele mai bune practici pentru creșterea rezilienței la schimbările climatice
Guvernanță			
	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
Proiecte de informare, sensibilizare și diseminare	Numărul de proiecte Numărul de cetățeni, întreprinderi, autorități locale, organizații neguvernamentale (ONG-uri) înregistrate și alte organizații ale societății civile, cărora li s-a transmis mesajul Distribuția geografică și acoperirea teritorială	O mai mare sensibilizare cu privire la schimbările climatice antropogene și la soluții, măsurată prin anchete Eurobarometru Creșterea participării la consultările cu părțile interesate sau la discuțiile legate de politici cu privire la politicile și la actele legislative din domeniul climei	Creștere cu 25 % a gradului de participare a părților interesate și a cetățenilor la activitățile de sensibilizare Creștere cu 10 % a numărului cetățenilor vizați de proiectele LIFE care consideră că schimbările climatice antropogene reprezintă o problemă foarte gravă

Guvernanță			
	Rezultate cantitative	Rezultate calitative	Obiective specifice/repere 2020
Proiecte de bune practici și alte proiecte	Numărul de proiecte Numărul practicilor consolidate care utilizează indicatori sau instrumente a căror elaborare și testare poate fi atribuită exemplelor oferite de programul LIFE Numărul abordărilor de politică sau al propunerilor legislative bazate pe rezultatele proiectelor	Creșterea numărului de bune practici adoptate de gospodării, de întreprinderi și de autorități sau integrate în programe sau planuri de acțiune naționale/regionale Reducerea numărului de cazuri de încălcare a legislației UE care poate fi atribuită intervențiilor din cadrul programului LIFE	25 % dintre practicile sau abordările proiectului sunt integrate în programe sau planuri de acțiune naționale/regionale 80 % dintre proiectele LIFE care vizează guvernanța în domeniul climei au condus la îmbunătățirea guvernanței în domeniul climei

Rezultate, indicatori și obiective specifice pentru instrumentele financiare

Indicatori comuni tuturor instrumentelor financiare

Rezultatele, indicatorii și obiectivele specifice pentru instrumentele financiare vor fi convenite cu entitatea executantă. Acestea ar trebui să acopere cel puțin:

— numărul de acorduri (împrumuturi, garanții etc.) cu intermediari financiari (n);

— volumul finanțării disponibile prin instrumentele financiare (milioane EUR);

— volumul finanțării private amplificate prin efectul de pârghie al instrumentelor financiare (milioane EUR);

— numărul de beneficiari finali (n);

— numărul de state membre în care au fost finanțate proiecte prin instrumentele financiare (n).

Indicatori specifici pentru FFCN

— finanțarea pusă la dispoziție de instituțiile financiare intermediare, prin instrumentul financiar, ca urmare a proiectelor finanțate; (milioane EUR);

— finanțarea pusă la dispoziție pentru siturile Natura 2000 ca urmare a proiectelor finanțate; (milioane EUR);

— impacturile asupra rezilienței la schimbările climatice (expunerea la schimbările climatice și sensibilitatea la impacturile acestora) a regiunilor și a sectoarelor economice, în special în zonele vulnerabile identificate drept prioritare pentru finanțare prin programul LIFE în Strategia UE privind adaptarea, ca urmare a proiectelor finanțate;

— impacturile asupra stării ecosistemului ca urmare a proiectelor finanțate;

— crearea de locuri de muncă: numărul locurilor de muncă create ca urmare a proiectelor finanțate (numărul de locuri de muncă în echivalent normă întreagă).

Indicatori specifici pentru IFPEE

— finanțarea privată amplificată prin efectul de pârghie (milioane EUR) ca urmare a împrumuturilor IFPEE;

— economiile de energie produse (GWh) ca urmare a împrumuturilor IFPEE;

— reducerea emisiilor de CO_2 (în tone CO_2) ca urmare a împrumuturilor IFPEE;

— crearea de locuri de muncă: numărul locurilor de muncă create ca urmare a împrumuturilor IFPEE (numărul de locuri de muncă în echivalent normă întreagă).

Rezultate preconizate specifice pentru MFCN

Se estimează că MFCN va desfășura 9-12 operațiuni pe parcursul etapei-pilot (inclusiv operațiuni indirecte). Investițiile individuale ar rămâne sub 10-15 milioane EUR.

Efectul de pârghie estimat al valorii mecanismului în raport cu alocarea LIFE este de 2,2-3,2 ori mai mare. Având în vedere posibila contribuție de ordinul a 25 % a beneficiarilor finali la costurile proiectelor, efectul de pârghie al investiției totale ar putea fi de 2,8-4,2 ori mai mare decât alocarea LIFE. Investițiile totale în proiecte de gestionare a capitalului natural s-ar putea ridica la 420 de milioane EUR numai în etapa-pilot.

În timpul etapei operaționale următoare, efectul de pârghie preconizat ar putea fi de până la de 6 ori mai mare, în special dacă și alți investitori se vor alătura mecanismului și dacă se vor realiza mai multe investiții prin intermediari și fonduri.

Rezultate preconizate specifice pentru IFPEE

În cadrul IFPEE ar trebui să se semneze până la 10 acorduri de finanțare (împrumuturi BEI pentru eficiență energetică, Mecanismul de partajare a riscurilor/Facilitatea de sprijin de specialitate) cu intermediarii financiari în perioada 2014-2017 (adică în etapa-pilot) și 10 în perioada 2018-2020. Un acord de finanțare poate viza punerea în aplicare a instrumentului financiar în mai multe state membre, iar un intermediar financiar poate semna mai mult de un acord de finanțare.

La începutul IFPEE se preconiza un sprijin de aproximativ 540 de milioane EUR pentru totalul investițiilor. Însă după cele 6 tranzacții contractate în 2015 și 2016 și având în vedere rezerva actuală, în prezent BEI are drept scop să realizeze investiții noi de 1 miliard EUR în eficientizare energetică în etapa 2014-2017. În ceea ce privește perioada 2018-2020, se vor realiza investiții noi de încă 1 miliard EUR în eficientizare energetică, datorită semnării celor alte 10 tranzacții IFPEE după 2017. Acestea ar aduce investițiile totale generate de IFPEE la nivelul de 2 miliarde EUR în perioada 2014-2020.

La momentul creării IFPEE, efectul de pârghie estimat al valorii portofoliului de credite pentru etapa-pilot era de 6 ori mai mare decât alocarea LIFE. Având în vedere posibila contribuție de ordinul a 25 % a beneficiarilor finali la costurile proiectelor, se preconiza că la sfârșitul anului 2017 efectul de pârghie al investiției totale va fi de până la 8 ori mai mare decât alocarea LIFE. Acest obiectiv minim de amplificare va fi valabil și pentru perioada 2018-2020.